

پیدایش

کتابِ تورات - بخشِ اوّل

پیدایشِ دُنیا

۱ دَ اِبتِدا خُدا آسْمونا و زمی ره خَلق کد. ۲ زمی خالی و بِدونِ شکل بُود. زمی پُور از آو بُود و تریکی تمام جای‌ها ره گِرِفْتند مگم رُوح خُدا دَ رُوی آو ها دَ حَرکت بُود. ۳ و خُدا امر کد: "روشنی شُنه!" و روشنی شُد. ۴ و خُدا دید که روشنی خُوب آسته و خُدا روشنی ره از تریکی جدا کد. ۵ اوخته خُدا روشنی ره «روز» و تریکی ره «شاو» نام ایشْت. روز بیگاه شُده شاو صَباح شُد؛ ای روزِ اوّل بُود. ۶ و خُدا امر کد: "دَ مینکلِ آو ها خالی‌گاه جور شُنه تا آو ره از آو جدا کنه." ۷ پس خُدا خالی‌گاه ره جور کد و آوهای زبرِ خالی‌گاه ره از آوهای بِلِه خالی‌گاه جدا کد. ۸ و خُدا خالی‌گاه ره «آسمو» نام ایشْت. روز بیگاه شُده شاو صَباح شُد؛ ای روزِ دوّم بُود.

۹ و خُدا امر کد: "آوهای زبرِ آسمو دَ یگ جای جَم شُنه تا خُشکی معلوم شُنه." و امی رقم شُد. ۱۰ و خُدا خُشکی ره «زمی» و آوهای جَم شُده ره «بحر» نام ایشْت؛ و خُدا دید که خُوب آسته. ۱۱ بعد ازو خُدا امر کد: "زمی هر رقم نَباتات^a سوزدلجی کُنه، یعنی گیاه‌های دانه‌تُو دَ مُطابِقِ جِنس خُو و دِرختای میوه که دَ مُطابِقِ جِنس خُو میوه میبده و میوه شی خسته دَره، دَ رُوی زمی سوز کُنه." و اُمو رقم شُد. ۱۲ و زمی هر رقم نَباتات سوزدلجی کد: گیاه‌های دانه‌تُو دَ مُطابِقِ جِنس شی و دِرختای میوه‌تُو که

^a ۱:۱۱ نَباتات یعنی تمام گیاه‌ها و دِرختا.

میوه های شی خسته دشت دَ مُطابِقِ جِنسِ شی . و خُدا دِیدِ که خُوبِ آسته . ۱۳ روز بیگاه شده شاو صَباحِ شُد؛ ای روزِ سیومِ بُود .

۱۴ و خُدا امرِ کد: ”چیزای نُورانی دَ خالی‌گاهِ آسمو دَ وُجودِ بییه تاکه روز ره از شاو جدا کنه و یگ نشانی بلده فصل ها، روز ها و سال ها بشه ۱۵ و اُمُو نُورِها از خالی‌گاهِ آسمو دَ زمی روشنی بدیه .“ و اُمُو رقمِ شُد: ۱۶ خُدا دُو نُورِ بزرگ جور کد: نُورِ کُتِه شی^a ره بلده حُکمرانی دَ بِلِه روز و نُورِ ریزه شی^b ره بلده حُکمرانی دَ بِلِه شاو؛ علاوَه ازی ستاره ها ره ام جور کد . ۱۷ پس خُدا اونا ره دَ خالی‌گاهِ آسمو جای-د-جای کد تاکه دَ زمی روشنی بدیه ۱۸ و دَ بِلِه روز و شاو حُکمرانی کده روشنی ره از تریکی جدا کنه . و خُدا دِیدِ که خُوبِ آسته . ۱۹ روز بیگاه شده شاو صَباحِ شُد؛ ای روز چارمِ بُود .

۲۰ و خُدا امرِ کد: ”آوها از هر رقمِ زنده‌جانِ آوی پُر شنه و مُرغکو از بِلِه زمی دَ خالی‌گاهِ آسمو خالی‌گاهِ پَر بزنه .“ ۲۱ پس خُدا جاندارای کُتِه بحری و تمامِ زنده‌جانای دیگه ره که دَ آو زندگی مُوکنه دَ مُطابِقِ جِنسِ شی و پِگِ مُرغکوی بالدار ره ام دَ مُطابِقِ جِنسِ شی خَلقِ کد . و خُدا دِیدِ که خُوبِ آسته . ۲۲ و خُدا اونا ره بَرکتِ دَده گُفت: ”بارور شده کلو شنیید و آوهای بحر ها ره پُر کُنید و مُرغکو دَ بِلِه زمی کلو شنه!“ ۲۳ روز بیگاه شده شاو صَباحِ شُد؛ ای روز پنجمِ بُود .

۲۴ و خُدا امرِ کد: ”دَ زمی هر رقمِ زنده‌جان دَ وُجودِ بییه: جانورای دَرِنده، خَرِنده‌گو و چارپایا هر کُدمِ شی دَ مُطابِقِ جِنسِ خُو.“ و اُمُو رقمِ شُد . ۲۵ پس خُدا چارپایا ره دَ مُطابِقِ جِنسِ شی، جانورای دَرِنده ره دَ مُطابِقِ جِنسِ شی و پِگِ خَرِنده‌گونِ زمی ره دَ مُطابِقِ جِنسِ شی خَلقِ کد . و خُدا دِیدِ که خُوبِ آسته .

^a ۱:۱۶ نُورِ کُتِه یعنی آفتو . ^b ۱:۱۶ نُورِ ریزه شی یعنی ماهتو .

۲۶ و خُدا گُفت: "بیبید اِنسان^a ره مِثلِ خود خُو و هَمَرَنگِ خود خُو^b جور کنی تا دَ بِلِه ماهیای دریا، دَ بِلِه مُرغکوی آسمو، دَ بِلِه حیوانا و دَ بِلِه تمامِ زمی و دَ بِلِه پگِ خَزَندگو که دَ رُویِ زمی خَزَک مونه، حُکمرانی کنه." ۲۷ پس خُدا اِنسان ره مِثلِ خود خُو خَلقِ کد؛ او ره مِثلِ خُدا خَلقِ کد؛ اونا ره مَرَد و زَن خَلقِ کد. ۲۸ و خُدا اونا ره بَرکت دَد و دَزوا گُفت: "بارور شُدِه کَلو شُنید و زمی ره پُر کده دَ بِلِه شی حاکِم شُنید: دَ بِلِه ماهیای دریا، دَ بِلِه مُرغکوی آسمو و دَ بِلِه پگِ زنده‌جانای که دَ رُویِ زمی حَرکت مونه، حُکمرانی کُنید." ۲۹ و خُدا گُفت: "اونه، پگِ گیاه های دانه‌تو ره دَ تمامِ رُویِ زمی و پگِ درختای ره که میوه های خسته‌دار دَره دَز شَمو بلده خوراک دَدیم. ۳۰ و تمامِ گیاه های سوز ره ما دَ تمامِ حیوانای زمی، دَ پگِ مُرغکوی آسمو و دَ پگِ خَزَندگونِ رُویِ زمی که نَفَسِ زِندگی دَره بلده خوراک دَدیم." و اَمو رقم شُد. ۳۱ و خُدا پگِ چیزای ره که آست کُد، توخ کد و دید که کَلو خُوب آسته. روز بیگاه شُدِه شاو صَباح شُد؛ ای روزِ شَشَم بود.

شرحِ خَلقَت

۲ ۱ دَ امزی رقم آسمونا و زمی و هر چیزی که دَزوا بُود تَکْمیل شُد. ۲ دَ روزِ هفتم خُدا کار خُو ره که شُروع کُد، تَکْمیل کد و دَ روزِ هفتم از هر کار خُو که مُوکد دِست کَشید و آرام کد. ۳ خُدا روزِ هفتم ره بَرکت دَدِه او ره مُقَدَّس حِساب کد، چرکه دَمَزو روزِ خُدا از هر کار خُو که خَلق و جور کُد دِست کَشید و آرام کد. ۴ ای دَ باره خَلقَتِ آسمونا و زمی بُودِ زمانی که اونا خَلق شُد.

وختیکه خُداوند آسمونا و زمی ره خَلق کد، ۵ هیچ بوئه بیابو دَ زمی مَوْجُود نَبُود و هیچ گیاه بیابو سوبه نَکُد، چرکه خُداوند-خُدا هنوز بارش ره دَ زمی نَبَارَنَد و آدم و جُود

^a ۱:۲۶ دَ جای «انسان» دَ زبونِ عبرانی «آدم» نوشته یه. ^b ۱:۲۶ مقصد «مثلِ خود خُو و هَمَرَنگِ خود خُو» جِسمانی نییه، بلکه «روحانی و باطنی» آسته، چُون خُدا جِسَم ندره.

نَدَشْت که دَ زَمی کِشْت-و-کار کنه. ^۶ مگم آو از زیرِ زَمی باله میمَد و تمامِ رُوی زَمی ره سیرِ آو مُوکد. ^۷ پس ازُو خُداوند-خُدا آدم ره از خاکِ زَمی جور کد و دَ بِنی شِی نَفَسِ حِیات پُف کد و آو یگ مَوْجُودِ زنده جور شُد. ^۸ خُداوند دَ عِدِن که سُون شَرَقِ آسته یگ باغِ جور کد و آدم ره که شکل دَدُد، دَ اُونجی ایشْت. ^۹ خُداوند-خُدا هر رقمِ دِرختای نُورِیَند و میوه‌تُو ره از زَمی سَوزدلجی کد و دَ غولِ باغِ درختِ زِندگی و دِرختِ شِناسایی خُوب و بَد ره دَ وُجُود اُورد. ^{۱۰} یگ نار از عِدِن بُر مُوشُد و باغِ ره سیرِ آو مُوکد و از اُونجی دَ چار جوی تقسیمِ مُوشُد. ^{۱۱} نامِ جوی اَوَّل پیشون آسته که تمامِ سرزمینِ حَویله ره دُور میزنه که دَ اُونجی طَلا وُجُود دَره. ^{۱۲} طَلائی ازُو سرزمی خَالِصِ آسته و شِلیمِ خوشبُوی و سنگِ عَقِیق ام دَ اُونجی پیدا مُوشه. ^{۱۳} نامِ جوی دُوم چِیحون آسته که تمامِ سرزمینِ کُوش ره دُور میزنه. ^{۱۴} نامِ جوی سِوم دَجَله آسته که از شَرَقِ اَشُور تیرِ مُوشه و جوی چارُم فَرَات آسته. ^{۱۵} بعد ازُو خُداوند-خُدا آدم ره دَ باغِ عِدِن جای-دَ جای کد تاکه دَرُو کار کده ازُو نِگاهوانی کنه. ^{۱۶} و خُداوند-خُدا دَ آدم اَمَر کد: ”تُو اِجازه دَری که از میوه تمامِ دِرختای باغِ بُخوری؛ ^{۱۷} مگم از میوه درختِ شِناسایی خُوب و بَد هرگِز نَخور، چُون دَ اَمُو روزِ که ازُو بُخوری حتماً مُومری. “ ^{۱۸} و خُداوند-خُدا کُفْت: ”خُوب نییه که آدم تنها بَشه؛ ما یگ همکارِ مُناسِبِ بَلدِه شِی جور مُونم. “ ^{۱۹} اوخته خُداوند-خُدا تمامِ حَیوانای بیابو و مُرغکوی آسمو ره از خاکِ زَمی شکل دَد و اونا ره دَ پیشِ آدم اُورد تا بِنگره که آدم دَ سِر ازوا چِیزخیل نامِ میله. و هر چِیزی که آدم هر زنده‌جان ره کُوی کد، نامِ شِی اَمُو شُد. ^{۲۰} دَمزی رقمِ آدم تمامِ چارپایا، مُرغکوی آسمو و پِگِ حَیوانای بیابو ره نامِ کد، مگم هیچ کُدِم ازوا بَلدِه آدم همکارِ مُناسِبِ نَبُود. ^{۲۱} پس خُداوند-خُدا آدم ره دَ خَاوِ عَوُوج بُرد و اُو سَخْت خَاو رَفْت. اوخته خُدا یگ قَبْرِغِه شِی ره گِرِفْت و جای شِی ره قَد گوشتِ جانِ شِی پُر کد. ^{۲۲} بعد ازُو خُداوند-خُدا اَمَرُو قَبْرِغِه، زَن ره خَلَقِ کد و اُو ره دَ پیشِ آدم اُورد. ^{۲۳} اوخته آدم کُفْت:

”ای آسته اسْتَعُو از اسْتَعُونای مه،

و گوشت از گوشت-و-خون مه .

نام شی «نِسا» بشه،

چراکه از انسان گرفته شد. ”

۲۴ امزی خاطر مرد آته و آبه خوره ایله کده قد خائون خویگجای موشه و هر دوی شی یگ جسم موشه. ۲۵ زن و مرد، هر دوی شی لُچ بود و از یگدیگه خوی شرم نمو خورد.

نافرمانی انسان

۳ مار از تمام حیوانای بیابو که خداوند جور کدد، چالاکتر بود. او از زن پُرسان کد: ” راستی، خُدا واقعا دز شمو گفته که ‘از هیچ درختِ باغ میوه نخورید؟‘ ”
۲ زن د مار گفت: ” مو اجازه دَره که از میوه درختای باغ بخوری. ۳ لیکن از میوه درختی که د غولِ باغ آسته، خُدا گفته ‘ازو نخورید و دزو دست نزنید، نشنه که بُمَرید.‘ ” ۴ و مار د زن گفت: ” شمو نمومَرید، ۵ چراکه خُدا میدنه دمرو روز که ازو بخورید چیمای شمو واز موشه و شمو مثل خُدا وری موشید و خوب و بد ره پی برده میتنید. ”

۶ و زن دید که میوه امزو درخت بلده خورد و خوب آسته و د چیمای شی نوربند معلوم موشه و ام بلده حاصل کدون دانایی قابل پسند آسته. پس او از میوه شی گرفته خورد و د شوی خوام دد و او ام خورد. ۷ اوخته چیمای هر دوی شی واز شد و اونا فامید که لُچ آسته. پس بلگای درخت انجیر ره قد یگدیگه شی کوک کده بلده کمر خوی پوش جور کد.

۸ د وختِ دیگر روز اونا آواز خداوند-خُدا ره شنید که او د باغ د حرکت بود و آدم و زن شی خود ره از نظر خداوند-خُدا د مینکل درختای باغ تاشه کد. ۹ مگم خداوند-خُدا آدم ره کوی کد و دزو گفت: ” کجا آستی؟ ” ۱۰ او گفت: ” وختیکه آواز تو ره د باغ شنیدم، ترس خوردم و تاشه شدم، چراکه لُچ بودم. ” ۱۱ خُدا پُرسان کد: ” کی دز تو گفت که

لُج اَسْتی؟ آیا از میوه امزو درخت خوردی که دَز تُو گُفْتَدُم 'نَخور؟' ۱۲ آدم گُفت: "امی خاتو ره که دَز مه ددی، اینمی از میوه امزو درخت دَز مه دد که ما خوردُم." ۱۳ خُداوند-خُدا از زَن پُرسان کد: "تُو چِرا ای کار ره کدی؟" زَن گُفت: "مار مَره بازی دد و اَزُو خوردُم." ۱۴ و خُداوند-خُدا د مار گُفت: "ازی که ای کار ره کده، از تمام جانورای دَرِنده و حیوانای بیابو کده نالتی اَسْتی. د تمام عُمَر خُو د رُوی کُورِه خُو راه بورُو و خاک بُخور. ۱۵ د بَین اَزتُو و زَن و د بَین نسل اَزتُو و نسل اَزُو دُشَمَنی مِیَندَزُم. نسل اَزُو^a سر تُو ره مُوکوبه و تُو بوروی شی ره نیش مِیَزنی." ۱۶ د زَن گُفت: "درد و زَحمت تُو ره د وخت زیدو عَدَر کَلو مُونُم؛ تُو قد درد اولاد مِیَزی. تُو د شوی خُو شوق مِیَدَشْتِه بَشی و اُو د بَلِه تُو حُکمرانی مونه." ۱۷ د آدم گُفت: "تُو توره خاتون خُو ره گوش کدی و از میوه درختی خوردی که دَز تُو اَمَر کدُدم که اَزُو نَخور. از خاطر امزی کار تُو، زمی نالت شُد و تُو باید د تمام زندگی خُو رَنج-و-زَحمت بَکشی تاکه خوراک پیدا کنی. ۱۸ زمی خار و گل های خاردار سوزدلجی مونه و تُو گیاه های بیابو ره مُوخوری. ۱۹ قد عَرَقِ پِیشانی خُو نان مُوخوری، تا امزو روزی که د خاک زمی موری، چراکه امزو گِرِفته شُد؛ چُون تُو از خاک اَسْتی و پس د خاک موری." ۲۰ و آدم نام خاتون خُو ره حَوا^b ایشْت، چراکه اُو اَبِه تمام بَشَر مُوشُد. ۲۱ پس خُداوند-خُدا از پوست حیوانا بلده آدم و خاتون شی کالا جور کد و اونا ره پوشند. ۲۲ و خُداوند-خُدا گُفت: "اینه، انسان رقم یکی از مو شده که میتنه خوب و بد ره پی بُبره. آلی نَشْنه که اُو دِست خُو ره دِراز کده از درخت حیات ام گِرِفته بُخوره و بلده همیشه زنده بَمَنه." ۲۳ امزی خاطر خُداوند-خُدا اُو ره از باغِ عِدِن بُر کد تا د رُوی زمینی که از شی گِرِفته شُدُد، کِشت-و-کار کنه. ۲۴ اُو انسان ره از باغِ عِدِن هِی کد و ملایکه های کِرُوبی^c

^a ۳:۱۵ د جای «نسل اَزُو» د زبون عبرانی «اُو» نوشته یه. ^b ۳:۲۰: معنای حوا «زندگی» اَسْتِه.

^c ۳:۲۴: کِرُوبیا امکان دَره که ملایکه های مُقَرَب بَشِه که همیشه د حُضُورِ خُدا اَسْتِه و اُو ره خِدمت مونه.

و شمشیر آتشی ره دَ شَرَقِ باغِ عِدِنِ جَی-دَ جَی کد. اُمُو شمشیرِ دَ چار طرف چرخ
مُوخورد تا راهِ درختِ حَیاتِ ره حِفَاطتِ کَنه.

قائن و هابیل

۲ و آدم قد خاتون خُو حَوا یگجای شُد و اُو حَامله شُدِه قائن^a ره دَ دُنیا اُورد و حَوا
گُفت: ”دَ کومکِ خُداوند یگ باچه حَاصِل کُدم.“^۲ حَوا دفعه دیگه حَامله شُد
و هابیل برارِ قائن ره دَ دُنیا اُورد. هابیل چوپو شُد و قائن دیغو.^۳ بعد از چند وخت
قائن یگ مقدار از حَاصِلِ زمینِ خُو ره دَ عِنوانِ هدیه پیشِ خُداوند اُورد.^۴ هابیل ام از
اُولباری گله خُو هدیه اُورد و از خُوبترین حِصّه شی دَ خُداوند تقدیم کد. و خُداوند از
هابیل و هدیه شی راضی شُد،^۵ مگم از قائن و هدیه شی راضی نَشُد. پس قائن کلو
قار شی آمد و سر خُو ره تا آندخت.^۶ خُداوند دَ قائن گُفت: ”چرا قار شُدی و سر خُو
ره تا آندختی؟^۷ اگه تُو نیکوکار بَشی، آیا قَبولِ نَموشی؟ و اگه نیکی نکنی گناه دَ دانِ
درگه دَ گیتِه تُو آسته و تُو ره میخایه دَ چنگ بیره، مگم تُو باید دَ سر ازو زور شنی.“^۸
وله قائن دَ برارِ خُو هابیل گُفت: ”بیه که دَ صحرا بوری.“^b و عَیْتیکه اونا دَ بیابو
بُود قائن دَ سر برارِ خُو هابیل حمله کد و اُو ره کُشت.^۹ اوخته خُداوند از قائن پُرسان
کد: ”برارِ تُو کُجا آسته.“ اُو جواب دد: ”نمیدئم. آیا ما نگاهوانِ برارِ خُو آسئم؟“^{۱۰}
و خُداوند گُفت: ”بچی ای کار ره کدے؟ خُونِ برارِ تُو از زمی پیشِ ازمه ناله مونه.
۱۱ و آلی تُو امزی زمی نالت شُدے، امزی زمی که دانِ خُو ره واز کد تا خُونِ برارِ تُو
ره که از دِستِ تُو ریختنده شُد، چُوش کنه. ۱۲ وختیکه کِشت-و-کار کُنی زمی دیگه
دَز تُو حَاصِلِ نَمیدیه و تُو دَ رُوی زمی ایله گشت و سرگردو موشی.“^{۱۳} قائن دَ خُداوند
گُفت: ”جزای مه کلو سخت آسته. ما برداشت نَمیتئم.“^{۱۴} اِمروز تُو مَره ازی زمی و

^a ۴:۱ نام قائن دَ زبونِ عبرانی یگ معنای شی ”حاصل شده“ آسته. ^b ۴:۸ دَ بعضی نُسخه ها «بیه
که دَ صحرا بوری» نوشته نییه.

از حُضُور خُو دُور مُونی. ما دَ دُنیا ایلَه‌گشت و سرگَرَدو مُوشُم و هر کس که مَره پَیدا کنه، اُو مَره مُوکُشه. ” ۱۵ و خُداوند دَزُو کُفت: ”نَه، اگه کسی قائن ره بکُشه، هفت برابر اَزُو اِنْتِقام گِرِفْتَه مُوشه. ” بعد اَزُو خُداوند یِگ نشانی بِلَه قائن اِیشت تا هر کس که اُو ره بِنگره، اُو ره نَکُشه. ۱۶ و قائن از حُضُور خُداوند رفت و دَ یِگ جای دَ نام «نود»^a که دَ شرقِ عِدِن اَسْتَه، جای-دَ جای شُد. ۱۷ اوخته قائن قد خاتُون خُو یِگ‌جای شُد و خاتُون شی حامله شُدِه حَنُوخ ره دَ دُنیا اُورِد. دَمَزُو غَیْت قائن یِگ شار جور کد و اُو ره دَ مَطابِقِ نامِ باچِه خُو، حَنُوخ نام اِیشت. ۱۸ و بِلَدِه حَنُوخ عیراد پَیدا شُد، و باچِه عیراد مَحُویائیل بُود، و باچِه مَحُویائیل مَتُوشائیل بُود که اُو آتِه لَمک بُود. ۱۹ و لَمک دُو خاتُو گِرِفْت: یِگ شی عاده نام دَشت و دِیگِه شی ظَلَه. ۲۰ و عاده یابال ره دَ دُنیا اُورِد. اُو آتِه کسای شُد که حَیمِه نَشِین و مالدار بُود. ۲۱ نامِ برار شی یُوبال بُود. اُو آتِه تمام بَرِیَط نَوازا و نَی‌نَوازا بُود. ۲۲ و ظَلَه ام اولاد کد: اُو تُوَیَل قائن ره دَ دُنیا اُورِد که صَنعَتگرِ آلَه های برونزی و آینی بُود. خوارِ تُوَیَل قائن، نَعْمه بُود. ۲۳ و لَمک دَ خاتُونوی خُو کُفت:

”ای عاده و ظَلَه، توره مَره گوش کُنید!

ای خاتُونوی لَمک گب مَره خُوب دَ دِل خُو بگِیرید:

ما یِگ آدم ره کُشتُم که اُو مَره زخمی کُدَد؛

یِگ جوان ره که مَره اُوگار کُدَد.

۲۴ اگه از قاتِلِ قائن هفت برابر اِنْتِقام گِرِفْتَه مُوشه،

از قاتِلِ لَمک هفتاد و هفت چند اِنْتِقام گِرِفْتَه مُوشه.”

۲۵ پس آدم بسم قد خاتُون خُو یِگ‌جای شُد و اُو یِگ باچِه دَ دُنیا اُورِد که نام شی ره

شِیث^b اِیشت، چُون اُو کُفت: ”خُدا یِگ نسلِ دِیگِه ره دَ عَوْضِ هابیل دَز مه دَد، چرَاکه

^a ۴:۱۶ «نود» دَ زبونِ عبرانی «سرگردو» معنی میدیه. ^b ۴:۲۵ نامِ شِیث اِمکانِ ذره که یِگ معنای

شی «عَوْضی» بَشَه.

قائن او ره کُشتُد. " ۲۶ و شیث ام صاحبِ یگ باچه شد و نام شی ره انوش ایشت. دَمَرُو غَیث بُود که مردُم دَ نام خُداوند عِبادت کدو ره شروع کد.

پُشت نامه از آدم تا نوح

۱ ای کِتَاب دَ بارِه نسلِ آدم آسته: دَ روزی که خُدا آدم ره خَلق کد، او ره هَمَرَنگ خُدا جور کد. ۲ خُدا اِنسان ره مَرَد و زَن خَلق کد و اونا ره بَرکَت دَد. دَ روزی که اونا ره خَلق کد، نام شی ره آدم^۳ ایشت. ۳ وختیکه بابای آدم یگ صد و سی ساله بُود، او صاحبِ یگ باچه دِیگه شد که هَمَرَنگِ خود شی و رقمِ خود شی وری بُود و او نام شی ره شیث ایشت. ۴ بعد از پَیدا شُدونِ شیث، آدم هشت صد سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام بِلدِه شی پَیدا شد. ۵ تمامِ روزای که آدم زندگی کد نُه صد و سی سال بُود و او فَوَت کد. ۶ وختیکه شیث یگ صد و پَنج ساله بُود، باچه شی انوش پَیدا شد. ۷ و بعد از پَیدا شُدونِ انوش، شیث هشت صد و هفت سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پَیدا شد. ۸ و تمامِ روزای زندگی شیث نُه صد و دوازده سال بُود و او فَوَت کد. ۹ وختیکه انوش نَوَد ساله بُود، باچه شی قینان پَیدا شد. ۱۰ بعد از پَیدا شُدونِ قینان، انوش هشت صد و پوزده سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پَیدا شد. ۱۱ و تمامِ روزای زندگی انوش نُه صد و پَنج سال بُود و او فَوَت کد. ۱۲ وختیکه قینان هفتاد ساله بُود، باچه شی مَهَلَلْئیل پَیدا شد. ۱۳ بعد از پَیدا شُدونِ مَهَلَلْئیل، قینان هشت صد و چل سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پَیدا شد. ۱۴ تمامِ روزای زندگی قینان نُه صد و ده سال بُود و او فَوَت کد. ۱۵ وختیکه مَهَلَلْئیل شصت و پَنج ساله بُود، باچه شی یارَد پَیدا شد. ۱۶ بعد از پَیدا شُدونِ یارَد، مَهَلَلْئیل هشت صد و سی سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پَیدا شد. ۱۷ تمامِ روزای زندگی مَهَلَلْئیل هشت صد

^۲ ۵: نام آدم از یگ لفظِ عبرانی، یعنی از «آدما» گرفته شده، که معنای شی «زمی» یا «خاک» آسته

و نَوَد و پَنج سال بُود و اُو فَوْت كد. ^{۱۸} وختیکه یارَد یگ صد و شصت و دُو ساله بود، باچه شی خَنوخ پَیدا شُد. ^{۱۹} بعد از پَیدا شُدون خَنوخ، یارَد هشت صد سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پَیدا شُد. ^{۲۰} تمام روزای زندگی یارَد نُه صد و شصت و دُو سال بُود و اُو فَوْت كد. ^{۲۱} وختیکه خَنوخ شصت و پَنج ساله بُود، باچه شی مَتوشالِح پَیدا شُد. ^{۲۲} بعد از پَیدا شُدون مَتوشالِح، خَنوخ سِه صد سال دَ راه خُدا قَدَم زَد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پَیدا شُد. ^{۲۳} تمام روزای زندگی خَنوخ سِه صد و شصت و پَنج سال بُود. ^{۲۴} خَنوخ دَ راه خُدا قَدَم مِیَزَد و آخِر کار اُو غَیب شُد، چُون خُدا اُو ره پِیش خُو بُرَد. ^{۲۵} وختیکه مَتوشالِح یگ صد و هشتاد و هفت ساله بُود، باچه شی لَمک پَیدا شُد. ^{۲۶} بعد از پَیدا شُدون لَمک، مَتوشالِح هفت صد و هشتاد و دُو سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پَیدا شُد. ^{۲۷} تمام روزای زندگی مَتوشالِح نُه صد و شصت و نُه سال بُود و اُو فَوْت كد. ^{۲۸} وختیکه لَمک یگ صد و هشتاد و دُو ساله بُود، اُو صَاحِبِ یگ باچه شُد ^{۲۹} و نام شی ره نوح^a اِیشت، چُون اُو كُفت: ”ای مو ره از کار و رَنج-و-زَحمتِ دِستای مو دَمزی زمی که خُداوند ای ره نالت كده آرامش-و-آسودگی مِیدیه.“ ^{۳۰} بعد از پَیدا شُدون نوح، لَمک پَنج صد و نَوَد و پَنج سالِ دِیگه زندگی کد و دِیگه باچه ها و دُختر و ام دَزشی پَیدا شُد. ^{۳۱} تمام روزای زندگی لَمک هفت صد و هفتاد و هفت سال بُود و اُو فَوْت كد. ^{۳۲} وختیکه نوح پَنج صد ساله بُود، اُو صَاحِبِ سِه باچه شُد؛ نام های ازوا سام، حام و یافِث بُود.

شَرارَتِ اِنسان

۱ وختیکه تعدادِ اِنسان دَ رُوی زمی کلو شُد و بلده ازوا دُختر و تَوَلد شُد، ^۲ باچه های خُدا^b دید که دُختر و آدمی زاد چِیقس نُورِیَند آسته و اونا از هر کُدم که خوش

^a ۲۹:۵ نام نوح «آرامش-و-آسودگی» معنی مِیدیه. ^b ۲:۶ معنای ”باچه های خُدا“ دَمزی آیه فامِیدون شی مُشکِل آسته.

شی میمَد بَلَدِه خُو خاتُو میبِگِرِفَت. ^۳ پس خُداوند گُفت: ”روح مه دَ اِنسان بَلَدِه همیشه باقی نَمومَنه، چراکه او فانی-و-جِسمانی آسته و بعد ازی روزای زندگی شی یگ صد و بیست سال بَشه.“ ^۴ دَمزُو روزا و ام بعد ازو مردُمای غولِپیکر دَ رُوی زمی مَوْجود بُود، دَمزُو غَیْبِیکه باچه های خُدا قد دُخترِونِ اِنسان یگجای شُد و اونا بَلَدِه از وا اولادا زبید. اونا زورآورای زمانِ سابق بُود، مردای نامتُو. ^۵ و خُداوند دید که شرارت-و-بَدی اِنسان دَ رُوی زمی کلو شُدِه و پگِ فِکرا و نِیت های دِلِ مردُم همیشه پُر از شرارت آسته. ^۶ پس خُداوند از خِلَقَتِ اِنسان دَ رُوی زمی غَمگین شُدِه افسوس خورد و دِلِ شی دِق شُد. ^۷ اوخته خُداوند گُفت: ”ما اِنسان ره که خَلَقِ کدیم از رُوی زمی پای پاک گُم مَوْنُم، از اِنسان گِرِفته تا حیوان، خَزَندگو و مُرغکوی آسمو، چراکه از جور کدونِ ازوا افسوسی مه میبیه.“ ^۸ مگم نوح دَ پیشِ خُداوند اَبْرُو دَشت.

سرگذشتِ نوح

^۹ ای دَ باره نسلِ نوح آسته: نوح دَ زمانِ خُو یگ آدمِ عادِلِ و بے عیب بُود و دَ راهِ خُدا قَدَم میبَزِد. ^{۱۰} نوح سبه باچه دَشت دَ نام های سام، حام و یافث. ^{۱۱} تمامِ مردُم زمی دَ نظرِ خُدا فاسِد-و-بَدکار بُود و زمی از ظَلَم-و-سِتم پُر شُدُد. ^{۱۲} خُدا دُنیا ره توخ کد و دید که چیقس فاسِد شُدِه، چراکه تمامِ بَشَر دَ راهِ بَدی-و-فساد رَیی بُود. ^{۱۳} پس خُدا دَ نوح گُفت: ”تصمیمِ گِرِفتمیم که بَشَر ره از بَینِ بَیْرُم، چراکه زمی بخاطرِ ازوا پُر از ظَلَم-و-سِتم شُدِه. اینه، ما اونا ره قد زمی قَتنی نَابود مَوْنُم. ^{۱۴} مگم تُو بَلَدِه خُو از چپو درختِ سَر و یگ کشتی جور کُو که دَ بَینِ شی چندین اُتاق بَشه؛ کشتی ره از منه و بَرُو خن قِیر لیش کُو ^{۱۵} و او ره دَمزی طریقه جور کُو: دِرازی شی سبه صد توغی، بَر شی پنجاه توغی و بلندی شی سی توغی بَشه. ^{۱۶} دُو قَریش تاهتر از چَت، کِلکین بیل و درگه شی ره از بَغل شی بَر کُو؛ دَزشی طَبَقَه تَینه، طَبَقَه دَوَم و سَوَم جور کُو. ^{۱۷} چُون اینه، ما دَ رُوی زمی طوفان و سیل رَیی مَوْنُم تا یگِ مَوْجوداتِ جاندار ره که نَفَسِ حَیاتِ دَره از

تِي اَسْمُو نَابُود كُنْم؛ هر چيزی كه دَ رُوی زمی آسته، از بَين موره. ^{۱۸} ليكن ما قد از تُو عهد-وقول مُونْم؛ و تُو قد باچه ها، خاتُو و بيري گون خُو دَ كِشتی داخل موشی ^{۱۹} و از پگِ زنده جانا يعنی از پگِ مَوْجُوداتِ جاندار يگ يگ جوره، نَر و ماده بگير تاكه قد تُو دَ مَنَه كِشتی بوره و زنده بُمَنَه: ^{۲۰} يگ يگ جوره از مَرَعَكُو دَ مَطَابِقِ جِنسِ خُو، از حَيوانا دَ مَطَابِقِ جِنسِ خُو و از تمام خَزَنَدگُونِ زمی دَ مَطَابِقِ جِنسِ خُو دَ پيش تُو ميبه تاكه قد تُو زنده نِگاه شُنه. ^{۲۱} امچنان از هر رقم چيزای خوردنی گرفته بلده خُو دَ خيره كُو تا بلده خود تُو و مخلوقاتِ كِشتی خوراك بَشه. ^{۲۲} و نوح اَمُو رقم كد؛ اُو تمام چيزای ره كه خُدا دَ زشی اَمَر كُدد، دَ جای اُورد.

طوفان-وسيل

۱ بعد از و خُداوند دَ نوح كُفت: "تُو قد تمام خانوار خُو داخل كِشتی بورُو، چراكه دَ امزی نسل تنها تُو ره دَ حُضُور خُو عادل مينگرم. ^۲ از پگِ حَيوانای حلال گوشت هفت جوره، يعنی هفت نَر و هفت ماده قد خُو بگير. و لے از حَيوانای حرام گوشت يگ جوره، يعنی يگ نَر و يگ ماده بگير. ^۳ امچنان از مَرَعَكُوی اَسْمُو هفت جوره نَر و ماده بگير تاكه نسل از وا دَ تمام رُوی زمی باقی بُمَنَه، ^۴ چُون بعد از هفت روز ما بلده چل شاو و چل روز دَ زمی بارش ربي مُونْم و هر مَوْجُودی زنده ره كه جور كديم از رُوی زمی از بَين موبرم." ^۵ و نوح هر چيزی ره كه خُداوند دَ زُو اَمَر كُدد، انجام دَد.

۶ نوح شش صد ساله بُود كه اَمُو طوفان-وسيل دَ زمی اَمَد. ^۷ و نوح قد باچه ها و قد خاتُو و بيري گون خُو پيش از اَمَدونِ آو های سيل دَ مَنَه كِشتی رفت. ^۸ از حَيوانای حلال گوشت و حَيوانای حرام گوشت، از مَرَعَكُو و از تمام خَزَنَدگُونِ زمی ^۹ يگ يگ جوره، نَر و ماده پيش نوح اَمَدَه دَ كِشتی داخل شُد، اَمُو رقمي كه خُدا دَ نوح اَمَر كُدد. ^{۱۰} و بعد از هفت روز آو های سيل دَ زمی اَمَد. ^{۱۱} دَ شش صدم سالِ زندگي نوح، دَ روزِ هفدهم ماهِ دوّم، دَقِيقِ دَ اَمَرُو روز، چشمه ها از غُوجی كُتِه زمی بُر شُد و سرندهای

آسمو واز شد^{۱۲} و مُدَّتِ چَلِ شَاوِ و چَلِ رُوزِ دَ بِلِهَ زَمیِ بَارِشِ بَارِیدِ. ^{۱۳} دَقِیقِ دَمْرُو رُوزِ نوحِ و باچه های شی سام، حام و یافث و خاتون نوح قد سبه بیری شی داخلِ کِشْتیِ شُد: ^{۱۴} اونا و تمامِ جانورایِ دَرِندهِ دَ مُطَابِقِ جِنسِ خُو، تمامِ چارپایا دَ مُطَابِقِ جِنسِ خُو، تمامِ خَزِنْدگُونِ که دَ رُویِ زَمیِ خَزْکِ مُونِه دَ مُطَابِقِ جِنسِ خُو و تمامِ مُرْغَکُو دَ مُطَابِقِ جِنسِ خُو، یعنی تمامِ پَرِنده گو و تمامِ بالدارا. ^{۱۵} از پَگِ مَوْجُوداتِ جاندار که نَفْسِ حِیاتِ دَشت، یگِ یگِ جوَرِه دَ پِیشِ نوحِ داخلِ کِشْتیِ رَفْت. ^{۱۶} اونا ی که داخلِ رَفْت نَر و مادِه تمامِ مَوْجُوداتِ بُوَد، اَمُو رَقْمِیکِه خُدا دَ نوحِ اَمَر کُود. و خُداوندِ دَرگِه کِشْتیِ رِه از پُشتِ اَزُو بَستِه کَد.

^{۱۷} طوفان-و-سپیل مُدَّتِ چَلِ شَاوِ رُوزِ دَ بِلِهَ زَمیِ اِدامِه دَشتِ و آو کَلو شُدِه کِشْتیِ رِه باله کد و کِشْتیِ از زَمیِ عَدْرِ باله بُوَد. ^{۱۸} آو باقُوتِ شُدِه دَ بِلِهَ زَمیِ کَلو شُدِه رِبی بُوَد و کِشْتیِ دَ رُویِ آو حَرکتِ مُوکَد. ^{۱۹} آو دَ بِلِهَ زَمیِ عَدْرِ کَلو باقُوتِ شُد و پَگِ کوهِ های بِلندیِ رِه که دَ تَیِ تمامِ آسمو بُوَد، پوشَند. ^{۲۰} آو پوزده توغی از کوه ها بِلندترِ رَفْت و اونا رِه پوشَند. ^{۲۱} تمامِ مَوْجُوداتِ جاندار که دَ رُویِ زَمیِ حَرکتِ مُوکَد نَابُود شُد: مُرْغَکُو، چارپایا، جانورایِ دَرِندهِ و تمامِ خَزِنْدگُونِ که دَ زَمیِ خَزْکِ مُونِه و پَگِ اِنسانِ ها. ^{۲۲} هر مَوْجُودیِ که دَ خُشکِه زِنْدگیِ مُوکَد و دَ بَینیِ شی نَفْسِ حِیاتِ^۳ بُوَد، از بَینِ رَفْت. ^{۲۳} دَمزیِ رَقْمِ خُدا هر مَوْجُودِ زِندهِ رِه از رُویِ زَمیِ گَم-و-گُل کَد؛ از اِنسانِ گَرِفته تا حَیوانا، خَزِنْدگو و مُرْغَکُویِ آسمو، پَگِ شی از زَمیِ گَم-و-گُل شُد. تنها نوحِ و کَسایِ که قَدِ اَزُو دَ کِشْتیِ بُوَد، زِنده باقیِ مَند. ^{۲۴} و آو تا یگِ صَد و پَنجاهِ رُوزِ تمامِ زَمیِ رِه گَرِفتُند.

^a ۷:۲۲ دَ زَبونِ عِبرانیِ "نَفْسِ رُوحِ حِیاتِ" نِوشْتِه یِه.

ایسته شُدونِ طوفان-و-سیل

▲
 ۱ مگم خُدا دَ فِکِرِ نوح و تمامِ جانورایِ درنده و چارپایایِ مَنِه کِشتی بُود. اُو یِگ باد ره دَ رُویِ اُو رَبی کد و اُو کم شُدِه رفت. ۲ چشمه ها از عَوجی زمی و سربندهایِ آسمو بند شُد و بارش از آسمو قُوی شُد. ۳ اُو از رُویِ زمی کم شُدِه مورفت و بعد از یِگ صد و پنجاه روز اُو دِیگه ام کِمتر شُدِه رفت. ۴ و دَ روزِ هفدهمِ ماهِ هفتمِ کِشتی دَ کوه هایِ آرات شِشت. ۵ اُو تا ماهِ دَهَم کِمتر شُدِه مورفت. دَ روزِ اوّلِ ماهِ دَهَم شیخی هایِ کوهها معلوم شُد. ۶ پس از چل روزِ نوح کِلکینِ کِشتی ره که جور کُد، واز کد ۷ و یِگ زاغ ره ایله کد. مگم زاغِ ایسو و اُو سو پَر مِیزد تا غَیتیکه اُو از بِلِه زمی خُشک شُد. ۸ پس ازو یِگ کَوتَر ره ایله کد تا بِنگره که اُو از بِلِه زمی خُشک شُدِه یا نه. ۹ مگم کَوتَر کُدَم جایِ خُشکی ره بلده ایشتون پایِ خُو پیدا نَتست، چراکه اُو تا هنوز دَ بِلِه تمامِ زمی مَوجود بُود. امزُو خاطر کَوتَر پس دَ کِشتی دَ پِیشِ نوح اَمَد و نوح دِست خُو ره از کِلکینِ بَرُو بَر کد و کَوتَر ره گِرِفته داخلِ کِشتی اُورد. ۱۰ نوح هفت روزِ دِیگه صبر کد و بسم کَوتَر ره از کِشتی بَرُو ایله کد. ۱۱ دَ غَیتِ آفتو شِشتو کَوتَر دَ پِیشِ نوح پس اَمَد و یِگ بَلگِ درختِ زَبُتون ره دَ نُولِ خُو گِرِفته اُورد. پس نوح فامید که اُو از بِلِه زمی تا شِشته. ۱۲ اُو هفت روزِ دِیگه اِنْتَظار کَشید و کَوتَر ره دُبارِه ایله کد، مگم کَوتَر دِیگه دَ پِیشِ شی نه اَمَد.

۱۳ دَ سالِ شَش صد و یِکَمِ زَندگیِ نوح، دَ روزِ اوّلِ ماهِ اوّل، اُو از رُویِ زمی خُشک شُدِه رَبی بُود. پس نوح سرپوشِ کِشتی ره باله کد و دید که واقعا رُویِ زمی خُشک شُدِه رَبی آسته. ۱۴ دَ روزِ بیست و هفتمِ ماهِ دوّمِ زمی مُکَمَل خُشک شُد ۱۵ و خُدا دَ نوح گُفت: ۱۶ ”بیه، از کِشتی بَر شو، تُو و خائون تُو، باچه هایِ تُو و بییری گون تُو ام قد تُو قتی. ۱۷ تمامِ زنده جانا که قد تُو آسته، پِگِ امزُو مَوجوداتِ جاندار ره، از مَرغکو گِرِفته تا چارپایا و پِگ خِزَنَدگون که دَ رُویِ زمی خَزک مونه، قد خُو بَرُو بَیر تا دَ رُویِ

زمی تیت شنه و د دنیا بارور و کلو شنه. ”^{۱۸} و نوح قد باچه ها، خاتو و بیری گون خو از کشتی بر شد. ^{۱۹} امچنان تمام حیوانا، تمام خزندگو و تمام مرغکو، پگ زنده جانای که بله زمی حرکت مونه د مطابق جنس خو از منه کشتی بر شد.

نوح قربانی تقدیم مونه

^{۲۰} پس نوح یگ قربانگاه بلده خداوند آباد کد و از هر چارپای و پرنده حلال گوشت گرفته د عنوان قربانی سوختنی د قربانگاه تقدیم کد. ^{۲۱} وختیکه بوی خوش قربانی د پیش خداوند رسید، او د دل خو گفت: ” ما دفعه دیگه زمی ره بخاطر انسان نالت نمونم، چراکه دل انسان از ریزگی طرف بدی میل دره. ما موجودات زنده ره دیگه نابود نمونم، امو رقیمیکه ایمدفعه کدم.

^{۲۲} تا وختیکه دنیا وجود دره،

کشت و درو،

یخی و گرمی،

زمستو و تایستو

و روز و شاو خلاص نموشه.”

عهد-وقول خدا قد نوح

۹ ^۱ خدا نوح و باچه های شی ره برکت دده گفت: ” بارور و کلو شنید و زمی ره پُر کُنید. ^۲ ترس و بیم شمو د بله تمام حیوانای زمی و پگ مرغکوی آسمو و د بله هرچیزی که د روی زمی خَزک مونه و پگ ماهیای دریا وجود میدشته بشه؛ ما پگ ازوا ره د دست از شمو ددیم. ^۳ هر چیزی که حرکت مونه و زندگی دره بلده خوراک شمو آسته؛ امو رقم که گیاه های سوز ره دز شمو ددیم، تمام چیزا ره دز شمو میدیم. ^۴ مگم گوشت ره قد خون شی که زندگی ازو آسته، نخورید. ^۵ و خون شمو ره که

زندگی شُمو آسته، ضرور بازخاست مُونم: او ره از هر حیوان و از هر انسان بازخاست مُونم؛ از هر انسان جان برار^۵ شی ره بازخاست مُونم.

۶ کسی که خونِ یگِ انسان ره میریزنه،
خونِ ازو ام از دستِ انسان ریختنده موشه.
چراکه خدا انسان ره
همرنگِ خود خُو خَلق کده.

۷ شُمو بارور و کلو شُنید؛ د بِلَه زمی تیت شده دز شی کلو شُنید. " بعد ازو خدا د نوح و باچه های شی گفت: ۹ "اینه، ما عهد خُو ره قد شُمو و اولاده شُمو که بعد از شُمو میبه ۱۰ و قد تمام زنده‌جانای که قد شُمو آسته، بسته مُونم: قد مرغکو، چارپایا و پگ حیوانای زمی که قد شُمو آسته، یعنی قد هر چیزی که از کشتی بُرو آمد، قد هر جاندارِ زمی. ۱۱ ما عهد خُو ره قد شُمو اُسْتوار مُونم که دیگه هرگز پگِ موجوداتِ جاندار د وسیله طوفان-و-سیل آو نابود نموشه و دیگه هرگز طوفان-و-سیل نمیبه که زمی ره تباه کنه. " ۱۲ و خدا گفت: "نشانی عهدی که ما د بین ازخو و ازشُمو و پگِ زنده‌جانای که قد شُمو آسته بسته مُونم و بلده تمام نسل های آینده برقرار مومنه، اینی آسته: ۱۳ ما رنگینِ کمون خُو ره د آورها میلم و ای نشانی عهدی آسته که د بین ازمه و زمی بسته شده. ۱۴ وختیکه آورها ره د بِلَه زمی میرم و رنگینِ کمو د آورها دیده موشه، ۱۵ اوخته عهد خُو ره که د بین ازمه و شُمو و پگِ زنده‌جانای جسمدار^b بسته شده د یاد خُو میرم؛ و آوها دیگه هرگز سیل جور نموشه تا تمام موجوداتِ جاندار ره نابود کنه. ۱۶ هر غبتیکه رنگینِ کمو د آورها ظاهر شنه، ما او ره مینگرم و عهدِ جاویدانی ره که بین خدا و پگِ زنده‌جانای جسمدارِ رُوی زمی آسته د یاد خُو میرم. "

^a ۹:۵ «برار» د امزی آیه «همجنس» معنی میدیه. ^b ۹:۱۵ د جای «زنده‌جانا» د زبونِ عبرانی «نفس

زندگی» نوشته یه.

۱۷ و خُدا قد نوح کُفت: ”اَرءِ، اینمی نشانی عهدی آسته که ما دَ بَینِ ازخُو و تمام مَوْجُوداتِ جاندارِ رُوی زمی بسته کدیم.“

۱۸ باچه های نوح که از کِشتی بُر شُد، اینی کسا بُود: سام، حام و یافِث. حام آتِه کِنعان بُود. ۱۹ آمیا سِبِه باچه نوح بُود و امزبا مرُدَم دَ تمامِ زمی پَخش شُد. ۲۰ و نوح دَ کِشت-و-کارِ زمی شُروع کده یِگ باغِ انگُور جور کد. اُو اَوّلین نفر بُود که یِگ باغِ انگُور ره جور کد. ۲۱ یِگ روز نوح از شرابِ انگُور وُچی کده نشه شُد و خود ره دَ خَیمه خُو لُچ کد. ۲۲ حام آتِه کِنعان، لُچی آتِه خُو ره دید و بُرو رفته دَ دُو برار خُو خبر دَد. ۲۳ اوخته سام و یافِث پَتُو ره کِرِفته دَ بِلِه شانه های خُو اَندخت و پَسکی پَسکی رفته لُچی آتِه خُو ره پوشند. رُوی ازوا دِیگه طرف بُود و اونا لُچی آتِه خُو ره نَدید. ۲۴ وختیکه نوح از حالتِ نشه‌گی خُو بیدار شُد و فامید که باچه ریزه شی چیز کار کده، ۲۵ اُو کُفت:

”نالت دَ کِنعان!

اُو غُلامِ غُلامایِ برارون خُو بَشه.“

۲۶ نوح بسم کُفت:

”حمد-و-ثنا دَ خُداوند، خُدایِ سام.

کِنعان غُلامِ سام بَشه.

۲۷ خُدا زَمینِ یافِث ره پِراخ کُنِه

اُو دَ خَیمه هایِ سام زِندگی کُنِه

و کِنعان غُلامِ اَزُو بَشه.“

۲۸ پس از طوفان-و-سیل، نوح سِبِه صد و پنجاه سالِ دِیگه زِندگی کد ۲۹ و تمام روزای

زِندگی نوح نُه صد و پنجاه سال بُود؛ و اُو فُوت کد.

نسل های بعد از نوح

۱ اینیا نسل های سام، حام و یافث، باچه های نوح آسته. بعد از طوفان-و-سیل بلده ازوا اولادا پیدا شد. ۲ باچه های یافث اینی کسا بود: جومر، ماجوج، مادای، یوان، توبال، ماشیخ و تیراس. ۳ باچه های جومر اینی کسا بود: آشکناز، ریفات و توجرمه. ۴ باچه های یوان اینی کسا بود: آلیشه، ترشیش، کتیم و رودانیم. ۵ امزیا ملت های ساحل نشین د سرزمینای خو د مطابق زبو، طایفه و قوم خو پخش شد. ۶ باچه های حام اینی کسا بود: کوش، مصر، فوط و کنعان. ۷ باچه های کوش اینی کسا بود: سبا، حویله، سبته، رعمه و سبتکا. باچه های رعمه اینی کسا بود: شبا و ددان. ۸ کوش آته نمرود شد و نمرود اولین کسی بود که د دنیا قدرتمند شد. ۹ او د حضور خداوند یگ میرگن قوی بود؛ امزی خاطر گفته موشد: "مِثْلِ نَمْرُود، بَهْتَرِینِ مِیرِگَنِ قَوِی د حُضُورِ خُداوند." ۱۰ شروع پادشاهی شی د بابل، ارک، اکد و کلنه د سرزمین شنعار بود. ۱۱ ازو سرزمی نمرود د ملک آشور رفت و شارای نینوا، رحوبوت عیر، کالچ ۱۲ و ریسن ره آباد کد. ریسن د مینکل نینوا و شار کتبه کالچ آباد شدد.

۱۳ مصر بابله کلون امزی قوما شد: لودی ها، عنامی ها، لهابی ها، نفتوحی ها، ۱۴ قتروسی ها، کسلوچی ها و کفتوری ها. فلسطینی ها از کسلوچی ها د وجود آمد. ۱۵ باچه اولباری کنعان، صیدون بود و باچه دوم شی حیت. ۱۶ یبوسی ها، آموری ها، جرجاشی ها، ۱۷ حوی ها، عرقی ها، سینی ها، ۱۸ اروادی ها، صماری ها و حماتی ها اولاده شی بود. و پسان ها طایفه های کنعان تیت پرک شد ۱۹ و سرحد کنعانی ها از منطقه صیدون طرف چرار تا غزه، و طرف سدوم، عموره، آدمه و صبوئیم تا لاشع بود. ۲۰ اینمیا باچه های حام د مطابق طایفه ها و زبونای خو د سرزمینا و ملت های خو بود.

۲۱ بلده سام، برار کنه یافث و بابه کلون پگ اولادای عیر ام باچه ها پیدا شد. ۲۲ باچه های سام اینی کسا بود: عیلام، آشور، آرفکشاد، لود و ارام. ۲۳ باچه های ارام اینیا بود: عوص، حول، جاتر و ماش. ۲۴ آرفکشاد آته شالیح شد و شالیح آته عیر. ۲۵ بلده عیر دو باچه پیدا شد: نام یگ شی فلیح، یعنی «تقسیم» بود، چون د زمان ازو مردم زمی تقسیم شد؛ و نام برار شی یقطان بود. ۲۶ یقطان آته امزی باچه ها شد: الموداد، شالیف، حصرموت، یارح، ۲۷ هدرام، اوزال، دقله، ۲۸ عوبال، ایبمائل، شیبا، ۲۹ اوفیر، حوبله و یوباب. آمیا پگ شی باچه های یقطان بود. ۳۰ سرزمین ازوا از میشا گرفته تا سفاراه د کوهستون شرقی بود. ۳۱ آمیا باچه های سام د مطابق طایفه ها و زبونای خو، د سرزمینا و ملت های خو بود. ۳۲ اینمیا طایفه های باچه های نوح بود د مطابق پشت نامه های که د ملت های ازوا وجود دشت. و امزیا بعد از طوفان-و-سیل ملت ها د دنیا پخش شد.

بُرجِ بَابِل

۱ پگِ مردمِ دنیا د یگِ زیو و لهجه گپ میزد. ۲ وختی مردم سون شرق کوچ کد، اونا یگ دشت ره د سرزمینِ شنعار پیدا کد و د اونجی جای-د-جای شد. ۳ اونا قد یگدیگه خو گفت: "بیید که خشت بریزی و اونا ره خوب پخته کنی." اونا د جای سنگ از خشت و د جای گج از قیر استفاده کد. ۴ اوخته اونا گفت: "بیید که یگ شار بلده خو آباد کنی و یگ بُرج که سر شی د آسمو برسه، تا بلده خو یگ نام جور کنی. اگه نه د روی تمام زمی تیت پرک موشی."
 ۵ اوخته خداوند تاه آمد تاکه شار و برجی ره که بتی آدم آباد کدد، بنگره. ۶ و خداوند گفت: "اونه! اونا یگ مردم آسته و زیون پگ شی یگه. و ای فقط شروع کار ازوا یه. اینالی هر کاری ره که اونا قصد انجام ددون شی ره کنه، بلده ازوا نامکن نییه. ۷ بیید که تا بوری و زیون ازوا ره گدود کنی تاکه اونا توره یگدیگه خو ره نقامه."

^۸ اوخته خُداوند اونا ره از اُونجی دَ تمام رُوی زمی تیت پَرک کد و اونا از آباد کدون شار دست بله کد. ^۹ امزی خاطر اُونجی ره بابل^۹ نام ایشت چراکه خُداوند دَ اُونجی زبون تمام مردُم دُنیا ره گدوژ کد و از اُونجی خُداوند اونا ره دَ تمام رُوی زمی تیت پَرک کد.

نسل ها از سام تا ابرام

^{۱۰} اینیا نسل های سام آسته: وختی سام صد ساله بُود، یعنی دُو سال بعد از طوفان، او آته ارفکشاد شُد. ^{۱۱} بعد از پيدا شُدون ارفکشاد، سام پنج صد سالِ ديگه زندگي کد و صاحبِ ديگه باچه ها و دختر و شُد. ^{۱۲} وختیکه ارفکشاد سی و پنج ساله بُود، او آته شالِح شُد. ^{۱۳} بعد از پيدا شُدون شالِح، ارفکشاد چار صد و سه سالِ ديگه زندگي کد و صاحبِ ديگه باچه ها و دختر و شُد. ^{۱۴} وختیکه شالِح سی ساله بُود او آته عبر شُد. ^{۱۵} بعد از پيدا شُدون عبر، شالِح چار صد و سه سالِ ديگه زندگي کد و صاحبِ ديگه باچه ها و دختر و شُد. ^{۱۶} وختیکه عبر سی و چار ساله بُود، او آته فليج شُد. ^{۱۷} بعد از پيدا شُدون فليج، عبر چار صد و سی سالِ ديگه زندگي کد و صاحبِ ديگه باچه ها و دختر و شُد. ^{۱۸} وختیکه فليج سی ساله بُود او آته رعو شُد. ^{۱۹} بعد از پيدا شُدون رعو، فليج دُو صد و نه سالِ ديگه زندگي کد و صاحبِ ديگه باچه ها و دختر و شُد. ^{۲۰} وختیکه رعو سی و دُو ساله بُود او آته سروج شُد. ^{۲۱} بعد از پيدا شُدون سروج، رعو دُو صد و هفت سالِ ديگه زندگي کد و صاحبِ ديگه باچه ها و دختر و شُد. ^{۲۲} وختیکه سروج سی ساله بُود او آته ناحور شُد. ^{۲۳} بعد از پيدا شُدون ناحور، سروج دُو صد سالِ ديگه زندگي کد و صاحبِ ديگه باچه ها و دختر و شُد. ^{۲۴} وختیکه ناحور بيست و نه ساله بُود او آته تارح شُد. ^{۲۵} بعد از پيدا شُدون تارح، ناحور يگ صد و نژده سالِ زندگي کد و صاحبِ ديگه باچه ها و دختر و شُد. ^{۲۶} وختیکه تارح هفتاد ساله بُود او آته ابرام، ناحور و هاران شُد.

^{۹:۱۱} «بابل» دَ زبون عبرانی «گدوژ» معنی میدیه.

۲۷ اینبا نسل های تَارَح آسته: تَارَح آتِه اَبْرَام، ناحور، و هاران سُد. و هاران آتِه لوط سُد. ۲۸ هاران پیشِ رُوی آتِه خُو تَارَح دَ اُورِ کلدانیا، یعنی سرزمینِ که پیدایا سُد، فَوْت کد. ۲۹ اَبْرَام و ناحور، هر دُوی شی خاتُو کد. نام خاتُونِ اَبْرَام، سارای بُود و نام خاتُونِ ناحور، مِلکه که دُخترِ هاران بُود. هاران آتِه مِلکه و یسکه. ۳۰ ولے سارای سَنَدِه بُود، یعنی اولاد نَدشت.

۳۱ تَارَح باچه خُو اَبْرَام و نوسِه خُو لوط ره که باچه هاران بُود و بیبری خُو سارای ره که خاتُونِ اَبْرَام بُود، گِرِفْت و از اُورِ کلدانیا بُرُ شُد که طرفِ سرزمینِ کِنعان بوره. مگم وختیکه دَ شارِ حَران رسید، دَ اُونجی مَند. ۳۲ روزای عُمَرِ تَارَح دُو صد و پَنج سال بُود و تَارَح دَ حَران فَوْت کد.

دَعَوَتِ خُدا از اَبْرَام

۱ اوخته خُداوند دَ اَبْرَام گُفت: "از وطنِ خُو، از قَدِ قَوْمِ خُو و از خانه آتِه خُو بُرُ شو و دَ سرزمینی بورو که دَز تُو نِشو مِیدیم.

۲ ما از تُو یگ مِلَّتِ کتِه جور مُونم.

ما تُو ره بَرکت مِیدم

و نام تُو ره بزرگ مُونم

تا که تُو سرچشمه بَرکت بَنشی.

۳ ما کسای ره بَرکت مِیدیم

که تُو ره بَرکت مِیدیه

و کسای ره نالَت مُونم

که تُو ره نالَت مونه؛

و پگِ قَوْمِ های دُنیا دَ وسیله از تُو بَرکت پیدایا مونه."

۴ پس ابرام امو رقم که خداوند دزو امر کدد، ریی شد و لوط ام قد شی قتی رفت. ابرام هفتاد و پنج ساله بود که از حران بر شد. ۵ او خاتون خو ساری و برارزاده خو لوط ره قد تمام دارایی و قد کسای که د حران د دست اوردد، گرفته طرف سرزمین کنعان ریی شد. وختیکه اونا د کنعان رسید، ۶ ابرام د امزو سرزمی تا منطقه درخت بلوط مورج د شار شکیم، سفر کد. د او غیت کنعانی ها دزو سرزمی بود-و-باش دشت. ۷ اوخته خداوند د ابرام ظاهر شده گفت: "ما ای سرزمی ره د نسل از تو موبخشم." پس ابرام د اونجی یگ قربانگاه بلده خداوند که دزو ظاهر شدد، جور کد. ۸ بعد ازو ابرام از اونجی کوچ کده د منطقه کوهستانی د شرق شار بیتئیل خیمه زد. شار بیتئیل د غرب شی و شار عای د شرق شی بود. و دمزو جای ام یگ قربانگاه بلده خداوند جور کد و نام خداوند ره گرفته عبادت کد. ۹ و ابرام د سفر خو ادامه دده طرف جنوب رفت.

ابرام د مصر

۱۰ مگم دمزو سرزمی قحطی پیدا شد. پس ابرام د مصر رفت تا د اونجی زندگی کنه، چراکه د امزو سرزمی سخت قحطی بود. ۱۱ وختی او نزدیک شد که د سرزمین مصر داخل شنه، او د خاتون خو ساری گفت: "ما میدنم که تو خاتون نوربند آستی. ۱۲ غیبتیکه مردم مصر تو ره بنگره، اونا موجه که ای خاتون ازی آسته." اوخته مره موکشه و تو ره زنده نگاه مونه. ۱۳ پس بگی که خوار مه آستی، تا از خاطر از تو د حق ازمه خوبی شنه و جان مه از خاطر از تو حفظ شنه."

۱۴ وختیکه ابرام د مصر داخل شد، مصری ها دید که خاتون شی کلو نوربند آسته. ۱۵ و غیبتیکه نفرای دربار فرعون^a ساری ره دید، از نوربندی شی د حضور فرعون تعریف کد. پس ساری د قصر فرعون برده شد. ۱۶ فرعون از خاطر ساری قد ابرام خوبی کد و ابرام صاحب گوسپندو، گاوو، الاغا، غلاما، کنیزا و الاغای ماده و اشترا

^a ۱۲:۱۵ «فرعون» یگ لقب بود که بلده تمام پادشایون مصر استفاده موشد.

شُد. ^{۱۷} مگم خُداوند، فِرْعَوْن و نفرای شی ره از خاطرِ سارای خاتُونِ ابرام، د بلاهای سخت دُچار کد. ^{۱۸} پس فِرْعَوْن ابرام ره کوی کده گُفت: ”ای چی رقم کار آسته که قد ازمه کدی؟ چرا دز مه نِگفتی که سارای خاتُون تُو آسته؟ ^{۱۹} چرا گُفتی که ’اُو خوار مه یه‘ و ما اُو ره خاتُو کدُم؟ اینه، خاتُون تُو، ای ره بگِیر و بورُو.“ ^{۲۰} دَمَرُو غَیت فِرْعَوْن د بارِه اَزُو د نفرای خُو امر کد و اونا ابرام و خاتُون شی ره قد تمام دارایی شی ربی کد.

جدا شُدونِ لوط از ابرام

۱۳ ^۱ پس ابرام قد خاتُون خُو و تمام دارایی خُو از مصر د جنوبِ کِنعان آمد؛ و لوط ام قد شی قتی بُود. ^۲ ابرام از نِگاهِ گلّه-و-رمه و نُقره و طِلا عَدَر دَوْلتمند بُود. ^۳ اُو از جنوب کوچ کده د بَیتِئیل آمد، دَمَرُو جای که اَوّل خَیمه زُدُد، یعنی د مینکل بَیتِئیل و عای، ^۴ د جای که دَفِعِه اَوّل قُربانگاه جور کُدُد. د اَمونجی ابرام بسم نام خُداوند ره گِرِفته عِبادت کد.

^۵ لوط که قد ابرام بُود، اُو ام گلّه و رمه و خَیمه ها دَشت. ^۶ و اَمُو زمی اوقَس کُنجایش نَدَشت که اونا یگجای زندگی کنه، چُون مال-و-دارایی ازوا د اندازه کلو بُود که اونا نَمییتنست یگجای زندگی کنه. ^۷ و د بَینِ چوپونای رَمِه ابرام و چوپونای رَمِه لوط نزاع پیدا شُد. د اُو زمان کِنعانی ها و فِرِزی ها دَمَرُو سرزمی زندگی مُوکد.

^۸ پس ابرام د لوط گُفت: ”خُوب نیبه که د بَینِ ازمه و ازتو و د بَینِ چوپونای ازمه و چوپونای ازتو جنجال بَشه، چُون مو برار آستی. ^۹ آیا تمام امزی سرزمی د پیش روی تُو واز نیبه؟ پس از مه جدا شو؛ اگه تُو طرفِ چَپ موری، ما طرفِ راست مورُم، و اگه تُو طرفِ راست موری، ما طرفِ چَپ مورُم.“ ^{۱۰} اوخته لوط باله توخ کد و دید که تمام دَرّه اُرْدُن تا منطقه صوغَر مِثل باغ خُداوند ^{۱۱} و یا مِثل سرزمینِ مِصر سیر آو آسته. ای زمانی بُود که خُداوند شارای سَدُوم و عَمُوره ره خراب نَکُدُد. ^{۱۱} پس لوط تمام دَرّه

^a ۱۳:۱۰ «باغ خُداوند» یعنی «باغ عِدن.»

اَرْدُن ره اِنتِخاب کد و سُون شَرَق کوچ کد. دَمزى رَقم اُونَا از يَگِديگه خُو جدا شُد.
 ۱۲ اَبْرَام دَ سِرْزَمِيِنِ كِنَعان مَند و لوط دَ شَاراي دَرَه اَرْدُن جاي-دَ جاي شُدِه خَيْمِه خُو ره
 تا سَدُوم بُرد. ۱۳ مَگم مَرْدُم سَدُوم دَ نَظَرِ خُداوند عَدْر بَدكار و گُناهِكار بُود.
 ۱۴ بعد از جدا شُدونِ لوط از اَبْرَام، خُداوند دَ اَبْرَام كُفت: "آلِي باله تُوخ كُو و از جاي
 كه ايسته يِي سُون شمال و جَنُوب، و شَرَق و غَرَب بِنَگر، ۱۵ چُون پَگِ امزى سِرْزَمِي
 ره كه مِيَنَگري، تا اَبَد دَز تُو و نَسل تُو مُوَبِخْشُم. ۱۶ ما نَسل تُو ره مِثَلِ رِيگِ دريا^۱
 جَور مَوْنُم. اگه كس رِيگِ دريا ره حِساب كده بَتَنه، نَسلِ اَز تُو ره ام حِساب كده مِيَتَنه.
 ۱۷ باله شُو و دَ دِرَازي و بَرِ امزى سِرْزَمِي بَگَرَد، چُون ما اِي ره دَز تُو مُوَبِخْشُم."
 ۱۸ پَس اَبْرَام خَيْمِه خُو ره جَم كد و دَ بَلُوطِستَانِ مَمْرِي دَ مَنتَقَه جَبْرُون اَمَدِه جاي-دَ جاي
 شُد و دَ اُونَجِي بَلَدِه خُداوند يِگ قُرْبانِگاه آباد كد.

اَبْرَام لوط ره آزاد مونه

۱۴
 ۱ دَ امزُو زَمان اَمْرَافِلِ پادشاهِ شِنَعار،^b اَرَبوك پادشاهِ اَلَسار، كِدورلاَعْمَر
 پادشاهِ اِيلام و تِدَعالِ پادشاهِ گوئيم، ۲ دَ خِلَافِ بارعِ پادشاهِ سَدُوم، بَرِشاع
 پادشاهِ عَمُوره، شِنابِ پادشاهِ اَدَمه، شِمِعبِرِ پادشاهِ صَبوئيم و پادشاهِ مَلِكِ بَالعِ يعنى
 صوغَر دَ جَنگِ رَفت. ۳ و امي پَتِجِ پادشاهِ پَگ شى دَ دَرَه سِديَمِ يعنى دَ دَرَه دريَايِ مُردِه
 يِگ جاي شُد. ۴ اُونَا دوازده سال كِدورلاَعْمَر ره خِدمت كَدُد، مَگم دَ سَالِ سِيزدَهَمِ اُونَا
 شورش كد. ۵ دَ سَالِ چارَدَهَمِ كِدورلاَعْمَر و پادشاهِ هاى هم پِيَمان شى اَمَد و اينى طايَفه
 ها ره زَد: رِفائِيَا ره دَ عَشْتَرَوْتِ قَرَنَتِيم، زُوْزى ها ره دَ هَام، اِيْمى ها ره دَ شَوْتِ قَرِيْتايِم،
 ۶ و حورى ها ره دَ كوهِستونِ سَعِيرِ تا اِيلِ پاران كه دَ بَغْلِ بِيابو اَستِه. ۷ بعد اَزُو اُونَا
 پَس تاو خورده دَ مَنتَقَه عَيْنِ مِشْفاطِ يعنى قَادِش اَمَد و تَمامِ مَلِكِ عَماليقِي ها ره زَد
 و امِچَنانِ امُورى هاى ره كه دَ مَنتَقَه حَصَصُونِ تَماَرِ زَندَگِي مَوَكَد.

^a ۱۳:۱۶ دَ جاي «ريگِ دريا» دَ زبونِ عبرانى «خاكِ زمي» نوشته يه. ^b ۱۴:۱ «شِينَعار» يعنى «بَابِل»

^۸ اوخته پادشاهِ سَدُوم، پادشاهِ عُموره، پادشاهِ آدمه، پادشاهِ صَبوئیم و پادشاهِ منطقهِ
 بالَع یعنی صوغَر بُر شُدِه دَ خِلَافِ اَزوا دَ دَرِه سِدِّیم آمادِه جنگ شُد ^۹ تا دَ خِلَافِ
 کِدورلاَعمر پادشاهِ ایلام، تَدعال پادشاهِ گوئیم، اَمراِفِل پادشاهِ شِنعار و اَریوک پادشاهِ
 اَلسار، جنگ کنه؛ یعنی پَنج پادشاه دَ ضِد چار پادشاه. ^{۱۰} دَرِه سِدِّیم پُر از چاه های
 قَیر بُود. وختیکه پادشاه های سَدُوم و عُموره دُوتا کد بعضی اَزوا دَ مَنه چاه های قَیر
 اُفَتَد و باقی لَشکر سُون کوه ها دُوتا کد. ^{۱۱} پس اُمو چار پادشاه تمام دارایی سَدُوم
 و عُموره ره قد پَگ خوراکِه اَزوا گِرِفَت و سُون راهِ حُو رفت. ^{۱۲} اَونا لوط، باچِه برارِ
 اَبرام ره که دَ سَدُوم زِندگی مُوکد، قد تمام دارایی شی گِرِفَتِه بُرد. ^{۱۳} و یگ نفرِ که
 دُوتا کُود، اَمده اَبرامِ عِبرانی ره خبر کد. اَبرام دَ بَلُوِستَمانِ مَمری اَموری زِندگی مُوکد
 که مَمری اَموری برارِ اِشکول و عانِر بُود و اَونا هَمپیمانِ اَبرام بُود. ^{۱۴} وختیکه اَبرام از
 اسیر شُدونِ برارِ زاده حُو خبر شُد، اُو سِه صد و هژده نفر ره از اَفرادِ با تجربه که دَ
 خانه شی پَیدا شُد، حرکت دَد و لَشکرِ دُشمو ره تا شارِ دان دُمال کد. ^{۱۵} دَ وختِ شاو
 اَبرام نفرای حُو ره تقسیم کد و دَ سرِ دُشمو حمله کده اَونا ره شکست دَد و تا حوبه که
 دَ شمال دَمَشق اَسته، اَونا ره دُمال کد. ^{۱۶} و اَبرام پَگ مال-و-دارایی ره پس گِرِفَت و
 برارزاده حُو لوط ره قد مال-و-دارایی شی و خاتونو و مردُمِ دِیگه ره ام پس اُورد.
^{۱۷} وختی اَبرام بعد از شکست دَدونِ کِدورلاَعمر و پادشاه های که قد اَزو هَمپیمان
 بُود، پس میمَد، پادشاهِ سَدُوم دَ دَرِه شاوِه یعنی دَرِه پادشاه دَ دَمِ راهِ شی اَمَد.
^{۱۸} و مَلکی صدیق^a، پادشاهِ شالیم^b بلده اَبرام نان و شرابِ انگُور اُورد. اُو پیشوای
 خُدای مُتعال بُود ^{۱۹} و اَبرام ره بَرَکت دَدِه گُفت:

”بَرَکت دَ اَبرام

از طرفِ خُدای مُتعال، خالِقِ اَسْمو و زمی؛

^a ۱۴: ۱۸ «مَلکی صدیق» دَ زَبونِ عِبرانی «پادشاهِ صَادِق» معنی میدیه. ^b ۱۴: ۱۸ «شالیم» نامِ اوّل
 «اورشَلیم» بُود. دَ جای «شالیم» دَ بعضی ترجمه ها «سالیم» نوشته یه.

۲۰ و حمد-و ثنا دَ خُدای مُتعال

که دُشمنای تُو ره دَ دِست تُو تسلیم کد.

اوخته ابرام دَه-یگِ هر چیز ره که وُلجه کُدد، دَ مَلکی صدقِ دد. ۲۱ و پادشاهِ سَدوم دَ ابرام کُفت: ”مردُم مَره دَز مه بَدی، مگم مال-و-دارایی ره بَلدِه خود خُو بگِير.“ ۲۲ لیکن ابرام دَ جوابِ پادشاهِ سَدوم کُفت: ”قَسَم دَ خُداوند، خُدای مُتعال، خالِقِ آسمو و زمی، ۲۳ که از مال-و-دارایی از تُو یگِ ریشمه یا یگِ سَگِ چپلی ام باله نُمونم. نَشنه که بُگی 'ما ابرام ره دَوْلتمند جور کدیم.' ۲۴ تنها چیزای ره قَبول مُونم که مردای جوان خورده. و بیل که عانِر، اِشکول و مَمری که قد مه رفتُد، حِصّه خُو ره بگِيره.“

عهد و پیمانِ خُداوند قد ابرام

۱ بعد ازی چیزا کلامِ خُداوند دَ عالمِ خاو دَ ابرام آمده کُفت:
”ای ابرام نترس.

۱۵

ما سپرِ تُو اَسْتَم

و تُو ره اَجِرِ عَدَر کتِه مِیدُم.“

۲ و ابرام کُفت: ”ای خُداوند-خُدا، تُو دَز مه چیزخیل مِیدی، چُون ما بے اولاد اَسْتَم و العازارِ دَمِشقی وارِثِ خانِه مه موشه.“ ۳ ابرام اِدامه دَدِه کُفت: ”اینه، مَره اولاد نَددی؛ غلام مه که دَ خانِه مه پَیدا شُدِه، وارِث مه موشه.“ ۴ اوخته کلامِ خُداوند دَ ابرام اَمَدِه کُفت: ”ای آدم وارِث تُو نُموشه، بَلکِه کسی که از پُشتِ کمر تُو مِییه، اُو وارِث تُو موشه.“

۵ پس خُداوند ابرام ره بُرو اُورده کُفت: ”سُون آسمو توخ کُو و سِتاره ها ره حِساب کُو، اگه مِیتنی اونا ره حِساب کنی.“ و اِدامه دَدِه دَزشی کُفت: ”نسلِ از تُو ام مِثلِ امزیا بے حِساب موشه.“ ۶ و ابرام دَ خُداوند ایمان اُورد و خُداوند ای ره بَلدِه اَزو یگِ عملِ عادِلانه حِساب کد. ۷ اوخته دَ ابرام کُفت: ”ما خُداوندی اَسْتَم که تُو ره از اُور

کلدانیا بُرُو اُورْدُم تا ای سرزمی ره دَ عِنوانِ مُلْکِیْتِ دَزِ تُو بُدُم. ^۸ مگم اَبرام گُفت: "ای خُداوند-خُدا، ما چِطورِ بَدَنُم که مالِکِ امزی سرزمی مُوشُم؟" ^۹ اُو دَ جوابِ شی گُفت: "یگِ جونِه گاو سِه ساله، یگِ بَزِ مادِه سِه ساله، یگِ قُوچِ سِه ساله، یگِ قَمری و یگِ کوترِ دَزِ مه گِرِفْتِه بَیِر. ^{۱۰} اَبرام پِگِ ازوا ره اُورْد و هر کُدَم شی ره از مَنِه شی دُو پاره کد و هر پاره ره دَ بَرابَرِ یگِ دِیگِه شی ایشْت. مگم مُرغِکو ره پاره نکد. ^{۱۱} اوخته لاشخورا دَ بِلِه لاش ها تا شُد و اَبرام اونا ره هی کد. ^{۱۲} دَ وختِ آفتو شِشتو خاوِ عَوُوج دَ سِرِ اَبرام اَمَد و یگِ تریکی تیره و وَحْشَتِناک دَ بِلِه شی سایه اَنَدخت. ^{۱۳} اوخته خُداوند دَ اَبرام گُفت: "دَ یَقِینِ بَدَنِ که اولادِه تُو دَ سرزمینی که ازوا نِیَسْتِه بَحِیْثِ بَیگَنِه زِندَگی مُونه و دَ اُونجی غُلامی مُونه و مَدَّتِ چار صد سال دَ بِلِه ازوا ظَلَمِ مُوشِه. ^{۱۴} ولے ما مِلَّتِی ره که اونا ره دَ غُلامی میندَزِه، قِضاوَتِ مُونُم و بعد ازو اونا قد مال-و-دارایی کلو اَزونجی بُرُ مُوشِه. ^{۱۵} مگم خود تُو دَ حُوبِ عُمَرِ پیری و دَ آرامی دَ پِیشِ بابِه کَلونای حُو موری و دَفَنِ مُوشی. ^{۱۶} و اونا دَ نِسلِ چارُم پِس دَ اینجی مییه، چِراکه گُناهِ اَموریا هنوز تَکْمِیلِ نَشُدِه. ^{۱۷} a" وختیکه آفتو شِشت و هوا تریک شُد، یگِ تَندُورِ پُرِ از دُود و یگِ اَلَنگِ آتِشِ روشو از مینکلِ امزو پاره ها تیر شُد. ^{۱۸} دَمزُو روزِ خُداوندِ قدِ اَبرام عَهْدِ بَستِه کد و گُفت: "ما امی سرزمینا ره از دریایِ مِصر تا دریایِ کُئِه، یعنی تا دریایِ فِرات دَ نِسلِ ازتو مُوبِخْشُم، ^{۱۹} یعنی سرزمینِ قینی ها، قِنیزی ها، قَدَمونی ها، ^{۲۰} حَتّی ها، فِرِزی ها، رِفاتِیا، ^{۲۱} اَموریا، کِنَعانی ها، جِرْجاشی ها و یَبُوسی ها ره."

هاجر و اسماعیل

۱۶ سارای خاتونِ اَبرام، دَزْشی اولاد نکد. اُو یگِ کَنِیزِ مِصری دَ نامِ هاجر دَشت. ^۲ و سارای دَ اَبرام گُفت: "خُداوند از پیدای کدونِ اولادِ مَرِه مَحْرُوم کده. پس تُو قد کَنِیزِ مه یگجای شو تا شاید دَ وَسِیلِه اَزُو صَاحِبِ اولادِ شُم." و اَبرام

^a ۱۵:۱۶ یعنی، خُدا اونا ره تا اُو غَیْتِ اَزُو سرزمی بُرُ نَمُونه.

توره سارای ره قبول کد. ^۳ پس سارای خاتونِ ابرام کنیزِ خو هاجرِ مصری ره گرفته د شوی خو ابرام دد که او ره خاتو کنه و ای واقعه بعد از ده سال بود-و باش ابرام د سرزمینِ کنعان رخ دد. ^۴ و ابرام قد هاجر خا و او حامله شد. هاجر وختی دید که حامله شده، او بی بی خو ره توهین-و-تحقیر کد.

^۵ و سارای د ابرام گفت: "ظلمی که د حق ازمه شده د گردون از تو یه. مه کنیز خو ره د بغل تو اندختم، مگم وختی او دید که حامله آسته، مره توهین-و-تحقیر کد. خداوند خود شی د بین ازمه و از تو قضاوت کنه." ^۶ ابرام د سارای گفت: "کنیز تو د دست خود تو یه؛ هر رقم که خوش دری قد شی بگو." پس سارای قد هاجر سر بد رفتاری ره گرفت و او از پیش شی دوتا کد.

^۷ و ملایکه خداوند د هاجر د نزدیک یگ چشمه که د سر راه منطقه شور بود، ظاهر شد ^۸ و گفت: "آی هاجر، کنیز سارای! از کجا آمدی و د کجا موری؟" او گفت: "ما از پیش بی بی ^۹ خو سارای دوتا کدیم." ^۹ اوخته ملایکه خداوند دزو گفت: "پیش آغه خو پس بورو و خود ره د دست ازو تسلیم کو." ^{۱۰} ملایکه خداوند ادامه دده دزو گفت: "ما نسل تو ره عذر کلو مونم، د اندازه که از کلونی، کس حساب نتنه." ^{۱۱} امچنان ملایکه خداوند دزو گفت: "اینه، تو حامله آستی و یگ باچه میزی؛ نام ازو ره اسماعیل بیل ^{۱۲} چراکه خداوند آه-و-نالِه مظلومانه تو ره شنیده. ^{۱۲} او یگ آدم جور موشه که رقم خر وحشی رفتار مونه و دست شی د جاغه هر کس آسته و دست هر کس د جاغه ازو؛ و او قد پراری خو جاغه د جاغه زندگی مونه." ^{۱۳} و هاجر خداوند ره که قد شی گپ زد، دمزی نام کوی کد: «تو خدای آستی که مینگری،» و قد خود خو گفت: "آیا او که مره مینگره، ما ام او ره دیدیم؟" ^{۱۴} امزی خاطر امو چاه «بئیر-لاحی-روئی» ^{۱۵} گفته موشد؛ امو چاه د بین قادش و بارد آسته. ^{۱۵} پس هاجر

^۸ ۱۶:۸ کلمه «بی بی» د اینجی «صاحب کنیز» معنی میدیه. ^b ۱۶:۱۱ «اسماعیل» یعنی «خدا

میشنوه». ^c ۱۶:۱۴ یعنی «چاه خدای زنده که مره مینگره».

دَ اَبْرَام يِگ باچِه دَ دُنْبا اُورْد و اَبْرَام باچِه خُو ره که هاجر زَبید، اِسْماعیل نام اِیشت. ^{۱۶} اَبْرَام هشتاد و شَش ساله بُوْد که هاجر اِسْماعیل ره بَلدِه شی دَ دُنْبا اُورْد.

نشانی از قَوْلِ خُدا قَد اَبْرَام

۱۷

^۱ وختیکه اَبْرَام نَوْد و نُه ساله بُوْد، خُداوند دَزُو ظاهر شُدِه گُفت: ”ما خُداى قَادِرِ مُطَلَقِ اَسْتُمْ. دَ راهِ ازمه قَدَم بَرَن و بے عَيْبِ بَش. ^۲ ما عَهْدِ خُو ره بَيْنِ از خود و از تُو بسته مُونُم و نسل تُو ره بے اندازه کَلو مُونُم.“ ^۳ اوخته اَبْرَام سَجْدِه کد و خُدا دَزُو گُفت: ^۴ ”اينه، عَهْدِ ازمه قَد از تُو امی اَسْتِه که تُو بابه کَلونِ مِلَّتِ هاى کَلو موشى. ^۵ ازى بعدِ دِيگِه نام تُو اَبْرَام گُفته نَشْنِه، بَلکِه نام تُو اِبْرَاهِيمِ بَشِه، چْرَاکِه ما تُو ره بابه کَلونِ مِلَّتِ هاى کَلو جور کدِيم. ^۶ a ما تُو ره غَدْرِ کَلو باروَرِ مُونُم؛ از تُو مِلَّتِ ها دَ و جُوْدِ مِيرُم و از تُو پادشايو پيدا موشه. ^۷ ما عَهْدِ خُو ره بَيْنِ از خُو و از تُو و اولادِه تُو که بعدِ از تُو ميبه بسته مُونُم و اِى عَهْدِ اَبْدِى ره نسل دَ نسل برقرار ميلم تا خُداى از تُو و اولادِه تُو که بعدِ از تُو ميبه بَشُم. ^۸ ما سرزمينى ره که فِعْلاً تُو بَحِيثِ بِيگْنِه دَزِ شى زِندِگِى مُونِى، يعنى تمامِ سرزمينِ کِنَعانِ ره دَزِ تُو و بعدِ از تُو دَ اولادِه تُو دَ عِنوانِ مُلْکِيَتِ اَبْدِى موبخِشُم؛ و ما خُداى ازوا موبِشُم.“ ^۹ خُدا بَسْمِ دَ اِبْرَاهِيمِ گُفت: ”تُو ام بايد عَهْدِ مَرِه نِگَاهِ کِنِى، ام تُو و ام اولادِه تُو که بعدِ از تُو ميبه دَ تمامِ نسلِ هاى خُو. ^{۱۰} عَهْدِ مِه که شُمُو بايد نِگَاهِ کِنِيد، يعنى عَهْدِى که بَيْنِ ازمه و از تُو و اولادِه تُو که بعدِ از تُو ميبه اينى اَسْتِه: تمامِ مَرْدَا و باچِه هاى شُمُو بايد خَتْنِه شُنِه. ^{۱۱} شُمُو بايد گوشتِ اِضافِى خُو ره خَتْنِه کِنِيد چُونِ اِبنِمِى نَشانِى عَهْدِى اَسْتِه که بَيْنِ ازمه و شُمُو يَه. ^{۱۲} هر باچِه هِشْتِ روزه از مِينْکَلِ شُمُو بايد دَ تمامِ نسلِ هاى شُمُو خَتْنِه شُنِه، چى اُونای که دَ خانِه تَوْلُدِ شُدِه و چى اُونای که دَ پِيسِه از بِيگْنِه گو خِرِيدِه شُدِه و از جَمِ اولادِه تُو نيبه. ^{۱۳} اَرِى، اُونَا حَتْمًا بايد خَتْنِه شُنِه، چى اُونای که دَ خانِه پيدا شُدِه و چى

^a ۱۷:۵ «اَبْرَام» يعنى «آتِه بَزْرگ» يا «آتِه بَزْرگوار.» و «اِبْرَاهِيم» يعنى «آتِه مِلَّتِ هاى کَلو.»

اونای که د پیسه خریده شده. د امزی رقم عهد مه د گوشت شمو د عنوان عهد ابدی باقی بمنه. ^{۱۴} هر مردی ناختنه که گوشت اضافی شی ختنه نشده بشه، او از قوم خو قطع موشه، چراکه او عهد مَره میده کده.

^{۱۵} خدا بسم د ابراهیم گفت: "مگم د باره خاتون تو سارای، دیگه او ره سارای گفته کوی نکو، بلکه نام ازو ساره^a بشه. ^{۱۶} ما او ره برکت میدم و امچنان ازو بلده تو یگ باچه مویخشم. آرے، ما او ره برکت میدم و ازو ملت های کلو د وجود مییه و ازو پادشایون قوم ها پیدا موشه." ^{۱۷} اوخته ابراهیم سجده کد و خندیده د دل خو گفت: "آیا بلده مرد صد ساله باچه پیدا موشه و ساره د نود سالگی اولاد د دنیا میره؟" ^{۱۸} و ابراهیم د خدا گفت: "کشکه اسماعیل د حضور تو زنده بمنه." ^{۱۹} مگم خدا گفت: "نه، بلکه خاتون تو ساره بلده تو یگ باچه د دنیا میره و تو نام شی ره اسحاق^b بیل. ما عهد خو ره قد ازو بسته مونم تا عهد مه قد اولاده ازو که بعد ازو مییه یگ عهد ابدی بشه. ^{۲۰} مگم د باره اسماعیل توره تو ره شنیدم: ما او ره برکت میدیم و او ره بارور کده اولاده شی ره بے اندازه کلو مونم. او آته دوازده حکمران موشه و ما ازو یگ ملت کنه د وجود میرم. ^{۲۱} مگم عهد خو ره قد اسحاق قایم مونم که ساره او ره سال دیگه دمزی وخت بلده تو د دنیا میره." ^{۲۲} وختیکه خدا توره خو ره قد ابراهیم تامو کد از پیش ازو باله رفت. ^{۲۳} دمزو روز ابراهیم، باچه خو اسماعیل و پگ کسای ره که د خانه شی تولد شد و ام اونای ره که د پیسه خریده شد، یعنی پگ باچه ها و مردای ره که د خانه ابراهیم بود، گرفته گوشت اضافی ازوا ره ختنه کد، امو رقم که خدا دزو امر کدد. ^{۲۴} ابراهیم نود و نه ساله بود که گوشت اضافی شی ختنه شد، ^{۲۵} و باچه شی اسماعیل سیزده ساله بود که گوشت اضافی شی ختنه شد. ^{۲۶} آرے، دمزو روز ابراهیم و باچه شی اسماعیل ختنه شد ^{۲۷} و هر مرد که د خانه ابراهیم بود،

^a ۱۷: ۱۵ «ساره» یعنی «شاهدخت». ^b ۱۷: ۱۹ «اسحاق» یعنی «خنده».

چی اُونای که دَ خانه تَوُلْد شُدُد و چی اُونای که دَ پیسه از بیگنه خریدِه شُدُد، قد شی
قَتی خَتنه شُد.

وعده یگ باچه از طرفِ خُدا دَ اِبْرَاهیم و ساره

۱۸

۱ و خُداوند دَ بَلوُطِستانِ مَمری دَ اِبْرَاهیم ظاهر شُد و خَتیکه او دَ گرمی روز
دَ دانِ خَیمه خُو شِشْتُد. ۲ اِبْرَاهیم سر خُو ره باله کد و دید که سه مَرَد دَ
نزدیک شی ایسته یه. و خَتیکه اونا ره دید از دانِ خَیمه خُو باله شُد و زود دَ منده
نشی ازوا رفت و خود ره طرفِ زمی خَم کده ۳ گُفت: ”بادار مه، اگه نظرِ لُطف تُو
دَ بله مه آسته، از پیشِ غُلام خُو نرو. اگه شُمو از مه خوش-و-راضی آستید از پیشِ
نوکر خُو نرو. ۴ بیل که کم ذره آو دَز شُمو بیرم تاکه پای خُو ره شُشته دَ زیرِ درخت
دَمراسی کنید. ۵ ما مورم و یگ لُغمه نان دَز شُمو میرم تا بُخورید و قوتِ بَگیرید؛
بعد ازو میتنید که بورید. چُون بلده امزی، گُذر شُمو از پیشِ خِدمتگار شُمو شُدِه. “
اونا گُفت: ”هر چیزی که گُفتی، بُو. ۶ اوخته اِبْرَاهیم دَ عَجَله دَ خَیمه خُو رفته دَ
ساره گُفت: ”زود کو! سه کاسه آردِ خُوب بَگیر و قَتقو کده بُوکی پُخته کو. “ ۷ بعد ازو
خود شی سُون گلّه دَویده یگ گوسله خُوب و نازک ره گِرِفت و دَ خِدمتگار خُو دَد
تا او ره دِستی پُخته کنه. ۸ پس اِبْرَاهیم مَسکه و شیر ره گِرِفته قد گوشتِ گوسله که
پُخته کُدد اُورد و دَ پیشِ ازوا ایشت. دَ حالیکه اونا دَرَو مُوخورد، اِبْرَاهیم دَ خِدمت ازوا
دَ زیرِ درخت ایسته بُود. ۹ و اونا دَ زشی گُفت: ”خاتون تُو ساره کُجا یه؟ “ او گُفت:
”اونه، دَ خَیمه. “ ۱۰ یکی ازوا گُفت: ”سالِ دیگه دَ اینی وخت پیشِ تُو مییم و خاتون
تُو ساره صاحبِ باچه موشه. “ ساره از دانِ خَیمه که دَ پُشتِ اِبْرَاهیم بُود، گوش مُوکد.
۱۱ ازی که اِبْرَاهیم و ساره کلو پیر-و-سال خورده بُود و عادتِ ماهوارِ زَنانه ساره قَطع
شُدُد، ۱۲ ساره قد خود خُو خَندیده گُفت: ”آیا ما که پیر-و-سالخورده شُدیم و بادار^a مه

^a ۱۸:۱۲ یعنی شوی مه.

ام پیر-و-سالخورده شده، میتنم شوق داشته بشم؟^{۱۳} خداوند د ابراهیم گفت: "ساره چرا خنده کده گفت: 'آیا واقعاً باچه پیدا مونم، د حالیکه پیر شدیم؟'^{۱۴} آیا کدم کاری آسته که د پیش خداوند مشکل بشه؟ د زمان تعیین شده، سال دیگه دمزی وخت دوباره د پیش تو مییم و ساره صاحب باچه موشه."^{۱۵} مگم ساره از ترس انکار کده گفت: "ما خنده نکدم!" او گفت: "آره، تو خنده کدی!"

شفاعت ابراهیم بلده مردم سدوم

^{۱۶} بعد ازو امو مردا باله شده روی خو ره طرف سدوم کد و ابراهیم قد ازوا رفت تا اونا ره رو به راه کنه. ^{۱۷} مگم خداوند گفت: "آیا چیزی ره که کدنی آستم، از ابراهیم تاشه کنم، ^{۱۸} د حالیکه از ابراهیم یگ ملت کته و قوی جور مونم و پگ ملت های دنیا د وسیله ازو برکت پیدا مونه؟^{۱۹} نه، چون ما او ره انتخاب کدیم تاکه او اولادا و خانوار خو ره بعد از خو نصیحت کنه که اونا د وسیله د جای آوردن عدالت و انصاف راه-و-طریق خداوند ره نگاه کنه. اوخته خداوند چیزی ره که د ابراهیم وعده کده بلده ازو پوره مونه."^{۲۰} پس خداوند گفت: "ناله-و-فریاد د ضد سدوم و عموره عذر بلند شده و گناه های ازوا کلو و گزنگ آسته. ^{۲۱} ما تیلو مورم و توخ مونم که مطابق ناله-و-فریادی که د پیش مه رسیده اونا کاملاً امو رقم رفتار کده یا نه. اگه نکدد، ما میدنم."^{۲۲} بعد ازو امو دو مرد طرف سدوم ریی شد، مگم ابراهیم هنوز ام د پیش خداوند ایسته مند. ^{۲۳} و ابراهیم خود ره د خداوند نزدیک کده گفت: "آیا عادل و شریر ره یگ جای نابود مونی؟^{۲۴} فرض کو دمزو شار پنجاه نفر عادل موجود بشه، باز ام شار ره خراب مونی و او جای ره از خاطر امزو پنجاه نفر عادل نگاه نمونی؟^{۲۵} از تو دور بشه که ای کار ره بکنی و عادل و شریر ره یگ جای بکشی تا عادل و شریر برابر بشه! نه، از تو دور بشه. آیا قاضی تمام دنیا نباید انصاف ره د جای بیره؟"^{۲۶} و خداوند گفت: "اگه پنجاه نفر عادل د شار سدوم پیدا کنم، ما تمام امزو جای ره

از خاطر ازوا نگاه مَوْنُم. " ۲۷ اِبْرَاهِيمَ دَ جَوَابِ شَى كُفَّت: " ما جُرَات كده قد مَوَلای خُو توره كُفْتُم اِگرچه ما خاك و خِگِشْتَرِ اَسْتُم. ۲۸ اِگه پَنجِ نَفْرِ از پَنجَاهِ نَفْرِ عَادِلِ كَم بَشَه، آيا از خَاطِرِ كه پَنجِ نَفْرِ كَم اَسْتَه شارِ رِه خرابِ مَوْنِي؟ " خُداوند كُفَّت: " اِگه چَلِ و پَنجِ نَفْرِ عَادِلِ دَ اُونَجِي پَيِدا كُنْم اُو رِه خرابِ نَمُوْنُم. " ۲۹ اِبْرَاهِيمِ بَسْمِ دَزُو عَرْضِ كده كُفَّت: " شايد دَ اُونَجِي چَلِ نَفْرِ عَادِلِ پَيِدا شُنَه. " خُداوند كُفَّت: " از خَاطِرِ چَلِ نَفْرِ، ما اُو رِه خرابِ نَمُوْنُم. " ۳۰ كُفَّت: " يا مَوَلَا، قارِ نَشْنِي تا بَسْمِ توره بُوْگُم: اِگه دَ اُونَجِي فَقطِ سِي نَفْرِ پَيِدا شُنَه؟ " خُداوند كُفَّت: " اِگه سِي نَفْرِ دَ اُونَجِي پَيِدا كُنْم ما اُو رِه خرابِ نَمُوْنُم. " ۳۱ اِبْرَاهِيمِ كُفَّت: " بَسْمِ جُرَاتِ مَوْنُم كه قد مَوَلای خُو كَپِ بَزْنُم: اِگه دَ اُونَجِي بِيَسْتِ نَفْرِ پَيِدا شُنَه؟ " اُو كُفَّت: " از خَاطِرِ بِيَسْتِ نَفْرِ ما اُو رِه خرابِ نَمُوْنُم. " ۳۲ اِبْرَاهِيمِ بَسْمِ كُفَّت: " يا مَوَلَا، قارِ نَشْنِي؛ فَقطِ يِگِ دَفْعَه دِيْگَه توره مُوْگِيْم. اِگه دَه نَفْرِ دَ اُونَجِي پَيِدا شُنَه؟ " خُداوند كُفَّت: " از خَاطِرِ دَه نَفْرِ اُو رِه خرابِ نَمُوْنُم. " ۳۳ وَخْتِيْكَه خُداوند توره خُو رِه قد اِبْرَاهِيمِ خِلاصِ كد اُو از اُونَجِي رَفْتِ و اِبْرَاهِيمِ پَسِ دَ جَايِ خُو اَمَد.

سَدُوم و عَمُورَه

۱ و اُو دُو مَلَايِكَه دَ وَخْتِ اَفْتُو شِشْتُو دَ سَدُومِ رَسِيْد؛ و لوطِ دَ دَرِگَه شارِ سَدُومِ شِشْتُد. وَخْتِيْكَه لوطِ اونا رِه دِيْدِ از جَايِ خُو بالَه شُد و دَ مَنَدَه نَشِي ازوا رَفْتِ و خُودِ رِه طَرَفِ زَمِي حَمِ كده ۲ كُفَّت: " آيِ بَادارايِ مِه، دَ خَاْنَه غُلامِ خُو بِيِيْدِ و پايايِ خُو رِه شُشْتَه شاو رِه تِيْرِ كُنِيْد. بَعْدِ ازُو صَباحِ گاهِ بالَه شُنِيْدِ و دَ رَاهِ خُو بُوْرِيْد. " مِگَم اونا كُفَّت: " نَه، مو شاو رِه دَ مِيْدَانِي شارِ تِيْرِ مَوْنِي. " ۳ لِيْكِنِ ازِي كه لوطِ كَلُو شَلَّه شُد اونا قدِ شَى اَمَدِ و دَ خَاْنَه شَى داخِلِ شُد. اُو بَلَدَه ازوا مِهْمَانِي تَرْتِيْبِ دَدَه نَانِ فَطِيْرِ پُخْتَه كد و اونا خُورَد. ۴ پِيَشِ ازِي كه اونا خاوِ كَنَه، مَرْدايِ شارِ يِعْنِي مَرْدايِ سَدُومِ از جِوانِ گَرِفْتَه تا پِيِرِ، پِگِ مَرْدُمِ از هَرِ گُوشَه شارِ اَمَدِ و خَاْنَه لوطِ رِه مَحاصِرَه كد ۵ و چِيْعِ زَدَه دَ لوطِ كُفَّت: " اُو دُو مَرْدِ كه اِمشاو دَ پِيَشِ تُو اَمَدَه كُجا يَه؟

اونا ره د پيش از مو بير تاكه مو قد ازوا خاو كنى. ^۶ لوط د دان درگه بر شده د پيش ازوا رفت و درگه ره از پُشت خُو بسته كده ^۷ دزوا گُفت: ”برارون مه، خاهش مُونم كه امى كار زشت ره نكُنيد. ^۸ اينه، ما دُو دختر دَرُم كه دِست هِيچ مَرَد دزوا نَرسيده. اونا ره د پيش شُمو ميرُم و هر كارى كه دل شُمو ميخايه قد ازوا بَكُنيد. مگم قد ازى دُو مَرَد كار نَدشته بشيد، چراكه اونا د سايه خانه مه پناه گرفته. ^۹ اونا گُفت: ”پس شو!“ و ادامه دده گُفت: ”اى نفر اَمَد كه د عنوان بيگنه د اينجى زندگى كنه و آلى دز مو امر-و-نهى مونه! آلى قد ازتو ازوا كده كار بدتر موني.“ اوخته اونا د بله امزو آدم يعنى لوط هُجوم اورد و نزديك اَمَد كه درگه ره ميده كنه. ^{۱۰} مگم امو دُو مَرَد دِست خُو ره دراز كد و لوط ره د پيش خودون خُو د مَنه خانه كَش كد و درگه ره كيب كد. ^{۱۱} بعد ازُو آدمای ره كه د دان درگه خانه بود، از ريزه گرفته تا كته شى ره دُچار كورى كد، د اندازه كه اونا درگه ره پيدا نَتَنِست. ^{۱۲} اوخته امو دُو مَرَد د لوط گُفت: ”آيا ديگه كس ام از تو د اينجى آسته؟ داماد ها، باچه ها، دختر و هر كسى ره كه دمزى شار درى، اونا ره ازينجى بَكش، ^{۱۳} چون مو اى جاى ره خراب موني، چراكه ناله-و-فرياد د صِد مَرَدَم امزى شار د حُضُور خُداوند عَدَر بلند شده و خُداوند مو ره رِبى كده تا اى شار ره بيرو كنى.“

^{۱۴} پس لوط برو رفت و د نامزادای دُخترُون خُو گُفت: ”عَجَله كُنيد! ازينجى بر شُنيد، چراكه خُداوند اى شار ره تباه كَدنى آسته!“ مگم اى توره د نظر ازوا ريشخندى اَمَد. ^{۱۵} و صَباح گاه د دم روز واز شُدو امو دُو ملايكة لوط ره شَلَه شده گُفت: ”باله شو! خاتو و دُو دُختر خُو ره كه د اينجى آسته گرفته بورو؛ نَشنه كه شُمو ام د جَزَاى امزى شار نَابُود شُنيد.“ ^{۱۶} د حالِيكه لوط دل و نادِل بود امو دُو مَرَد دِست ازُو، از خاتو و از دُو دُختر شى ره گِرِفَت و اونا ره بر كده د برون شار ايله كد، چراكه خُداوند د حق ازوا مهربان بود. ^{۱۷} وختِيكه اونا ره برو بر كد يكى ازُو دُو مَرَد دزوا گُفت: ”بلده نجات جان خُو دوتا كُنيد! پُشت خُو ره توخ نكُنيد و د هِيچ جاى دشت ام ايسته نَشُنيد. فقط

سُونِ کوه ها دُوتا کُنید، نَشْنه که نابُود شُنید. “ ۱۸ و لوط دَزوا کُفت: ”آی بادارای مه، ای رقم نَگید. ۱۹ اینه، نظرِ لُطف شُمو دَ بِلِه عَلام شُمو قرار گِرِفته و شُمو دَ حقِ ازمه کَلو مِهْرِبانی کَدید و جان مه ره نِجات دَدید. مَگم نَمی تَنم دَمزُو کوه ها دُوتا کُئم. ما مِیترسُم که پیش از رَسیدو دَ کوه ها بِلَا دامونگِیر مه شُنه و ما بُمُرْم. ۲۰ اونه، اُمُو آغیل نَزْدیک آسته که مِیْتَنم دَزُو دُوتا کُئم؛ و اُو رِیزه ام آسته! مَرِه بیل که دَ اُونجی دُوتا کُئم تا جان مه نِجات پَیدا کُنه. آیا اُو رِیزه نِییه؟ “ ۲۱ اُو دَزشی کُفت: ”خو، صحیح آسته. امی خاهِش تُو ره ام پُوره مُوئم و آغیلی ره که دَ بارِه شی توره گُفتی سِرنگون نَمُوئم. ۲۲ عَجَلِه کده دَ اُونجی دُوتا کُو، چراکه ما هیچ کار نَمِیْتَنم تا وختیکه شُمو دَ اُونجی نَرَسید. “ امزی خاطر نام اَزُو آغیل ره صوغَره ایشْت.

۲۳ آفتو دَ حالِ بُر شُدو بُود که لوط دَ آغیلِ صوغَر رَسید. ۲۴ اوخته خُداوند گوگِرْد و آتِش ره از آسمو دَ بِلِه سَدوم و عَموره بارتد ۲۵ و اُمُو دُو شار و تمامِ منطقای دَوروبر شی ره قد باشنده های شارا و نباتات زمی تباه کد. ۲۶ مَگم خاتونِ لوط سُون پسِ پُشت خُو توخ کد و یگ سَتونِ نَمک جور شُد.

۲۷ و اِبراهیم صَباح گاه باله شُد و طرفِ امزُو جای رفت که دَ اُونجی دَ حُضورِ خُداوند ایسته شُدِه بُود. ۲۸ اُو طرفِ سَدوم و عَموره و تمامِ دَشت توخ کد و دَید که اونه، دُودِ اُمُو سرزمی مِثلِ دُودِ کوره باله موره. ۲۹ وختیکه خُدا شارای دَشت ره نابُود کد، اُو اِبراهیم ره یاد کد و لوط ره از مَنه امزُو نابُودی بُرو اُورد. اَره، وختی خُدا شارای ره که لوط دَزوا زندگی مُوکد سِرنگون کد، اُو لوط ره کَشید.

نسلِ عمونی ها و موآبی ها

۳۰ لوط از صوغَر بُر شُد و قد دُو دُختر خُو دَ کوه جای-دَ جای شُد، چُون از مَندو دَ صوغَر ترس مُوخورد؛ پس اُو قد دُو دُختر خُو دَ یگ غار زندگی مُوکد. ۳۱ اوخته دُختر

^a ۱۹:۲۲ «صوغَر» یعنی «ریزه».

کټه لوط د دُخترِ ریزه شی گُفت: "آته مو پیر شُده و کُدم مَرِدِ دِیگه ام د رُوی زمی نییبه که د مطابِقِ رسم و رَواج دُنیا قد از مو خاو کنه. ۳۲ بیه که د آته خُو شرابِ پدی و قد شی خاو کُنی تا از آته خُو نسل دشته بَشی. " ۳۳ پس امو شاو اونا آته خُو ره شراب دد و دُخترِ کنه آمده قد آته خُو خاو شُد. مگم لوط از خاو شُدو و بله شُدونِ دُخترِ خُو خبر نَشُد. ۳۴ روزِ دِیگه شی، دُخترِ کټه د ریزه گُفت: "اونه، دِیشاو ما قد آته خُو خاو کُدم. بیه که اِمشاو بسم اُو ره شرابِ پدی و اِمدَفعه تُو بورُو قد شی خاو کُو تا از آته خُو نسل دشته بَشی. " ۳۵ پس امو شاو ام آته خُو ره شراب دد و دُخترِ ریزه رفته قد شی خاو شُد. مگم لوط از خاو شُدو و بله شُدونِ دُخترِ خُو خبر نَشُد. ۳۶ دَمزی رقم هر دُو دُخترِ لوط از آته خُو حامله شُد. ۳۷ و دُخترِ کنه باچه د دُنیا اُورد و اُو ره موآب نام اِیشت. اُو بابِه کلونِ موآبی ها تا اِمروز آسته. ۳۸ دُخترِ ریزه ام یگ باچه د دُنیا اُورد و نام اَزو ره بِنِعمی اِیشت. اُو بابِه کلونِ عمونی ها تا اِمروز آسته.

اِبْرَاهِیم و اَبِیْمَلِک

۲۰ اِبْرَاهِیم از مَمری سُونِ منطِقِه جَنُوبِ کوچِ کد و د مینکلِ قَادِش و شُورِ جای-د-جای شُد و د شارِ جِرارِ زندگی مَوکد. ۲ د اَمزُو غَیتِ اِبْرَاهِیم د بارِه خائونِ خُو ساره گُفت که: "اُو خوار مه یه. " پس اَبِیْمَلِک پادشاهِ جِرارِ نفرِ رِبی کد تا ساره ره د قَصْرِ شی بیره. ۳ مگم خُدا د وختِ شاو د اَبِیْمَلِک د خاو ظاهر شُده گُفت: "اینه، تُو مَرْدَنی آستی، چُونِ خائونی ره که گِرِفتی، خائونِ شُوی دار آسته. " ۴ اَبِیْمَلِک تا هنوز قد شی نزدیکی نکُدد. پس گُفت: "خُداوندا، آیا تُو واقِعاً قَوْمِ عَادِلِ ره نَابُودِ مونی؟ ۵ آیا اُو خود شی دَز مه نَگُفت که 'اُو خوار مه یه'؟ و ساره ام خود شی گُفت که 'اُو برار مه یه. ' ما قد دِلِ صاف و دِستِ پاکِ ای کار ره کُدم. " ۶ اوخته خُدا د عالمِ خاو دَزُو گُفت: "اَره، ما مِیْدَنُم که تُو ای کار ره قد دِلِ صاف کدی و امزی خاطر تُو ره نِگاهِ کُدم تا د صِد مه گُناه ن_کنی و نه اِیشتُم که دَزُو دِست بَزنی. ۷ آلی خائونِ اَمزُو مَرِد

ره پس تسلیم شی کُو، چراکه او یگ پیغمبر آسته و بلده تُو دُعا مونه تا زنده بُمَنی. ولے اگه او ره پس تسلیم نَکُنی، یقین دَشته بَش که تُو و پگِ کسای که دَز تُو تعلق دَره، حتماً مومرید. ^۸ صَباح گاه اَبیمَلک باله شُد و تمام خِدْمَت گارای خُو ره کوی کده پگِ امزی توره ها ره دَزوا نَقَل کد و اونا کلو ترسید. ^۹ اوخته اَبیمَلک، ابراهیم ره طلب کد و دَزو گُفت: ”ای چی کار بود که تُو دَ حق ازمو کدی؟ و ما چی گناه دَ حق ازتو کده بودم که تُو مَره و مَمَلکَت مَره دُچارِ امزی گناه کُنه کدی؟ تُو کارای ره که دَ حق ازمه کدی باید نَموکدی. ^{۱۰} و اَبیمَلک از ابراهیم پُرسان کد: ”چی فکر کده امی کاره کدی؟“ ^{۱۱} ابراهیم دَ جواب شی گُفت: ”ما فکر کدم که دَمزی جای ترس از خُدا هیچ وجود ندره و مَره بخاطرِ خائون مه موكُشه. ^{۱۲} علاوه ازی او راستی خوار مه آسته؛ اَره، او دُخترِ آته مه آسته، لیکن دُخترِ آبه مه نییه؛ و او خائون مه شُده. ^{۱۳} وختیکه خُدا مَره از خانه آته مه دَ سرزمینای دُور-و-بیگنه اُورد، ما دَ ساره گُفتم، ‘امی مهربانی ره دَ حق ازمه بُکو: دَ هر جای که رفتی دَ باره ازمه بُگی که ای برار مه آسته.’“ ^{۱۴} اوخته اَبیمَلک گوسپندو، گاوها، غلاما و کَنیزا ره گِرِفته دَ ابراهیم بخشید و خائون شی ساره ره پس دَزو تسلیم کد. ^{۱۵} و اَبیمَلک گُفت: ”اینه، سرزمین مه دَ پیش روی تُو آسته و هر جای که خوش تُو مییه دَ اُونجی زندگی کُو.“ ^{۱۶} بعد ازو دَ ساره گُفت: ”اینه، هزار مِثقال نُقره ره دَ برار تُو میدم تا بیگناهی تُو دَ پیش تمام کسای که قد تُو آسته معلوم شُنه و پگِ بدنه که نِسبَت دَز تُو دَ انصاف رفتار شُده.“ ^{۱۷} اوخته ابراهیم پیش خُدا دُعا کد و خُدا اَبیمَلک، خائون شی و کَنیزای شی ره شفا دَد تا صاحبِ اولاد شُنه؛ ^{۱۸} چُون خُداوند رَحِم تمام خائونوی خانوارِ اَبیمَلک ره از خاطرِ ساره خائونِ ابراهیم بسته کُدد.

تَوَلَّدَ إِسْحَاقُ

۲۱

۱ و خُداوند اُمُو رَقَم که گُفتند، دَ بِلَه ساره نظر کد و چِیزی ره که وعده کُدد، بِلده ساره پُوره کد. ۲ ساره حامله شُد و بِلده اِبْرَاهِیم دَ سِن-و-سالِ پِیری شی یگ باچه دَ دُنیا اُورد، دَ امزُو وختِ که خُدا دَ زشی گُفتند. ۳ و اِبْرَاهِیم باچه خُو ره که ساره بِلده شی دَ دُنیا اُورُدد، اِسْحَاق نام ایشْت. ۴ اِبْرَاهِیم باچه خُو اِسْحَاق ره دَ هشت روزگی شی خَننه کد، اُمُو رَقَم که خُدا دَ زُو اَمَر کُدد. ۵ اِبْرَاهِیم صد ساله بُود که باچه شی اِسْحَاق پِیدا شُد. ۶ ساره گُفت: ”خُدا دَ ز مه خنده دده. هر کسی که بَشَنوه، قد ازمه خوشی-و-خنده مونه.“ ۷ اِسْحَاق بسم گُفت: ”کی باور شی میمَد که دَ اِبْرَاهِیم بُگیه، ساره صاحبِ نلغه شُده اُو ره شیرِ میدیه؟“ مگم ما دَ سِن و سالِ پِیری اُزُو بِلده شی یگ باچه دَ دُنیا اُورُدم.“

۸ اُمُو نلغه کُته شُده از شیرِ جدا شُد و دَ امزُو روزِ که اِسْحَاق از شیرِ جدا شُد، اِبْرَاهِیم اوماغِ کُته گِرِفت.

اِخْتِلاَفَاتِ بَیْنِ سَارِهِ وَ هَاجِرِ

۹ اوخته ساره دید که باچه هاجرِ مصری، اُمُو که بِلده اِبْرَاهِیم پِیدا شُد، قد اِسْحَاق رِیشخندی مونه. ۱۰ پس ساره دَ اِبْرَاهِیم گُفت: ”ای کَنیز و باچه شی ره از خانه بُر کُو، چراکه باچه ازی کَنیز قد باچه مه اِسْحَاق دَ میراثِ شریگ نییه.“ ۱۱ مگم ای توره دَ نظرِ اِبْرَاهِیم دَ باره باچه شی اِسْماعیلِ سخت بد خورد. ۱۲ لیکن خُدا دَ اِبْرَاهِیم گُفت: ”دَ باره باچه و کَنیز خُو هاجرِ تَشْوِیش نَکُو. هر چِیزی که ساره دَ ز تو گُفته اُمُو طور بُکُو، چراکه از اِسْحَاق نسلِ تو دَ نامِ تو کوی موشه.“ ۱۳ و از باچه کَنیز ام یگ مِلَّتِ جور مومُنم، چراکه اُو ام نسلِ تو یه.“

۲۱:۶^a «اِسْحَاق» یعنی «خنده».

۱۴ پس ابراهیم صبح‌گاه باله شد و نان و مَشکِ پُر از آو ره گِرِفته دَ هاجر دَد. اُو اُمُو چِیزا ره دَ شانه شی ایشته اُو ره قد باچه شی رِبی کد. اُونَا رفت و دَ بیابونِ بِمِشِ شَبِیع سرگردو شد. ۱۵ وختیکه آو مَشکِ خلاص شد هاجر باچه خُو ره زیرِ یگِ بُوته خاو دَد، ۱۶ و خود شی دَ یگِ فاصِلِه تیررس دُورتر اَزو شِشت، چُون اُو قد خُو گُفت: ”نَمِیتنم مرگِ باچه خُو ره بِنِگرم“ و دَ حالیکه رُوی خُو ره سُونِ اَزو کده شِشتند آواز خُو ره بلند کده چخرا کد. ۱۷ و خُدا آوازِ باچه ره شِنید و ملایکه خُدا از عالمِ باله هاجر ره کُوی کده گُفت: ”ای هاجر، تُو ره چی شده؟ ترس نَخور، چراکه خُدا آوازِ باچه ره از جایی که اُو آسته، شِنیده. ۱۸ باله شو، باچه ره رُست کده دَ دست خُو بَگیر، چراکه ما اَزو یگِ مِلّت کته جور مُونم.“ ۱۹ اوخته خُدا چیمای هاجر ره واز کد و اُو یگِ چاهِ آو ره دید. و هاجر سُون چاه رفته مَشکِ ره پُر از آو کد و باچه خُو ره وُچی دَلجی کد. ۲۰ و خُدا قد اِسماعیل^a بُود و اُو کته شُدّه دَ بیابو جای-د-جای شُد و تیرانداز جور شُد. ۲۱ اُو دَ دَشتِ پاران زندگی مَوکد و آبه شی یگِ خاتُو از سرزمینِ مِصر بلده شی گِرِفت.

قَوْل دَ بَینِ اِبْرَاهِیمِ وَ اَیْمَلِکِ

۲۲ دَ امزُو غَیتِ اَیْمَلِکِ و فیکول سرکرده لشکر شی پیشِ ابراهیم آمده گُفت: ”هر کاری که مَوکنی خُدا قد تُو آسته! ۲۳ پس دَ امینجی بلده مه دَ خُدا قَسَم بُوخور که دَز مه و اولاده مه و نسل مه خیانت نُمونی، بلکه اُمُو رَقْمِیکه ما دَ حقِ ازتُو مهربانی بُودیم، تُو ام دَ حقِ ازمه و مردُمِ سرزمینی که دَزشی دَ عِنوانِ بیگنه زندگی مونی، مهربان مَوشی.“ ۲۴ ابراهیم گُفت: ”قَسَم مَوخورم.“ ۲۵ اوخته ابراهیم دَ باره چاهِ آو که خِدْمَتگاری اَیْمَلِکِ دَ زور گِرِفتند، پیشِ اَیْمَلِکِ شِکایت کد. ۲۶ اَیْمَلِکِ گُفت: ”ما خَبر ندرُم که امی کاره کی کده؛ تُو ام دَ ای باره دَز مه چِیز نَگفتی و تا امروز ما دَزی باره نَشِنیده بُودم.“ ۲۷ پس ابراهیم، گوسپندو و گاوها ره دَ اَیْمَلِکِ دَد و اُونَا قد

^a ۲۰:۲۱ دَ جای «اسماعیل» زیونِ عبرانی «قد امزُو باچه بُود» نوشته یه.

یگدیگه خو عهد بسته کد. ^{۲۸} ابراهیم هفت باره ماده از رَمِه خو جدا کد؛ ^{۲۹} و اَبِیْمَلِک از ابراهیم پُرسان کد: "معنای جدا کدون امزی هفت باره ماده چی آسته؟" ^{۳۰} ابراهیم د جواب شی گُفت: "امی هفت باره ماده ره از طرفِ ازمه قَبُول کُو تا امیا یگ شاهدی بَشه که ما امی چاه ره کندیم." ^{۳۱} پس او جای بئیرشَبَع گُفته شد چراکه هر دوی ازوا د اُونجی قد یگدیگه خو قول-و-قَسَم کد. ^{۳۲} بعد از عهد بسته کدو د بئیرشَبَع، اَبِیْمَلِک و فیکول قومندان لشکر شی باله شُده پس د سرزمینِ فَلَسطینیا رفت. ^{۳۳} و ابراهیم د بئیرشَبَع یگ درختِ گز شند و د اُونجی نام خُداوند، خُدای اَبَدی ره گِرِفته عِبادت کد. ^{۳۴} و ابراهیم بلده غَدْر وخت د سرزمینِ فَلَسطینیا د عِنوانِ بیگنه زندگی کد.

امتحانِ ابراهیم

۲۲^۱ بعد ازو چیزا خُدا ابراهیم ره امتحان کده دَرِشی گُفت: "آی ابراهیم!" و او گُفت: "امر کُو صَاحِب." ^۲ خُدا گُفت: "باچه خو ره، یگانه باچه خو اسحاق ره که دوست دری بگیور و د سرزمینِ موریبا بورُو و او ره د اُونجی د بله یگ کوه که دَر تُو نِشو میبدم د عِنوانِ قُربانی سوختنی تقدیم کُو!" ^۳ صُبح روزِ دِیگه شی ابراهیم باله شُده خَر خو ره پالو کد و دُو نفر از خِدمتگرایِ خو ره قد باچه خو اسحاق گِرِفت و یگ مقدار هیژم بلده سوختندونِ قُربانی سوختنی میده کد و ریی شُده سُون امزُو جای رفت که خُدا دَرِشی امر کُدد. ^۴ د روزِ سوّم ابراهیم باله توخ کد و امُو جای ره از دُور دید. ^۵ اوخته ابراهیم د خِدمتگرایِ خو گُفت: "شُمُو امینجی د پیشِ خَر بشینید؛ ما و باچه مه د اُونجی موری و عِبادت کده پس د پیش از شُمُو میی." ^۶ ابراهیم هیژم ره که بلده سوختندونِ قُربانی سوختنی اُوردد، د پُشتِ باچه خو اسحاق بار کد و خود شی آتش و کارد ره گِرِفت و هر دوی شی قتی ریی شد. ^۷ اوخته اسحاق د آته خو ابراهیم گُفت: "آئی!" آته شی گُفت: "بگی باچه مه." اسحاق گُفت: "مو آتش و هیژم دری،

^۱ ۲۱:۳۱ «بئیرشَبَع» دُو معنی دَره یعنی «چاه هفت» و «چاه قَسَم».

لیکن باره قُربانی سوختنی کُجا یه؟”^۸ اِبْرَاهِیم دَ جَوَابِ شِی گُفت: “باچه مه، خُدا باره قُربانی سوختنی ره خود شی میرسنه.” و هر دوی شی دَ راهِ خُو اِدامه دَد. ^۹ وختی اونا دَمَزُو جای رسید که خُدا دَ زشی گُفتد، اِبْرَاهِیم دَ اُونجی یگ قُربانگاه جور کد و هیژم ره بله شی چیند. بعد ازو باچه خُو اسحاق ره بسته کده دَ قُربانگاه دَ بله هیژم ایشْت. ^{۱۰} اوخته اِبْرَاهِیم دِست خُو ره دِراز کده کارد ره گِرِفت تا که باچه خُو ره قُربانی کنه. ^{۱۱} لیکن ملایکه خُداوند از آسمو اُو ره کوی کده گُفت: “اِبْرَاهِیم، اِبْرَاهِیم!” و اُو دَ جوابِ شی گُفت: “اَمْر کُو صَاحِب!” ^{۱۲} ملایکه گُفت: “دِست خُو ره دَ باچه دِراز نَکُو؛ دَزُو هیچ کار نَگیر! چُون آلی میدنم که از خُدا میترسی، چراکه باچه خُو ره، یگانه باچه خُو ره از مه دِریغ نَکدی.”

^{۱۳} و اِبْرَاهِیم سر خُو ره باله کده دید که دَ پسِ پُشت شی یگ قُوج آسته و شاخای شی دَ مَنه بوئه بَند منده. پس اُو رفته قُوج ره گِرِفت و اُو ره دَ عَوْضِ باچه خُو دَ عِنوانِ قُربانی سوختنی تقدیم کد. ^{۱۴} و اِبْرَاهِیم اُمُو جای ره دَ نامِ «خُداوند مَهیا مونه» نام کد. اُمُو رقم که تا امروز گُفته موشه، “دَ کوهِ خُداوند مَهیا موشه.” ^{۱۵} و ملایکه خُداوند دفعه دَوَم از عالمِ باله اِبْرَاهِیم ره کوی کده ^{۱۶} گُفت: “خُداوند مُوگه که دَ ذاتِ خُو قَسَم مُوخورم: ازی که تُو ای کار ره کدی و باچه خُو ره، یگانه باچه خُو ره از مه دِریغ نَکدی، ^{۱۷} ما یقیناً تُو ره بَرکت میدم و نسل تُو ره رقمِ ستاره های آسمو و ریگِ دریا آلی کلو مونم. و اولاده تُو درگه های شارِ دُشمنای خُو ره تَصَرَف مونه. ^{۱۸} و دَ وسیله اولاده تُو پگِ مِلتِ های دُنیا بَرکت پیدا مونه، چراکه تُو توره مه ره گوش کدی.” ^{۱۹} اوخته اِبْرَاهِیم دَ پِیشِ خِدْمَتگَرایِ خُو پس اَمَد و اونا باله شُدِه پگِ شی طرفِ بَئیرِشَبَع رَبی شُد. و اِبْرَاهِیم دَ بَئیرِشَبَع زندگی مُوکد.

أولاده ناحور

۲۰ بعد از چیزی د ابراهیم گفته شد که "ملکه ام بلده برار تو ناحور باچه ها د دنیا آورده: ۲۱ باچه اولباری شی عوص و برار شی بوص و قموئیل آته ارام، ۲۲ کاسد، حزو، پلداش، یدلاف و بتوئیل. " ۲۳ بتوئیل آته ریکا شد. امی هشت باچه ره ملکه بلده ناحور برار ابراهیم د دنیا آورد. ۲۴ کنیز ناحور که رومه نام دشت، او طابح، گاخم، تاحش و معکه ره بلده شی د دنیا آورد.

مرگ ساره

۲۳ ساره یگ صد و بیست و هفت سال زندگی کد؛ اینمی سال های عمر ساره بود ۲ و او د قریب أربع، یعنی د جبرون د سرزمین کنعان فوت کد و ابراهیم بلده شی ماتم گرفته چخرا کد. ۳ و ابراهیم از پالوی میت خو باله شده د پیش بنی حت رفت و دزوا گفت: ۴ "ما د مینکل شمو بیگنه و مسافر استم؛ دز مه یگ جای بلده قبرستو سودا کنید تا میت خو ره از پیش چیم خو د اونجی دفن کنم. " ۵ بنی حت د جواب ابراهیم گفت: ۶ "بادار مه، توره مو ره گوش کو. تو د مینکل مو شخصیت بزرگ استی. میت خو ره د خوبترین قبر های مو دفن کو. هیچ کدم مو قبر خو ره از تو دریغ نمونی اگه تو میت خو ره دفن کنی. " ۷ پس ابراهیم باله شد و خود ره د پیش مردم امزو سرزمی، یعنی بنی حت خم کد ۸ و قد ازوا گپ زده گفت: "اگه دل شمو استه که ما میت خو ره از پیش چیم خو دفن کنم، پس توره مره بشنوبید و از عفرون باچه صوحار بلده مه درخاست کنید ۹ تا غار مکفيله ره که ملکیت شی و د آخر زمینای شی استه، دز مه بدیه. بیلید که او ره د قیمت کامل د حضور از شمو بلده قبرستو د عنوان ملکیت دز مه سودا کنه. "

۱۰ عِفْرُونِ دَ بَيْنِ حَتِيَا شِشْتُد. پس عِفْرُونِ حَتِي دَ جَوَابِ اِبْرَاهِيمِ دَ حُضُورِ بَنِي حِت يَعْنِي دَ حُضُورِ پَگِ كَسَايِ كِه دَ دَرِگِه شَارِ اَزُو جَم شُدُد، كُفْت: ۱۱ "نَه بَادَار مَه، دَز مَه گُوش كُو! مَا اُمُو پَتِي زَمِي رِه دَز تُو مُوبِخْشَم وَ غَارِي كِه دَزُو تَعْلُقِ دَرِه اَم اَز تُو بَشَه. دَ حُضُورِ قَوْمَايِ حُو اُو رِه دَز تُو مُوبِخْشَم. بُوَرُو، مَيِت حُو رِه دَفْنِ كُو." ۱۲ پس اِبْرَاهِيمِ خُود رِه دَ پِيَشِ مَرْدُمِ اَمْرُو سِرْزَمِي حَم كَد ۱۳ وَ قَدِ عِفْرُونِ دَ حُضُورِ مَرْدُمِ اَمْرُو سِرْزَمِي كَپِ زَدَه كُفْت: "لُطْفَاً عَرَضِ مَرِه گُوش كُو: مَا قِيَمِتِ اَزُو زَمِي رِه دَز تُو مِيَدَم. اُو رِه اَزِ طَرَفِ اَزْمِه قَبُولِ كُو تَا مَيِتِ حُو رِه دَ اُونَجِي دَفْنِ كُنَم." ۱۴ وَ عِفْرُونِ دَ جَوَابِ اِبْرَاهِيمِ كُفْت: ۱۵ "بَادَار مَه، دَز مَه گُوش كُو: يِگِ پَتِي زَمِي كِه چَارِ صَدِ مِثْقَالِ نُقْرَه قِيَمِتِ دَرِه، اِي دَ بَيْنِ اَزْمِه وَ اَز تُو چِي اَسْتَه؟ بُوَرُو، مَيِتِ حُو رِه دَفْنِ كُو." ۱۶ اِبْرَاهِيمِ كَپِ عِفْرُونِ رِه گُوش كَد وَ نُقْرَه رِه كِه عِفْرُونِ دَ حُضُورِ بَنِي حِت يَادِ كُدُد، يَعْنِي چَارِ صَدِ مِثْقَالِ نُقْرَه رِه دَ مُطَابِقِ وَزْنِي كِه رَوَاجِ بُوَدِ بَلَدِه عِفْرُونِ ثُولِ كَدَه دَد. ۱۷ دَ اَمْرِي رَقْمِ زَمِينِ عِفْرُونِ دَ مَنطِقَه مَكْفِيلَه كِه رُويِ دَ رُويِ مَمْرِي بُوَدِ، يَعْنِي زَمِي وَ غَارِي كِه دَزُو تَعْلُقِ دَشْتِ قَدِ پَگِ دِرَخْتَايِ كِه دَ جَعِه شِي بُوَدِ، ۱۸ دَ حُضُورِ بَنِي حِت، يَعْنِي تَمَامِ كَسَايِ كِه دَ دَرِگِه شَارِ اَزُو اَمَدُد دَ عِنَوَانِ مُلْكِيَّتِ دَ اِبْرَاهِيمِ تَحْوِيلِ دَدَه شُد.

۱۹ بَعْدِ اَزُو اِبْرَاهِيمِ خَاثُونِ حُو سَارَه رِه دَ غَارِ زَمِينِ مَكْفِيلَه كِه رُويِ دَ رُويِ مَمْرِي يَعْنِي حِيْرُونِ دَ سِرْزَمِينِ كِنَعَانِ بُوَدِ، دَفْنِ كَد. ۲۰ خُلَاصَه، اُمُو زَمِي قَدِ غَارِي كِه دَزُو تَعْلُقِ دَشْتِ دَ عِنَوَانِ قَبْرِسْتُو اَزِ طَرَفِ بَنِي حِتِ دَ مُلْكِيَّتِ اِبْرَاهِيمِ تَحْوِيلِ دَدَه شُد.

يِگِ خَاثُو بَلَدِه اِسْحَاقِ

۲۴ ۱ اِبْرَاهِيمِ پِيَرِ وَ سَالِ خُورْدَه شُدُد، وَ خُداوندِ اُو رِه دَ تَمَامِ كَارَايِ شِي بَرَكْتِ دَدَه بُوَد. ۲ يِگِ رُوزِ اِبْرَاهِيمِ دَ خِدْمَتْگَارِ حُو كِه كَيْتِه خَاْنَه شِي وَ مَسْئُولِ تَمَامِ دَارَايِي شِي بُوَد، كُفْت: "دِسْتِ حُو رِه زَبِرِ رَانَ مَه بِيَلِ ۳ وَ دَ خُداوندِ، خُدايِ اَسْمُو وَ زَمِي قَسَمِ بُوخُورِ كِه بَلَدِه بَاچِه مَه اِسْحَاقِ اَزِ دُخْتَرُونِ كِنَعَانِيَا كِه مَا دَ مِينَكَلِ اَزُو زَنْدَگِي

مُونم، خاتُو نَمیگیری، ^۴ بَلِکِه دَ وطنِ خودِ مه و دَ پیشِ قومایِ مه موری و بَلِدِه باچه مه اسحاق یگ خاتُو میگیری. ^۵ خِدمتگار شی دَزُو کُفت: ”اگه اُو دُخترِ راضی نَشَنه که قد ازمه دَ ای سرزمی بییه، آیا ما باچه تُو ره دَ سرزمینی بُرم که تُو از اُونجی امددی؟“ ^۶ اِبْرَاهیم دَ زشی کُفت: ”توخ کُو که باچه مَره دَ اُونجی پس نبری. ^۷ خُداوند، خُدایِ آسمونا که مَره از خانه آته مه و از جای پیدایش مه گِرِفته دَ اینجی اُورد و قد ازمه توره کُفت و دَ ز مه قَسَم خورده کُفت که ’امی سرزمی ره دَ اولاده تُو میدم، اُو ملایکه خُو ره پیشلون تُو ری مونه تا از اُونجی یگ خاتُو بَلِدِه باچه مه بگیری. ^۸ لیکن اگه اُو دُخترِ راضی نَشَنه که قد تُو بییه، اوخته تُو ازی قَسَم خلاص آستی. فقط هوش کُو که باچه مَره دَ اُونجی پس نبری.“ ^۹ اوخته خِدمتگار شی دِست خُو ره تی رانِ بادار خُو ایشت و دَ امزی باره بَلِدِه اَزُو قَسَم خورد.

^{۱۰} پس خِدمتگار شی ده اُشتر ره از مینکل اُشترایِ بادار خُو گِرِفته و ری شده هر رقم سَوغاتایِ خُوب ره از دِستِ بادار خُو گِرِفته بُرد. دَ امزی رقم اُو ری شده سُون ارام اُنْهَرین دَ شارِ ناحور رفت. ^{۱۱} اُو دَ وختِ دِیگرِ روز اُشتر ره دَ بُرونِ شارِ دَ پالوی یگ چاهِ آو خاَوَلجی کد، دَ غَیْتیکه خاتونو بَلِدِه آو کَشیدو بُرو میدم. ^{۱۲} اوخته اُو کُفت: ”آی خُداوند، خُدایِ بادار مه اِبْرَاهیم! امروز مَره کامیابی بَدی و دَ حقِ بادار مه اِبْرَاهیم مهربانی کُو. ^{۱۳} اینه، ما دَ پالوی امزی چشمه آو ایسته یم و دُخترِونِ مَرْدَم امزی شار بَلِدِه آو کَشیدو مییه. ^{۱۴} پس دَ دُختری که مُوگم ’لُطْفاً کوزِه خُو ره تاه کُو که آو وُچی کنم‘ و اگه اُو بگیه ’وُچی کُو و ما دَ اُشترایِ تُو ام آو میدم، اوخته بیل که آو امو دُختری بَشه که بَلِدِه بنده خُو اسحاق مُقَرَّر کد. دَ امزی رقم ما میدنم که دَ حقِ بادار مه مهربانی کد.“ ^{۱۵} و پیش ازی که اُو توره خُو ره تامو کنه، ریکا کوزِه دَ بَلِه شانِه شی بُر شده امد. ریکا دُخترِ بَثُوئیل بُود و بَثُوئیل باچه ملکه خاتونِ ناحور؛ و ناحور برارِ اِبْرَاهیم بُود. ^{۱۶} اُو یگ دُخترِ عَدْر نُوربند بُود و یگ باکره که دِستِ هیچ مَرْد دَزُو نرَسیدد. ریکا دَ چشمه تاه شد و کوزِه خُو ره پُر کده باله امد. ^{۱۷} اوخته، خِدمتگار دَ عَجَله دَم

راه شی رفت و گفت: "لطفاً از کوزه خُو مَرِه یگ شوپ آو بدی." ۱۸ او گفت: "وُچی کو، بادار مه!" و چابک کوزه خُو ره از شانِه خُو تا کده دَ بِلِه دِست خُو گِرِفت و دَزُو آو دد. ۱۹ وختیکه از آو ددو فارغ شد، دزشی گفت: "بلدِه اُشترای تُو ام آو میکشم تا وختیکه از آو سیر شنه." ۲۰ پس آو کوزه خُو ره دِستی دَ آوخور شیو کد و بسم سُون چاه دَوید تا آو بکشه و بلدِه تمام اُشترای شی آو بُر کد. ۲۱ امو آدم چپ شِشْتند و دَ دِقَت سُون شی توخ مُوکد تا بِنگره که خُداوند سَفِرِ اَزُو ره کامیاب مونه یا نه.

۲۲ وختیکه اُشترِا از آو سیر شد، خِدمتگار یگ حلقه طِلابی دَ وَزِن نِیم مِثقال و یگ جوهره دِست بندِ طِلابی دَ وَزِن دِه مِثقال دَزُو دد ۲۳ و گفت: "دَز مه بُگی که تُو دُخترِ کِی اَسْتی؟ آیا دَ خانِه آتِه تُو بلدِه ازمو جای پِیدا موشه که شاو ره دَ اُونجی تیر کُنی؟" ۲۴ ریکا دَ جواب شی گفت: "ما دُخترِ بَتُوئیل اَسْتُم، دُخترِ باجِه مِلکه که بلدِه ناحور دَ دُنیا اُورد." ۲۵ او امچنان دَزُو گفت: "گاه و علف کلو دری و جای ام آسته که شاو ره تیر کنید." ۲۶ اوخته خِدمتگار خود ره خَم کده خُداوند ره سَجده کد ۲۷ و گفت: "حمد-و-ثنا دَ خُداوند، خُدای بادار مه اِبراهیم که رَحمت و مَحَبَت خُو ره از بادار مه دِریغ نکد و مَرِه دَ راه دَ خانِه قَومای بادار مه راهنمایی کد." ۲۸ پس امو دُختر دَویده دَویده رفت و خانوارِ آبه خُو ره امزی چِیزا خبر کد. ۲۹ ریکا یگ برار دَ نام لابان دَشت و لابان دَویده دَویده دَ پیشِ امزُو آدم دَ سرِ چشمه رفت. ۳۰ ای واقعه اینی رقم رُخ دد: امی که لابان حلقه و دِستبند ها ره دَ دِستای خوار خُو دید و توره خوار خُو ریکا ره شینید که گفت: "او آدم دَز مه اینی رقم گفت،" او دَ پیشِ امزُو آدم آمد و او دَ پالوی اُشترای خُو دَ سرِ چشمه ایسته بُود. ۳۱ و لابان دَزُو گفت: "ای بَرکت یافته خُداوند! چرا دَ بُرو ایسته شُدے؟ بیه که بوری، ما خانه ره تیار کدیم و بلدِه اُشترای تُو جای آماده آسته." ۳۲ پس امو آدم دَ خانِه ازوا رفت و لابان اُشترِا ره واز کده دَزوا کاه و علف دد. بعد ازو بلدِه خِدمتگارِ اِبراهیم و کسای که قد شی اَمُد، آو اُورد تا پایای خُو ره بَشویه. ۳۳ اوخته نان ره اُورده دَ پیشِ ازوا ایشت که بُخوره. مگم خِدمتگارِ اِبراهیم گفت: "تا

مقصد خوره دز شمو نگیم نان نموخورم. " و لابان گفت: "بگی." ۳۴ اوخته او گفت: "ما خدمتگار ابراهیم استم. ۳۵ خداوند بادار مره غدر برکت دده و او شخص بزرگ شده. خداوند دزو رمه و گله، طلا و نقره، غلاما و کنیزا، اشترا و الاغا دده. ۳۶ و ساره خاتون بادار مه د پس پیری بلده بادار مه یگ باچه کده و او تمام دارایی خوره دمزو باچه دده. ۳۷ بادار مه مره قسم دده گفته که 'بلده باچه مه از دخترن کنعانیا که ما د سرزمین ازوا زندگی مونم، خاتو نگیر، ۳۸ بلکه د پیش خانوار آته مه بورو، یعنی د پیش اولاد بابه^۳ مه و یگ خاتو بلده باچه مه بگیر. ۳۹ و ما د بادار خو گفتم: 'اگه او دختر قد ازمه نیه، چی؟' ۴۰ اوخته او دز مه گفت: 'خداوندی که ما ازو پیروی مونم، ملایکه خوره قد تو ری مونه و او سفر تو ره کامیاب مونه تا بتنی یگ خاتو از اولاد بابه مه یعنی از خانوار آته مه بلده باچه مه بگیر. ۴۱ د اینی صورت تو میتنی از قسم مه خلاص شنی: وختیکه پیش اولاد بابه مه بوری و اونا دز تو یگ خاتو ندیه، اوخته تو از قسم مه خلاص استی.'

۴۲ پس امروز وختیکه د سر چشمه رسیدم اینی رقم دعا کدم: 'ای خداوند، خدای بادار مه ابراهیم! از تو خواهش مونم که مره دمزی سفر کامیاب کنی. ۴۳ آلی د پالوی امزی چاه ایسته مونم و دختری که بلده او کشیدو مییه، ما دزشی مونم، 'لطفاً از کوزه خو کم وری او دز مه بدی که وچی کنم،' ۴۴ و اگه او گفت که 'وچی کو و ما بلده اشترای تو ام او میکشم.' اوخته بیل که او دختری بشه که تو بلده باچه بادار مه مقرر کده. ۴۵ پیش ازی که از توره گفتو د دل خو خلاص شنم، دیدم که ریکا کوزه د شانه شی آمد و د چشمه تا رفته او کشید. اوخته ما دزشی گفتم، 'لطفاً دز مه او بدی. ۴۶ او چابک کوزه خوره از شانه خو تا کد و گفت که 'وچی کو و ما اشترای تو ره ام او میدم. پس ما وچی کدم و او اشترای مره ام او دد. ۴۷ اوخته از شی پُرسان کدم که 'تو دختر کی استی؟' او گفت: 'ما دختر بتوئیل استم، دختر باچه ناحور که

۳۸:۲۴ اولاد بابه یعنی اولاده چند برار که بعد از نسل پنجم امزو برارو د وجود مییه.

ملکه بلده شی د دنیا آورد. پس ما حلقه ره د بینی شی و دستبنداره د دستای شی اندختم. ^{۴۸} بعد از خود ره خم کده خداوند ره سجده کدم. ما خداوند، خدای بادار خوارِ ابراهیم ره حمد-و-ثنا گفتیم که مَره د راه راست هدایت کد تا که یگ دختر از خانوارِ برارِ بادار خوارِ بلده باچه شی بگیریم. ^{۴۹} آلی اگه د حقِ بادار مه محبت و مهربانی موبید دز مه بگیرد. اگه نموبید، ام دز مه بگیرد تا طرفِ راست یا چپِ ربی شتم.

^{۵۰} اوخته لابان و بتوئیل د جواب شی گفت: "ای کار از طرفِ خداوند آسته. مو دز تو هیچ چیز گفته نمیتنی، نه خوب و نه بد. ^{۵۱} اینه، ربکا د پیش روی تو آسته. ای ره بگیر و بورو تا خاتونِ باچه بادار تو شنه، امو رقم که خداوند گفته." ^{۵۲} وختیکه خدمتگارِ ابراهیم توره ازوا ره شنید، او روی خوار ره د زمی ایشته خداوند ره سجده کد. ^{۵۳} اوخته خدمتگار گوش-و-گانه طلایی و نقره‌یی ره قد کالاها بر کد و د ربکا پیش کد. او امچنان د برار و آبه ربکا سوغات های قیمتی دد.

^{۵۴} بعد از ی چیزا خدمتگارِ ابراهیم و نفرای که قد شی قتی بود، خورد و وچی کد و شاو ره د اونجی تیر کد. صباح‌گاه وختیکه باله شد، گفت: "مَره طرفِ بادار مه ربی کنید." ^{۵۵} مگم برار و آبه ربکا دزو گفت: "بیل که دختر یگو ده روزِ دیگه قد از مو بمنه. بعد ازو بورید." ^{۵۶} مگم خدمتگارِ ابراهیم دزوا گفت: "مَره معطل نکنید؛ از ی که خداوند مَره د ای سفر کامیاب کده مَره ربی کنید تا د پیشِ بادار خوار بورم." ^{۵۷} اونا گفت: "خِی بیل که دختر ره کوی کنی و از خود شی پُرسان کنی." ^{۵۸} اوخته اونا ربکا ره کوی کده از شی پُرسان کد: "آیا قد امزی آدم موری؟" او گفت: "آره، مورم." ^{۵۹} پس اونا خوار خوارِ ربکا ره قد دایه شی قتی قد خدمتگارِ ابراهیم و آدمای شی ربی کد. ^{۶۰} و اونا ربکا ره خیر و برکت دده گفت:

"خوار جان، تو آبه هزارها و هزارها شنی

و اولاده تو درگه های شارِ دشمنای خوار ره تصرف کنه."

۶۱ پس ریکا قد کینزای خو باله شده دَ بِلِه اَشْتِرا سوار شد و از پُشتِ امزو آدم ریی شد. دَمزی رقم خِدمتگار ریکا ره بُرد.

۶۲ و اسحاق از بئیر-لَحی-روئی اَمَدَد و دَ مَنْطِقَه جَنُوب زِندگی مُو کد. ۶۳ یگِ شام اسحاق دَ حَالِیکه دَ دَشْت چَکر مِیزَد، باله توخ کد و دید که یگِ کاروانِ اَشْتِر مِیبه. ۶۴ و ریکا ام باله توخ کد و اسحاق ره هُوش کده از اَشْتِر خُو تا شد ۶۵ و از خِدمتگار پُرسان کد: ”امو آدم که دَ دَشْت دَ دَمِ رَاهِ مو مِیبه، کی آسته؟“ خِدمتگار کُفت: ”او بادار مه آسته.“ اوخته ریکا چادر خُو ره گِرفت و خود ره پوشند. ۶۶ و خِدمتگار تمام کارای ره که کده بُود دَ اسحاق نَقْل کد ۶۷ پس اسحاق ریکا ره دَ خِیمه آبه خُو ساره اُورده او ره خائو کد و اسحاق او ره دوست دَشْت. دَمزی رقم اسحاق بعد از مرگِ آبه خُو تَسَلّی پِیدا کد.

اولادای دیگه ابراهیم

۲۵ ۱ و ابراهیم یگِ خائونِ دیگه گِرفت دَ نامِ قَطُوره. ۲ او بِلدِه شی اینی اولادا ره دَ دُنیا اُورد: زِمران، یُقشان، مَدان، مِدیان، یَشباق و شُواح. ۳ یُقشان آته شِبا و دِدان شد. اولادِه دِدان اَشُوری ها، لَطُوشی ها و لئومی ها بُود. ۴ باچه های مِدیان اینیا بُود: عیفاه، عیفر، حَنوخ، اَبیداع و اِلداعه. یگِ امزیا اولادِه قَطُوره بُود. ۵ ابراهیم تمام دارایی خُو ره دَ اسحاق بخشید. ۶ ولِ دَ باچه های خائونوی دیگه خُو^a ابراهیم تَحفه ها دَد و زمانی که او هنوز زنده بُود، اونا ره از پالوی باچه خُو اسحاق سُونِ مَشْرِق دَ سَرزَمینِ شَرْقی ریی کد.

^a ۲۵:۶ یعنی دَ باچه های هاجر و قَطُوره.

وَفَاتِ إِبْرَاهِيمَ

۷ تمامِ عُمَرِ إِبْرَاهِيمَ یَکِ صَدِّ وَ هَفْتَادِ وَ بَنَجِ سَالِ بُود. ^۸ وَ إِبْرَاهِيمَ آخِرِينَ نَفْسَايِ خُو ره کَشِيْدِه دَ خُوْبِ سِيْنِ پِيْرِي فَوْتِ کَد. اُو پِيْرِ شُد وَ یَکِ زَنْدَگِي قِنَاعَتَبَخَشِ تِيْرِ کَدِه قَدِ بَابِه کَلُونَايِ ^۹ خُو یَکِ جَايِ شُد. باچِه هَايِ شِي اِسْحَاقِ وَ اِسْمَاعِيْلِ اُو رِه دَ غَارِ مَکْفِيْلِه دَ زَمِيْنِ عِفْرُونِ باچِه صَوْحَارِ حِثِّي، دَ شَرْقِ مَمْرِي دَفْنِ کَد، ^{۱۰} دَ زَمِيْنِي کِه اِبْرَاهِيمِ اَز بَنِي حِثِ خَرِيْدِه بُود. اَرِي، دَ اُمُوْنَجِي اِبْرَاهِيمِ وَ خَاثُوْنِ شِي سَارِه دَفْنِ شُد. ^{۱۱} بَعْدِ اَز وَفَاتِ اِبْرَاهِيمِ، خُدا دَ باچِه شِي اِسْحَاقِ بَرکَتِ دَد. وَ اِسْحَاقِ نَزْدِيکِ بَثِيْر-لَحِي-رُوئِي زَنْدَگِي مُوْکَد.

۱۲ اِي دَ بَارِه نَسْلِ اِسْمَاعِيْلِ باچِه اِبْرَاهِيمِ اَسْتِه کِه اَز هَاجِرِ مِصْرِي، کَنِيْزِ سَارِه بَلْدِه اِبْرَاهِيمِ پِيْدا شُدُد. ^{۱۳} اَيْنِيَا نَامِ هَايِ باچِه هَايِ اِسْمَاعِيْلِ اَسْتِه کِه نَامِ هَايِ اَزْوَا دَ تَرْتِيْبِ تَوَلَّدِ اَزْوَا ذِکْرِ شُدِه: باچِه اَوْلَبَارِي اِسْمَاعِيْلِ نَبَايُوْتِ، بَعْدِ اَزْوَ قَيْدَارِ، اَدِيْبِيْلِ، مِيسَامِ، ^{۱۴} مِشْمَاعِ، دُوْمِه، مَسَا، ^{۱۵} خَدَادِ، تِيْمَا، يَطُوْر، نَافِشِ وَ قِدْمِه. ^{۱۶} اَمِيَا باچِه هَايِ اِسْمَاعِيْلِ بُود وَ اَمِيَا اِمِ نَامِ هَايِ اَزْوَا دَ مُطَابِقِ جَايِ بُود-وَ-بَاشِ وَ خِيْمِه-گَاِه هَايِ اَزْوَا؛ اُوْنَا دَوَازْدِه حُکْمَرَانِ دَ مُطَابِقِ طَايِفِه هَايِ خُو بُود. ^{۱۷} اَيْنِي سَالِ هَايِ عُمَرِ اِسْمَاعِيْلِ بُود: یَکِ صَدِّ وَ سِي وَ هَفْتِ سَالِ؛ اُو آخِرِينَ نَفْسَايِ خُو ره کَشِيْدِه فَوْتِ کَد وَ قَدِ بَابِه کَلُونَايِ ^{۱۸} خُو یَکِ جَايِ شُد. باچِه هَايِ اِسْمَاعِيْلِ اَز مَنْطِقِه حَوْبِلِه تا شُوْرِ کِه دَ شَرْقِ مِصْرِ دَ سِرِ رَاهِ اَشُوْرِ وَاقِعِ بُود، جَايِ-د-جَايِ شُد. اُوْنَا اَز پَگِ قَوْمَايِ خُو جَدَا زَنْدَگِي مُوْکَد.

^a ۲۵:۸ دَ جَايِ «بَابِه کَلُونَا» دَ زِيُوْنِ عِبْرَانِي «قَوْم» نُوْشْتِه يِه. ^b ۲۵:۱۷ دَ جَايِ «بَابِه کَلُونَا» دَ زِيُوْنِ

عِبْرَانِي «قَوْم» نُوْشْتِه يِه.

باچه های اسحاق

۱۹ ای د باره نسل اسحاق باچه ابراهیم آسته: ابراهیم آته اسحاق بود، ۲۰ و اسحاق چل ساله بود که ریکا ره خاتو کد. ریکا دختر بتوئیل ارامی و خوار لابان ارامی از منطقه فدان ارام بود. ریکا خوار لابان ارامی بود. ۲۱ اسحاق بلده خاتون خو د پیش خداوند دعا کد، چون او نازای بود. و خداوند دعای ازو ره قبول کد و خاتون شی ریکا حامله شد. ۲۲ و دو نلغه د کوره شی کش-و-گیر موکد و او قد خود خو گفت: "بچم، چی شده مره؟ چرا ایطور شدیم؟" پس او رفته از خداوند پُرسان کد ۲۳ و خداوند دزشی گفت:

"دو قوم د کوره تو آسته،

و دو ملت از تو د وجود آمده جدا موشه،

یگ از دیگه خو کده قوی تر آسته

و برار کنه د برار ریزه خدمت مونه!"

۲۴ زمانیکه وخت زیدون ریکا رسید، دیده شد که دوگنی د کوره شی آسته. ۲۵ اولباری شی که پیدا شد، سرخه بود و تمام جسم شی رقم پوستین پر موی بود؛ اونا او ره عیسو نام ایش. ۲۶ بعد ازو برار شی پیدا شد که قد دست خو از کون بوربی عیسو گرفتند. امزی خاطر او ره یعقوب^a نام ایش. اسحاق شصت ساله بود که ریکا اونا ره د دنیا آورد. ۲۷ و امو دو باچه کنه شد. عیسو یگ شکارچی قوی و یگ آدم صحرائی بود، مگم یعقوب آدم آرام و خیمه شین بود. ۲۸ اسحاق عیسو ره دوست دشت چراکه گوشت شکار ازو ره خوش دشت، مگم ریکا یعقوب ره دوست دشت. ۲۹ یگ روز یعقوب درو کوچه عدس پخته موکد که عیسو منده-و-گشنه از دشت آمده ۳۰ د یعقوب گفت:

"امزو خوراکِ سرخ رنگ کم وری بدی که بخورم، چون غدر منده-و-گشنه شدیم."

امزی خاطر عیسو د نام آدم^b ام کوی موشد. ۳۱ و یعقوب د جواب شی گفت: "امروز

^a ۲۵:۲۶ «یعقوب» یعنی «کسی که بوربی کس دیگه ره بگیره.» ^b ۲۵:۳۰ «آدم» یعنی «سرخه.»

حقی اَوَلبَارِی گِی خُو ره دَ امزی کوچِه عَدَس دَز مه سَودا کُو. ” ۳۲ عیسو گُفت: ” ما که دَرَو مُومرُم، حقی اَوَلبَارِی گِی دَز مه چی بَدرد مُوخوره؟ ” ۳۳ مگم یعقوب گُفت: ” اَوَل دَز مه قَسَم بُخور. ” اوخته عیسو قَسَم خورد و حقی اَوَلبَارِی گِی خُو ره دَ یعقوب سَودا کد. ۳۴ و یعقوب دَ عیسو نان و کوچِه عَدَس دَد. اُو خورد و وُچی کد و باله شُدِه رفت. دَمزی رقم عیسو حقی اَوَلبَارِی گِی خُو ره بے اَرزِش حِسَاب کد.

اسحاق و اَبِیْمَلِک

۲۶ ۱ دَ امزو سرزمی قحطی-و-گُشنگی آمدِ مِثَلِ قحطی که دَ زمانِ اِبْرَاهِیم اَمْدُد. و اسحاق دَ شارِ جِرا دَ پِیشِ اَبِیْمَلِک پادشاهِ فلسطینیا رفت. ۲ اوخته خُداوند دَزُو ظاهر شُدِه گُفت: ” دَ مصر نَرُو؛ دَ سرزمینی بَشی که ما دَز تُو مُوگُم. ۳ پس دَ امزی سرزمی دَ عِنوانِ بَیگَنه زندگی کُو و ما قد تُو اَسْتُم و تُو ره بَرکت مِیدِیْم، چُون ما تمام امزی سرزمینا ره دَز تُو و اولادِه تُو مُوبخْشُم و وعده ره که قَسَم خورده دَ آتِه تُو اِبْرَاهِیم کدُم پوره مُونُم. ۴ نسل تُو ره رقم سِنتاره های آسمو بے حِسَاب جور مُونُم و پگِ امزی سرزمینا ره دَ اولادِه تُو مِیدُم و تمام مِلَّت های دُنیا دَ وسیله اولادِه تُو بَرکت پَیدا مُونه، ۵ چراکه اِبْرَاهِیم از اَید مه شُد و وظیفه، احکام، دَسْتورا و شریعت مَره دَ جای اُورد. ” ۶ پس اسحاق دَ جِرا شِشت.

۷ وختیکه مردُم اَزُو جای دَ بارِه رِبکا از اسحاق پُرسان کد اُو دَ جوابِ ازوا گُفت: ” ای خوار مه آسته. ” اسحاق ترس خورد که بَگیه ” ای خاتون مه یه، ” چُون قد خود خُو گُفت: ” نَشنه که مردُم امزی منطقه مَره از خاطرِ رِبکا بَکُشه، چراکه اُو غَدِر نُو رِنَد آسته. ” ۸ اسحاق خیلی وخت ره دَ اُونجی تیر کدُد که یگ روز اَبِیْمَلِک پادشاهِ فلسطینیا از کِلکِینِ قِصر خُو بَرُو ره توخ کد و دید که اسحاق قد خاتون خُو رِبکا شوخی-و-مزاق مُونه. ۹ اَبِیْمَلِک اسحاق ره کوی کده گُفت: ” ای خاتون تُو آسته! چرا گُفتی که ای خوار مه یه؟ ” اسحاق دَ جوابِ شی گُفت: ” ما گُفْتُم، نَشنه که ما از خاطرِ اَزُو کُشته

شُم. ” ۱۰ اَبِيْمَلِكْ كُفْتُ: ” اِي چي كار بُوْد كه تُو دَ حَقِ از مو كدي؟ كم مَنْدُد كه يكي از مَرْدُمای مو قد خاتُون تُو خاو شُنه و تُو بارِ كُناه ره بِلَه از مو بيري! ” ۱۱ بعد اَزُو اَبِيْمَلِكْ دَ تمام مَرْدُم اِعلان كده كُفْتُ: ” هر كسي كه دَ اِي آدم يا دَ خاتُون شي دِست بزنه، اُو كُشته موشه. ” ۱۲ اِسحاق دَ اُو سرزَمي كِشت و كار كد و دَ امزُو سال صد برابر حاصِل گِرِفْتُ، چراكه خُداوند اُو ره بَرَكْت دَد. ۱۳ و اِسحاق آدم دَوْلتمند شُد و تَرَقِي كده مورَفْتُ تاكه عَدْر كَلُو دَوْلتمند شُد. ۱۴ اُو رمه و گلّه و غُلامای كَلُو دَشْتُ و فِلَسْطِينِيَا قد شي بَخِيْلِي مُوكد. ۱۵ اونا پِگِ امزُو چاه های ره كه خِدْمَتگاراى آتِه شي دَ زمانِ آتِه شي اِبْرَاهِيم كَنْدُد، كور كد و از خاك پُر كد.

۱۶ اوخته اَبِيْمَلِكْ پادشاه دَ اِسحاق كُفْتُ: ” از دِير مو كوچ كُو، چراكه تُو از مو كده كَلُو زور تُو شُد. ” ۱۷ پس اِسحاق از اُونجی حَرَكْت كد و دَ دَرِه جِرار خِيْمه زَدَه جاي-د-جاي شُد. ۱۸ اِسحاق چاه های آو ره كه دَ دَورونِ آتِه شي اِبْرَاهِيم كنده شُد دُوباره كند، چُون فِلَسْطِينِيَا اونا ره بعد از مَرگِ اِبْرَاهِيم كور كُدد. و اُو اُمُو نام ها ره دَ بِلَه ازوا ايشت كه آتِه شي سَابِق ايشتند. ۱۹ و خَتِيكَه غُلامای اِسحاق دَ مَنِه دَرِه جِرار چاه كند، اونا دَ اُونجی يگ چسْمِه آو تازه ره پيدا كد. ۲۰ مگم چوپونای جِرار قد چوپونای اِسحاق جنجال كده كُفْتُ: ” اِي آو از مو يه. ” و اِسحاق اُمُو چاه ره «عِسِق»^a نام ايشت. ۲۱ اوخته اونا يگ چاه ديگه كند و دَ سِرِ اَزُو ام جنجال شُد. و اِسحاق اُمُو چاه ره «سِطْنَه»^b نام كد. ۲۲ اِسحاق اُمُو جاي ره ايله كده دَ يگ جاي ديگه چاه كند و اونا دَ سِرِ اَزُو جنجال نكد. امزِي خاطر اُو چاه ره «رِحوبوت»^c نام ايشت و كُفْتُ: ” آلي خُداوند مو ره جاي پِراخ دَدَه و مو دَ اِي سرزَمي بارور موشي. ”

۲۳ از اُونجی اِسحاق دَ بَثِيرِشَبِيع رفت ۲۴ و خُداوند دَمزُو شاو دَرِشِي ظاهر شُدَه كُفْتُ: ” ما خُداى آتِه تُو اِبْرَاهِيم اَسْتُم. ترس نخور، ما قد تُو اَسْتُم و تُو ره بَرَكْت ميْدُم و از خاطر

^a ۲۶:۲۰ «عِسِق» يعنى «جنجال»

^b ۲۶:۲۱ «سِطْنَه» يعنى «مُخَالَفَت يا دُشْمَنِي»

^c ۲۶:۲۲ «رِحوبوت» يعنى «جاي پِراخ»

خدمتگار خُو ابراهیم اولاده تُو ره کلو مُونم. ” ۲۵ اوخته اسحاق د اُونجی یگ قُربانگاه جور کد و نام خُداوند ره گِرِفْتَه عِبَادَت کد. اُو خَیمَه خُو ره د اُونجی زَد و غُلامای شی د اُونجی یگ چاه کَند. ۲۶ د امزُو غَیت اَیْمَلِک قد وَزیر خُو اَحْزَات و قومندان لشکر خُو فیکول از جَرار د پیش اسحاق اَمَد. ۲۷ و اسحاق ازوا پُرسان کد: ” چرا د پیش مه اَمدید؟ شُمُو خُو قد ازمه دُشمنی کدید و مَره از پالوی خُو هی کدید؟ ”

۲۸ اونا کُفت: ” مو بَرَمَلَا مینگری که خُداوند قد تُو آسته. پس مو قد خود خُو کُفتی که د بَین ازمو و ازتو یگ قَسَم بَشه و قد ازتو یگ عهد بسته کنی ۲۹ تاکه تُو دَز مو ضرر نرسنی اُمُو رقیبکه مو ام دَز تُو کُدم بَدی نکدے، بَلکِه همیشه قد تُو خُوبی کدے و تُو ره د صَلح-و-سلامتی از پیش خُو رُخصت کدے. و آلی تُو بَرکت یافِتِه خُداوند آستی. ”

۳۰ اوخته اسحاق بَلدِه ازوا مهمانی جور کد و اونا خورد و وُچی کد. ۳۱ صَباح گاه روز دِیگه شی اونا باله شُد و اونا قد یگدیگه خُو قَوْل-و-قَسَم کد و اسحاق اونا ره رُو به راه کد و اونا د صَلح-و-سلامتی از پیش شی رفت. ۳۲ د امزُو روز غُلامای اسحاق د دَیر شی اَمَد و د باره چاهی که کنده بُود دَز شی خبر دده کُفت: ” آو پَیدا کدے. ”

۳۳ و اسحاق اُمُو چاه ره «شَبِیع»^a نام کد؛ امزی خاطر نام امزُو شار تا اِمروز بَئیرشَبِیع^b آسته.

خاتونوی عیسو

۳۴ عیسو باچه اسحاق چل ساله بُود که یهودت دُخترِ بئیری جتی و باسَمَت دُخترِ ایلون جتی ره خاتو کد. ۳۵ اُمُو خاتونو زندگی اسحاق و ریکا ره تلخ کد.

^a ۲۶:۳۳ «شَبِیع» یعنی «قَسَم» ^b ۲۶:۳۳ «بَئیرشَبِیع» یعنی «چاه قَسَم»

وَعِدِهِ بَرَكَتِ إِسْحَاقَ دَ يَعْقُوبَ

۲۷

۱ وختیکه إسحاق پیر شُدُد و چیمای شی از دید مَنَدُد، او یگ روز باچه کټه خُو عیسو ره کوی کد و دزشی گُفت: ”باچه مه.“ او گُفت: ”بگی آتی.“
 ۲ إسحاق گُفت: ”اینه، ما پیر شدیم و د باره روزِ مُردون خُو نَمیدنم. ۳ آلی سَلاح خُو یعنی تیر و کمون خُو ره گِرِفته د بیابو بورو و یگو چیز بلده مه شکار کُو ۴ و ازو بلده مه یگ نانِ مَزهدار پُخته کُو، نانی که ما او ره کلو خوش دَرَم. اوخته او ره دز مه بیر که بَخورم و تُو ره پیش از مُردون خُو بَرَکت بَدَم.“

۵ وختیکه إسحاق قد باچه خُو عیسو توره موگُفت، ریکا گوش مُوکد و امی که عیسو د بیابو رفت تا یگو چیز ره شکار کده بیر، ۶ ریکا د باچه خُو یعقوب گُفت: ”اینه، ما توره آته تُو ره شِنیدم که د عیسو برار تُو گُفت: ۷ 'بلده مه گوشتِ شکار بیر و خُوب یگ نانِ مَزهدار پُخته کُو تا او ره بَخورم و پیش از مُردون خُو تُو ره د حُصُورِ خُداوند بَرَکت بَدَم. ۸ آلی باچه مه، د توره مه گوش بدی و چیزی ره که دز تُو امر مُونم امو رقم بُو: ۹ بورو، از مَنه رمه دُو دانه بَزغله خُوب ره دز مه بیر تا ازوا بلده آته تُو یگ نانِ مَزهدار پُخته کنم امو رقم که او خوش دره. ۱۰ اوخته او ره د آته خُو بَبر تا بَخوره و پیش از مُردون خُو تُو ره بَرَکت بَدیه.“

۱۱ مگم یعقوب د آبه خُو ریکا گُفت: ”برار مه عیسو یگ آدم پُرْموی آسته و ما یگ آدم بے موی آستم. ۱۲ امکان دره که آته مه دز مه دِست بَزنه و د نظر شی شُنه که ما او ره ریشخند مُونم. اوخته د جای بَرَکت د بِله خُو نالت ره میرم!“ ۱۳ آبه شی دز شی گُفت: ”باچه مه، نالت تُو د بِله از مه بَشه. فقط توره مَره گوش کُو و بورو، امو دُو بَزغله ره بیر.“ ۱۴ پس یعقوب رفت و اونا ره گِرِفته د آبه خُو اُورد و آبه شی یگ نانِ مَزهدار پُخته کد، امو رقم که آته شی خوش دشت. ۱۵ اوخته ریکا خُوبترین کالای باچه کټه خُو عیسو ره که د خانه د پیش ازو بود، د جانِ باچه ریزه خُو یعقوب دد ۱۶ و پوستِ

بُزغله ها ره دَ دِستا و گردونِ يَعْقُوب بسته کد. ^{۱۷} بعد ازُو اُمُو خوراکِ مزه‌دار و نانی ره که پُخته کُدد دَ دِستِ يَعْقُوب دد. ^{۱۸} و يَعْقُوب دَ پِيشِ آتِه خُو رفته گُفت: ”آتی!“ اسحاق گُفت: ”بُگی باچه مه، تُو کی آستی؟“ ^{۱۹} يَعْقُوب دَ آتِه خُو گُفت: ”ما باچه اولباری تُو عیسو آستم. اُمُو رقم که گُفتدی، ما اُمُو رقم کُدم. آلی باله شو و از گوشتِ شِکار مه بخور و مَره بَرکت بدی.“ ^{۲۰} مگم اسحاق از باچه خُو پُرسان کد: ”باچه مه، چطور ای ره ایقَس زود پيدا کدی؟“ و يَعْقُوب دَ جوابِ شی گُفت: ”خُداوند، خُداي تُو ای ره دَ پِيشِ رُوی مه اُورد.“ ^{۲۱} اوخته اسحاق دَ يَعْقُوب گُفت: ”باچه مه، نزدیکِ بیه، تا دَز تُو دِست بَرَنم و بَفاُمم که تُو عیسو آستی یا نه.“ ^{۲۲} يَعْقُوب دَ نزدیکِ آتِه خُو رفت و اُو دَزشی دِست زده گُفت: ”آواز، آوازِ يَعْقُوب آسته، لیکن دِستا، دِستای عیسو!“ ^{۲۳} مگم اسحاق اُو ره نَشِنخت، چرکه دِستای شی مثلِ دِستای بَرار شی عیسو پُر موی بود. پس اسحاق خاست اُو ره بَرکت بدیه، ^{۲۴} ولے باز ام پُرسان کده گُفت: ”آیا تُو واقعا باچه مه عیسو آستی؟“ يَعْقُوب دَ جوابِ شی گُفت: ”آره، ما عیسو آستم.“ ^{۲۵} و اسحاق گُفت: ”نان ره دَ پِيشِ مه بَیر تا از گوشتِ شِکارِ باچه خُو بخورم و تُو ره بَرکت بدیم.“ اوخته يَعْقُوب نان ره دَ پِيشِ ازُو اُورد و اُو خورد. و شرابِ انگور ره ام بلده شی اُورد و اُو وُچی کد. ^{۲۶} بعد ازُو آتِه شی اسحاق دَزُو گُفت: ”باچه مه، نزدیکِ بیه و رُوی مَره ماخ کُو.“ ^{۲۷} يَعْقُوب دَ دِیرِ آتِه خُو اَمَد و رُوی شی ره ماخ کد. اوخته اسحاق کالایِ يَعْقُوب ره بُوی کد اُو ره بَرکت دده گُفت:

”بُوی باچه مه رقمِ بُوی صحرایِ آسته

که خُداوند اُو ره بَرکت دده.

^{۲۸} خُدا دَز تُو شبنم از آسمو

و حاصِلاتِ کَلو از زمی بدیه؛

عَلّه و شِیره انگور بلده تُو پَریمو بشه.

^{۲۹} قوم ها بلده تُو خدمت کُنه،

و طایفه ها دَ پیش تُو خود ره خَم کُنه.

دَ بِلِه برارای خُو حاکِم جور سُنی

و اولادای آبه تُو، دَز تُو اِحترام کُنه.

نالَت دَ کسای که تُو ره نالَت کُنه

و بَرکت دَ کسای که تُو ره بَرکت بَدیه.

۳۰ امی که اِسحاق از بَرکت دَدونِ یَعقُوب خلاص شُد و او از پیش آتِه خُو اِسحاق بورُو

رفت، برار شی عیسو از شِکار پس آمد. ۳۱ او ام نانِ مَرِه‌دار تیار کد و دَ پیش آتِه خُو

اُورده دَزشی کُفت: ”آتِی جو، باله شو و از گوشتِ شِکار باچه خُو بُخور تا بَتنی مَرِه

بَرکت بَدی.“

۳۲ آتِه شی اِسحاق دَزُو کُفت: ”تُو کی اَسْتی؟“ عیسو کُفت: ”ما باچه اولباری تُو

عیسو اَسْتُم.“

۳۳ اوخته اِسحاق غَدَر سخت دَ لَرزه اَمَد و کُفت: ”پس او کی بُود که شِکار کده بَلدِه

مه نان اُورد؟ ما پیش از اَمَدون تُو از پگ شی خوردُم و او ره بَرکت دَدُم. اَره، او

بَرکت یافته اَسْتِه!“

۳۴ وختیکه عیسو توره های آتِه خُو ره شِنید قد آوازِ بلند و تلخ چیغ زده دَ آتِه خُو

کُفت: ”آتِی، مَرِه ام بَرکت بَدی!“

۳۵ مگم اِسحاق کُفت: ”برار تُو اَمده مَرِه بازی دَد و بَرکتی ره که بَلدِه ازتو بُود،

گِرِفت.“

۳۶ و عیسو کُفت: ”بے دلیل نییه که نام اَزُو ره یَعقُوب^a ایشته، چراکه او دُو دفعه مَرِه

بازی دده. اوّل حقِ اولباری گی مَرِه از مه گِرِفت و آلی، اینه بَرکت مَرِه از مه گِرِفت.“

او اِدامه دده کُفت: ”آیا بَلدِه ازمه یگو بَرکت نِگاه نَکدے؟“ ۳۷ اِسحاق دَ جوابِ عیسو

کُفت: ”ما او ره دَ بِلِه ازتو حاکِم جور کدُم و تمام برارای شی ره خِدمتگار اَزُو کدُم و

^a ۲۷:۳۶ «یَعقُوب» دَ زبونِ عبرانی «بازی دهنده» ام معنی میدیه.

غَلّه-و-دانه ره قد شیره انگور دَ عِنوانِ رِزق-و-روزی دَرُو بَخشیدُم. پس آلی ما دَز تُو چیز کار کده میتنم، باچه مه؟“ ۳۸ عیسو دَ آته خُو گُفت: ”آتی، تُو فقط یگ برکت دشتی، دیگه نَدَری؟ مَره ام برکت بَدی، او آتی!“ و عیسو دَ آوازِ بلند چخرا کد.

۳۹ پس اسحاق دَ جوابِ اَزُو گُفت:

”آباتی تُو دُور از حاصلاتِ زمی

و دُور از شبنم-و-بارشِ آسمو که از باله مییه واقع موشه.

۴۰ تُو قد شمشیر خُو زندگی مونی

و دَ برار خُو خِدمت مونی؛

وختیکه بے قرار شدی

یُوغِ اَزُو ره از گردون خُو پورته مونی.“

دُوتا کدونِ یعقوب از عیسو

۴۱ عیسو از خاطرِ برکتی که آته شی دَ یعقوب دده بُود، دَ برابرِ یعقوب کینه گرفتند. پس او دَ دلِ خُو گُفت: ”روزای ماتم گرفتو بلده آته مه دَ زودی مییه؛ او غیت برار خُو یعقوب ره موکُشم.“ ۴۲ مگم ریکا از توره های باچه کینه خُو عیسو خبر شد و نفر ریی کده باچه ریزه خُو یعقوب ره کوی کد و دزشی گُفت: ”اینه، برار تُو عیسو دَ باره از تُو خود ره تسلی میدیه که تُو ره موکُشه. ۴۳ پس آلی باچه مه، توره مَره گوش کُو: باله شو و دَ پیشِ برار مه لابان دَ منطقه حران دُوتا کُو. ۴۴ یگ چند روز ره دَ دیرِ اَزُو تیر کُو تاکه قارِ برار تُو بشینه ۴۵ و خشمِ برار تُو از بله تُو کم شنه و چیزی ره که دَ حقِ اَزُو کده پُرُمشت کنه. اوخته پیغامِ ریی مُونم و تُو ره اَزونجی پس طلب مُونم. چرا دَ یگ روز از هر دُو باچه خُو محروم شُم؟“

اسحاق یعقوب ره ربی مونه

۴۶ پس ربکا د اسحاق گُفت: "از دِستِ دُخترِونِ حِت^a دَم دَ سر شُدیم. اگه یعقوب ام یگ خاتو از دُخترِونِ حِت بگیره که مِثِلِ امزیا دُخترِونِ امزی سرزمی بَشه، ما از زندگی چی خیر مینگرم؟"

۲۸^۱ پس اسحاق یعقوب ره کوی کده او ره برکت دَد و دزشی امر کده گُفت: "از دُخترِونِ کِنَعانی خاتو نگیر. ۲ باله شو و دَ منطِقَه فَدان آرام دَ خانه بتوئیل، یعنی دَ خانه آبه خو بورو و از اونجی یکی از دُخترِونِ مامای خو لابان ره خاتو کو. ۳ خُدای قَادِرِ مُطَلَق تُو ره برکت بدیه و بارور و کلو کُنه، تا از تُو مِلَّت های کلو دَ وجود بییه. ۴ خُدا بَرکتِ اِبراهیم ره دَز تُو بدیه، ام دَز تُو و ام دَ اولادِه تُو، تا تُو صَاحِبِ سرزمینی شنی که دَز شی دَ عِنوانِ بیگنه زندگی مونی، صَاحِبِ سرزمینی که خُدا دَ اِبراهیم بخشید."

۵ پس اسحاق یعقوب ره ربی کد و او دَ فدان ارام پیش لابان باچه بتوئیل ارامی رفت. لابان برارِ ربکا بود و ربکا آبه یعقوب و عیسو.

عیسو خاتونِ دیگه میگیره

۶ و عیسو خبر شد که اسحاق یعقوب ره برکت دده و او ره دَ فدان ارام ربی کده تا از اونجی یگ خاتو بلده خو بگیره و دَ وختِ برکت دَدو دَز شی امر کده گُفته که "از دُخترِونِ کِنَعانی خاتو نگیر،" ۷ و یعقوب از توره آته و آبه خو اطاعت کده دَ فدان ارام رفته. ۸ پس وختی عیسو دید که آته شی اسحاق از دُخترِونِ کِنَعانی بد شی مییه، ۹ او پیش اسماعیل رفت و مَحَلَّتِ دُخترِ اسماعیل باچه ابراهیم ره خاتو کد. مَحَلَّتِ خوارِ نبایوت بود و عیسو علاوه از خاتونوی که دشت، او ره ام خاتو کد.

^a ۲۷:۴۶ یعنی «دُخترِونِ حِتّی».

خاوِ یعقوب دَ راه

۱۰ یعقوب از بعیر شیع حرکت کد و طرفِ منطقه حَرانِ ربی شد. ۱۱ او دَ یگ جای رسید و خاست که شاو ره دَ اُونجی تیر کنه، چُون آفتو شِشتند. او یگ سنگ ره امزو جای گرفت و دَ تَی سر خُو ایشته دَمزو جای خاو کد. ۱۲ اوخته دَ خاو یگ زینه ره دید که پای شی دَ زمی و سر شی دَ آسمو رسیدد و ملایکه های خُدا از بله شی تاه و باله موشد. ۱۳ و دید که خُداوند دَ سر زینه ایسته شد و گُفت: ”ما خُداوند، خُدای بابه کلون تُو ابراهیم و خُدای اسحاق آستَم. امی سرزمی ره که دَ بله شی خاو کد دَ زتو و اولادِه تُو موبخشَم. ۱۴ اولادِه تُو رقم ریگ دریا^a وری بے حساب جور موشه و شمو دَ مشرق و دَ مغرب و دَ شمال و دَ جنوب تیت موشید؛ و پگ طایفه های دُنیا دَ وسیله ازتو و اولادِه تُو برکت پیدا مونه. ۱۵ اینه، ما قد تُو آستَم و هر جای که بوری از تُو نگاهوانی مُونم و تُو ره دَمزی سرزمی پس میرم، چُون چیزی ره که دَ زتو گُفتیم تا پوره نکَم، تُو ره تنها نمیلم.“ ۱۶ اوخته یعقوب از خاو خُو بیدار شده گُفت: ”حتماً خُداوند دَمزی جای موجود آسته و ما ازی بے خبر بودیم.“ ۱۷ و ترس خورده گُفت: ”ای چی جای وهمناکِی آسته! ای بعیر از خانه خُدا دیگه جای نیبه و ای درگه عالمِ باله آسته!“

۱۸ اوخته یعقوب صَباح گاه باله شد و سنگی ره که دَ تَی سر خُو ایشند گرفته دَ عنوانِ نشانی ایستلجی کد و دَ بله شی روغو شیو کد. ۱۹ یعقوب امو جای ره بیتِئیل^b نام ایشت؛ مگم نام سابق امزو شار لوز بود. ۲۰ پس یعقوب نذر کده گُفت: ”اگه خُدا قد ازمه بشه و مره دَ امزی راه که مورم نگاه کنه و دَ زمه نان بلده خوردو و کالا بلده پوشیدو بدیه، ۲۱ و صحیح-و-سلامت مره دَ خانه آته مه پس بَبره، او غیت خُداوند،

^a ۲۸:۱۴ دَ جای «ریگ دریا» دَ زبونِ عبرانی «خاکِ زمی» نوشته یه. ^b ۲۸:۱۹ «بیتِئیل» یعنی

خُدای مه آسته. ۲۲ و ای سنگی ره که دَ عِنوانِ نشانی ایستلجی کدیم خانه خُدا موشه و از هر چیزی که دَز مه پدی، ما ده-یگ شی ره دَز تو میدُم.

یعقوب دَ فدان آرام

۲۹

۱ بعد ازو یعقوب دَ سفر خُو ادامه دَد و دَ سرزمینِ مردُمای مشرقِ رسید.
۲ دَ حالیکه توخ مُوکد، یگ چاه ره دَ دشت دید که سِه رمه گوسپو دَ پالوی شی خاو کُدد، چُون امزُو چاه رمه ها ره آو میدَد. سنگِ دانِ چاه کته بُود. ۳ و غیتِ که تمامِ رمه ها جَم موشُد، اوخته چوپونو سنگ ره از دانِ چاه لول دَده گوسپندو ره آو میدَد و بعد ازو سنگ ره دُوباره دَ جای شی دَ دانِ چاه می ایشَت. ۴ یعقوب ازوا پُرسان کد:
”پرارو، شُمو از کُجا آستید؟“ اونا کُفت: ”مو از حران آستی.“ ۵ بسم ازوا پُرسید:
”شُمو لابان باچه ناحور ره مینخشیید؟“ اونا کُفت: ”مینخشی.“ ۶ اُو دَزوا کُفت:
”جان شی جور آسته؟“ اونا کُفت: ”آر، جور آسته. اونه، دُختر شی راحیل قد رمه ازو دَرُو مییه.“ ۷ اوخته یعقوب کُفت: ”توخ کنید، تا آفتو ششتو عَدر وخت مندِه؛ و زمانِ جَم کدونِ چارپایا نییه؛ گوسپندو ره آو بدید و رفته اونا ره بچرنید.“ ۸ اونا کُفت:
”مو نمیتنی؛ مو معطل مونی تاکه تمامِ رمه ها جَم شُنه و اونا سنگ ره از دانِ چاه لول بدیه؛ اوخته گوسپندوی خُو ره آو میدی.“ ۹ هنوز قد ازوا توره مَوگُفت که راحیل قد رمه آته خُو آمد، چُون اُو چوپونی ازوا ره مُوکد. ۱۰ وختیکه یعقوب راحیل دُخترِ مامای خُو لابان ره قد رمه مامای خُو لابان دید، اُو نزدیک آمده سنگ ره از دانِ چاه لول دَد و رمه مامای خُو لابان ره سیر آو کد. ۱۱ اوخته یعقوب راحیل ره ماخ کد و دَ آوازِ بلند دَ چخرا کدو شُد. ۱۲ و یعقوب دَ راحیل کُفت که اُو قومای آته شی و باچه ریکا آسته. پس راحیل دَویده دَویده رفت و آته خُو ره خبر کد. ۱۳ وختی لابان خبرِ اَمَدونِ خوارزده خُو ره شنید اُو دَویده دَ دمِ راهِ شی رفت و اُو ره دَ بغلِ خُو گرفته ماخ کد و دَ خانه خُو بُرد و یعقوب از تمامِ چیزا دَ لابان نقل کد. ۱۴ اوخته لابان دَزشی کُفت: ”تو گوشت

و استغون مه آستی. " و یعقوب یگ ماه ره قد ازو تیر کد. ^{۱۵} بعد ازو لابان دزشی گُفت: "ازی که تو قومای مه آستی، آیا تو باید مُفت بلده مه خِدمت کنی؟ نه، دز مه بگی که مُزد تو چی بشه."

^{۱۶} لابان دُو دُختر دَشت. نام کُنه شی لیه بُود و نام ریزه شی راحیل. ^{۱۷} لیه چیمای دلکش^a دَشت، مگم راحیل غدر نُوربند و خوش اندام بُود. ^{۱۸} یعقوب که راحیل ره دوست دَشت دَ لابان گُفت: "بلده دُختر ریزه تو راحیل هفت سال دز تو خِدمت مونم." ^{۱۹} و لابان گُفت: "بهتر آسته که او ره دز تو بدم، تا ای که او ره د یگو مرد دیگه بدم. قد ازمه بمن." ^{۲۰} یعقوب بلده راحیل هفت سال دَ لابان خِدمت کد، مگم بخاطر مُحبتی که نسبت دَ راحیل دَشت، امو سال ها دَ نظر شی مثل چند روز معلوم شد. ^{۲۱} اوخته یعقوب دَ لابان گُفت: "وخت مه پوره شده، خاتون مَره دز مه بدی تا قد شی یگ جای شنم." ^{۲۲} پس لابان پگ مردمای امزو جای ره جم کد و دزوا توی دد. ^{۲۳} وختیکه شاو شد، لابان دُختر کُنه خُو لیه ره گِرِفته دَ پیش یعقوب اُورد. و یعقوب قد شی خاو شد. ^{۲۴} و لابان کَنیز خُو زلفه ره دَ دُختر خُو لیه دد تا کَنیز شی بشه.

^{۲۵} وختیکه صُبح شد یعقوب دید که لیه دَ پالوی شی آسته. اوخته او دَ لابان گُفت: "ای چی کار بُود که قد ازمه کدی؟ آیا ما بلده راحیل دز تو خِدمت نکدم؟ چرا مَره بازی ددی؟" ^{۲۶} لابان گُفت: "رسم-و-رَواج دَ جای ازمو امیطور نییه که دُختر ریزه ره پیش از دُختر کُنه دَ شوی بدی. ^{۲۷} هفتیه توی ازی دُختر ره تکمیل کو؛ اوخته او دُختر ره ام دز تو میدی، دَ شرطیکه هفت سال دیگه دز مه خِدمت کنی." ^{۲۸} پس یعقوب امو رقم کد و هفتیه توی لیه ره تکمیل کد؛ بعد ازو لابان دُختر ریزه خُو راحیل ره ام دَ عنوان خاتون دز شی دد. ^{۲۹} و لابان کَنیز خُو بلهه ره دَ دُختر خُو راحیل دد تا کَنیز شی بشه. ^{۳۰} و یعقوب قد راحیل ام یگجای شد و او ره از لیه کده کلوتر دوست دَشت. و او هفت سال دیگه دَ لابان خِدمت کد.

^a ۲۹:۱۷ معنای امزی لفظ دَ زبون عبرانی واضح فامیده نموشه.

۳۱ وختی خُداوند دید که لیه مُحَبَّتِ نَمُوشه،^a اُو رَحِمِ شِی ره واز کد. مگم راحیل نازای مَند. ۳۲ و لیه حامله شُده یِگ باچه دَ دُنیا اُورد و اُو ره رَثوِیین^b نام اِیشت، چُون اُو گُفت: «خُداوند رَنج-و-مُصِیبت مَره دِیده؛ حتماً آلی شُوی مه مَره دوست مِیَدنه.»^c لیه بسم حامله شُده یِگ باچه کد و گُفت: «خُداوند شَنِیده که ما مُحَبَّتِ نَمُوشم،^c اُو امی باچه ره ام دَز مه بخشید.» و اُو ره «شِمعون»^d نام اِیشت. ۳۴ لیه دفعه دِیگه حامله شُد و یِگ باچه زَبده گُفت: «ایمَدفعه شُوی مه دَز مه دِلبَسته مُوشه چراکه سه باچه بلده شِی دَ دُنیا اُوردیم.» امزی خاطر اُو ره «لاوی»^e نام کد. ۳۵ دفعه دِیگه لیه حامله شُد و بسم یِگ باچه دَ دُنیا اُورده گُفت: «ایمَدفعه خُداوند ره سِتایش مُونم.» امزی خاطر اُو ره «یهودا»^f نام اِیشت. بعد ازو لیه از اولاد کدو مَند.

۳۰ وختی راحیل دید که بلده یعقوب اولاد نَمونه، دَ برابرِ خوارِ شِی بَخیلی شِی اَمَد و دَ یعقوب گُفت: «دَز مه اولاد بَدی، اگه نه، مومرم!»^۱ یعقوب سرِ راحیل قار شُده گُفت: «آیا ما دَ جای خُدا اَسْتُم؟ اُو تُو ره از ثَمِرِ رَحِمِ محروم کده.»^۲ اوخته راحیل گُفت: «اینه، کَنیز مه بِلَهه ره بَگیر و قد شِی خاو کُو تا بلده مه اولاد پَیدا کُنه»^۳ و ما ام دَ سِیله ازو آباد شُتم.»^۴ پس راحیل کَنیز خُو بِلَهه ره دَ یعقوب دَ عِنوانِ خاتُو دَد و یعقوب قد ازو خاو شُد. ۵ و بِلَهه حامله شُده بلده یعقوب یِگ باچه دَ دُنیا اُورد. ۶ اوخته راحیل گُفت: «خُدا دَ داد مه رسید؛ اُو آواز مَره شَنِید و دَز مه یِگ باچه دَد.» امزی خاطر اُو ره «دان»^h نام کد. ۷ و بِلَهه کَنیزِ راحیل بسم حامله شُد و دوَمنه باچه ره بلده یعقوب دَ دُنیا اُورد. ۸ اوخته راحیل گُفت: «ما قد مُقابله های

^a ۲۹:۳۱ دَ جای «مُحَبَّتِ نَمُوشه» دَ زِیونِ عِبرانی «نَفَرَتِ شُده اَسْتَه» نوشته یه. ^b ۲۹:۳۲ «رَثوِیین» یعنی «اونه، یِگ باچه.» ^c ۲۹:۳۳ دَ جای «مُحَبَّتِ نَمُوشم» دَ زِیونِ عِبرانی «نَفَرَتِ شُده اَسْتُم» نوشته یه. ^d ۲۹:۳۳ «شِمعون» یعنی «اُو میسنوه.» ^e ۲۹:۳۴ «لاوی» یعنی «دِلبَسته.» ^f ۲۹:۳۵ «یهودا» یعنی «سِتایشِ خُداوند.» ^g ۳۰:۳ دَ جای «بلده مه اولاد پَیدا کُنه» دَ زِیونِ عِبرانی «دَ بِلَه زانُوهای مه اولاد پَیدا کُنه» نوشته یه. ^h ۳۰:۶ «دان» یعنی «دادرسی.»

سخت قد خوار خُو مُقَابِلَه كُدُم و دَ بِلَه شی زور شُدُم. ” امزی خاطر اُو ره «نفتالی»^a نام ایشت.

^۹ وختی لیه دید که از اولاد کدو منده، اُو کِنیز خُو زلفه ره گِرِفته دَ عِنوانِ خاتو دَ یعقوب دَد. ^{۱۰} و زلفه کِنیز لیه بلده یعقوب یگ باچه دَ دُنیا اُورد. ^{۱۱} اوخته لیه گُفت: ” چِیقس خوشبخت اَسْتُم! ” امزی خاطر اُو ره «جاد»^b نام ایشت. ^{۱۲} و زلفه کِنیز لیه دوَمنه باچه ره بلده یعقوب دَ دُنیا اُورد. ^{۱۳} و لیه گُفت: ” چِیقس خوش اَسْتُم! چراکه خاتونو مره خوشحال کوی مونه. ” امزی خاطر اُو ره «اَشیر»^c نام ایشت.

^{۱۴} دَ زمانِ گندُم دَرُو، رثوبین دَ سر کِشت رفت و مهرگیاه^d پیدا کده اونا ره دَ پیش آبه خُو لیه اُورد. اوخته راحیل دَ لیه گُفت: ” امزُو مهرگیاهِ باچه خُو دَز مه ام بدی. ”
^{۱۵} مگم لیه دَز شی گُفت: ” امی که شوی مره از مه گِرِفتی، بس نییه؟ آلی میخاهی که مهرگیاهِ باچه مره ام از مه بگیری؟ ”

راحیل گُفت: ” دَ عِوضِ مهرگیاهِ باچه تُو آته اولادا اِمشاو دَ پالوی تُو مییه. ”
^{۱۶} اُمو شام وختیکه یعقوب از سر کِشت اَمَد، لیه دَ دَم راهِ شی رفت و دَزُو گُفت: ” تُو باید پیشِ از مه بییی، چراکه تُو ره قد مهرگیاهِ باچه خُو کِرا کدیم. ” پس اُمو شاو یعقوب قد لیه خاو کد. ^{۱۷} و خُدا دُعای لیه ره قبول کد و اُو حامله شُدِه پَنجمنه باچه ره بلده یعقوب دَ دُنیا اُورد. ^{۱۸} اوخته لیه گُفت: ” خُدا اَجْر مره دَز مه دده، چراکه ما کِنیز خُو ره دَ شوی خُو دَدُم. ” امزی خاطر اُو ره «بِساکار»^e نام ایشت. ^{۱۹} و لیه بسمِ حامله شُد و ششمنه باچه ره بلده یعقوب دَ دُنیا اُورد. ^{۲۰} و لیه گُفت: ” خُدا تَحْفَه خُوب دَز مه بخشیده. ازی بعد شوی مه دَ اِحترام قد از مه میشیننه، چراکه بلده شی شش باچه

^a ۳۰:۸ «نفتالی» یعنی «کش-و-گیر یا مُقابله». ^b ۳۰:۱۱ «جاد» یعنی «خوشبخت».

^c ۳۰:۱۳ «اَشیر» یعنی «خوشحال». ^d ۳۰:۱۴ مهرگیاه یگ گیاهی بُود که هر کس دَ پیش خُو

میدشت، مردُم اُو ره مَحَبَّت مُوکد. ^e ۳۰:۱۸ «بِساکار» یعنی «اَجْر».

دَ دُنْيَا أَوْرُدُمْ. ” امزی خاطر اُو ره «زَبُولُون»^a نام کد. ^{۲۱} بعد ازو لبه یگ دُختر دَ دُنْیا اُورد و نام شی ره دینا ایشْت.

^{۲۲} اوخته خُدا دَ دادِ راحیل رَسید و دُعای ازو ره قَبُول کده رَحْم شی ره واز کد. ^{۲۳} و راحیل حَامِلَه شُدِه یگ باچه کد و کُفْت: ” خُدا نَنگِ بے باچگی ره از مه دُور کد. ” ^{۲۴} و راحیل اُو ره «یوسُف»^b نام کده کُفْت: ” خُداوند باچه دیگه ام دَز مه بدیه! ”

معامِلَه یَعْقُوبِ قَد لَابَانَ

^{۲۵} بعد ازی که راحیل یوسُف ره دَ دُنْیا اُورد یَعْقُوبِ دَ لَابَانَ کُفْت: ” مَرَه رُخَصْت کُو تا پس دَ جای و مُلکِ خود خُو بورُم. ” ^{۲۶} خاتونو و اولادای مَرَه که تُو ره بَلَدِه ازوا خِدْمَت کدیم، دَز مه بَدی و مَرَه بیل که بورُم، چُون خِدْمَتی که ما دَز تُو کدیم، تُو اُو ره خُوب مِیْدَنی. ”

^{۲۷} لَابَانَ دَ یَعْقُوبِ کُفْت: ” اگه نَظَرِ لُطْفِ تُو دَ بِلَه مه آستِه، مَرَه ایله نَکُو چُون از رُوی فال ما فامِیدیم که خُداوند از خاطرِ از تُو مَرَه بَرکَت دَدِه. ” ^{۲۸} مُزد خُو ره بُگی و ما اُو ره دَز تُو مِیْدُم. ” ^{۲۹} یَعْقُوبِ دَ جَوَابِ لَابَانَ کُفْت: ” خود تُو مِیْدَنی که ما دَز تُو چِیْقَس خِدْمَت کدیم و چی رَقْم مالای تُو ره نِگاه کدیم. ” ^{۳۰} پِیش از اَمَدُونِ ازمه کَلَه و رَمِه تُو کم بُوَد و آلی عَدَر کَلو شُدِه. و خُداوند بِخاطرِ قَدُومِ ازمه تُو ره بَرکَت دَدِه. پس ما کی مِیْتَنُم بَلَدِه خَانَه خود خُو تِیاری بَگِیرُم؟ ”

^{۳۱} لَابَانَ بَسْمِ پُرسان کد: ” ما دَز تُو چِیز خِیل بَدِیْم؟ ” یَعْقُوبِ کُفْت: ” دَز مه هِیچ چِیز نَدی. ما دُوباره چوپونی و نِگاهوانی کَلَه-و-رَمِه تُو ره مُونُم اگه اینی کار ره بَلَدِه مه انجام بَدی: ” ^{۳۲} بیل که اِمروز دَ مِینکَلِ رَمِه تُو بَگَرْدُم و هر بارِه اَلْگک و خالْتُو، هر بارِه سیاه ره از مِینکَلِ گوسپندو و هر اَلْگک و خالْتُو ره از مِینکَلِ بَرَا جِدا کُنُم، و اُونَا مُزد مه بَشِه. ” ^{۳۳} و صِدَاقَتِ مه دَ آیندِه دَ بارِه مه شَاهِدی

^a ۳۰:۲۰ «زَبُولُون» یعنی «احترام». ^b ۳۰:۲۴ «یوسُف» یعنی «کَلو کدو».

میدیه و ختیکه بیبی و مُزدی ره که دَز مه دَدے بِنِگری؛ اوخته اگه یگ مال ام غَیر از بُرِ اَلگک و خالتُو و گوسپونِ سیاه دَ مینکلِ رِمه مه پَیدا شد، اونا مالِ دُزی حساب شنه. " ۳۴ لابان گُفت: "خوبه، اُمو رقم که گُفتی قَبول آسته. " ۳۵ لیکن اُمو روز لابان تمام بُزای نَر ره که خطدار و خالتُو بُود و بُزای ماده ره که اَله گک و خالتُو بُود و تمام گوسپندوی سیاه ره جدا کده دَ باچه های خُو تسلیم کد ۳۶ و دَ بَین از خود و یعقوب سِه روزه راه فاصِله قرار دَد و یعقوب باقی مندِه گَله لابان ره چوپونی مُوکد.

۳۷ اوخته یعقوب شاخچه های سَوز و تازِه دِرختای بید، بادام و چنار ره گِرفت و رُوی ازوا ره پوست کده خط های سفید دَ و جُود اُورْد تا که سفیدی چپو معلوم شد. ۳۸ بعد اَزو اُمو شاخچه های پوست شُدِه ره دَ آخورا دَ پیشِ رُوی رِمه ها ایشْت، یعنی دَمزُو جای که رِمه ها بَلدِه آو خوردو میمَد، چُون رِمه ها و ختیکه بَلدِه آو خوردو میمَد، نسل گیری مُوکد. ۳۹ و ازی که اونا پیشِ رُوی امزُو شاخچه ها نسل گیری مُوکد، اونا چُوچه های خطدار، اَلگک و خالتُو میبَید. ۴۰ یعقوب باره گو ره جدا مُوکد و باقی رِمه ها ره دَ بِلِه مالای خطدار و سیاه لابان ایله مُوکد. دَ امزی رقم یعقوب رِمه های خُو ره جدا کد و نَه ایشْت که قد رِمه لابان بَشه. ۴۱ هر و ختیکه حیوانای قوی میخاست نسل گیری کنه، یعقوب شاخچه ها ره دَ آخور پیشِ رُوی ازوا می ایشْت تا که دَ نزدیکِ شاخچه ها نسل گیری کنه. ۴۲ مگم دَ پیشِ رُوی حیوانای ضعیف شاخچه ها ره نَه می ایشْت. پس حیوانای ضعیف از لابان و حیوانای قوی از یعقوب مُوشد. ۴۳ دَ امزی رقم یعقوب کَلو دَوْلتمند شد و رِمه های کَلو، کَنیزا و غَلاما، اُشْترا و اَلَاغا دَشْت.

دُوتا کدونِ یعقوب از لابان

۱ یعقوب تورای باچه های لابان ره شنید که مُوگفت: "یعقوب تمام دارایی آتِه مو ره گِرفته و از دارایی آتِه مو تمام امزی مال-و-دَوْلت ره دَ دِست

۳۱

آورده. ^۲ و یعقوب دید که لابان مثل سابق قد شی رفتار نموکنه. ^۳ اوخته خداوند د
 یعقوب گفت: "د سر زمینِ بابِه کلونا و قومای خُو پس بورو و ما قد تو آستم."
^۴ پس یعقوب نفر ری کده راحیل و لیه ره د صحرا پیش خُو طلب کد، دمزو جای
 که رمه شی بود. ^۵ و او دزوا گفت: "ما مینگرُم که آته شمو قد ازمه مثل سابق وری
 رفتار نمونه. مگم خدای آته مه قد ازمه آسته. ^۶ شمو میدنید که قد تمام قدرت خُو
 ما د آته شمو خدمت کدم. ^۷ مگم آته شمو مره بازی دده و مُرد از مره ده دفعه تغیر
 دده، لیکن خُدا او ره نه ایشته که دز مه نقص برسنه. ^۸ هر غیتیکه موگفت 'مُرد ازتو
 مالِ آلهگک بشه' اوخته تمام رمه آلهگک میزید؛ و وختیکه موگفت 'مُرد ازتو مالای
 خطدار بشه' اوخته تمام رمه خطدار میزید. ^۹ د امزی رقم خُدا دارایی آته شمو ره گرفته
 دز مه دده. ^{۱۰} د دورون نسل گیری رمه یگ دفعه د خاو سر خُو ره باله کده دیدم
 که فُوچ های که قد میش ها نسل گیری مُوکد، خطدار، آلهگک و خالتو بود. ^{۱۱} اوخته
 ملایکه خُدا د خاو دز مه گفت: "ای یعقوب!" گفتم: "امر کو صاحب." ^{۱۲} او گفت:
 "سر خُو ره باله کو و بنگر که تمام فُوچ های که قد میش ها نسل گیری مُونه خطدار،
 آلهگک و خالتو آسته؛ چون چیزای که لابان د حق ازتو کده ما دیدیم. ^{۱۳} ما خدای
 بیتئیل آستم، خُدا امزو جای که تو د بله سنگ نشانی روغو شیو کدی و بلده مه
 نذر کدی. آلی باله شده ازی سرزمی ری شو و د سر زمینی بورو که د اونجی پیدا
 شدی." ^{۱۴} پس راحیل و لیه د جواب شی گفت: "آیا د خانه آته مو بلده از مو کدم
 مال و میراث باقی آسته؟ ^{۱۵} آیا مو د نظر ازو مثل بیگنه گو حساب نموشی؟ او نه تنها
 مو ره سودا کده بلکه پیسه ره که بخاطر ازمو دده شد ام کاملاً خورده. ^{۱۶} تمام دارایی
 ره که خُدا از آته مو گرفته، از مو و از اولادای مو آسته. پس آلی هر چیزی که خُدا دز
 تو گفته، انجام بدی." ^{۱۷} اوخته یعقوب باله شده اولادا و خاتونوی خُو ره د سر اُشتر
 سوار کد ^{۱۸} و تمام چارپایا و پگ دارایی ره که د دست آوردد، یعنی چارپایای ره که د
 فدان ارام حاصل کدد پیش خُو اندخت تا د پیش آته خُو اسحاق د سرزمین کنعان بوره.

۱۹ وختیکه لابان د کل کدون گوسپندوی خو رفتد، راحیل بت های آته خو ره که د خانه شی پرستش موشد دزی کد. ۲۰ و یعقوب لابان ارامی ره بازی دد و او ره از دوتا کدون خو خبر نکد. ۲۱ پس او قد پگ چیزای که دشت دوتا کد و از دریای فرات تیر شده طرف کوهستون جلعاد رفت. ۲۲ د روز سوم د لابان خبر دده شد که یعقوب دوتا کده. ۲۳ پس لابان قومای خو ره قد خو گرفت و هفت روزه راه از رد یعقوب رفت، تا د کوهستون جلعاد د نزدیک شی رسید. ۲۴ امو شاو خدا د خاو د لابان ارامی ظاهر شد و دزشی گفت: "احتیاط کو که یعقوب ره چیز نگیی، نه خوب و نه بد." ۲۵ وختیکه لابان د نزدیک یعقوب رسید، یعقوب خیمه خو ره د کوهستون جلعاد زد و لابان ام قد قومای خو د کوهستون جلعاد خیمه زد. ۲۶ اوخته لابان د یعقوب گفت: "تو چی کدی؟ تو مره بازی ددی و دخترن مره مثل اسیرای جنگی گرفته بردی. ۲۷ چرا تاشکی دوتا کدی و مره بازی ددی؟ و چرا مره خبر نکدی تاکه تو ره د خوشی و سرود و دول و دمبوره رخصت موکدم. ۲۸ و چرا مره مَجَل نددی که نوسه گو و دخترن خو ره ماخ کنم؟ تو کار بے عقلی کدی. ۲۹ ما قدرت درم که دز تو ضرر برسئم، لیکن دیشاو خدای آته تو دز مه گفت: 'احتیاط کو که یعقوب ره چیز نگیی، نه خوب و نه بد.' ۳۰ ما میدنم که تو کلو شوق دشتی که پس د خانه آته خو بوری، و له چرا خدایون^۱ مره دزی کدی؟" ۳۱ یعقوب د جواب لابان گفت: "ما ترس خوردم و فکر کدم که شاید دخترن خو ره ازمه د زور پس بگیری. ۳۲ مگم از پیش هر کسی که خدایون خو ره پیدا کدی، او باید زنده نمنه. د حضور قومای مو هر چیزی از تو که پیش ازمه بشه معلومدار کو و بگیر." چون یعقوب نموفامید که راحیل بت ها ره دزی کده. ۳۳ پس لابان د خیمه یعقوب، د خیمه لیه و د خیمه دو کنیز رفت و بت ها ره پیدا نتنست. اوخته از خیمه لیه بر شده د خیمه راحیل در آمد. ۳۴ مگم راحیل بت های ره که د خانه آته شی پرستش موشد گرفته زیر پالون اشر ایشت و د سر شی ششت. و لابان تمام خیمه ره تلاشی

۱ ۳۰:۳۱ خدایو یعنی بت ها.

کد، ولے چیزِی پیدَا نَکد. ^{۳۵} و راحیل دَ آتِه خُو گُفت: ”آتی، بد تُو نیِه ازی که ما دَ پیش تُو ایسته شُدِه نَمیتنم، چراکه عادتِ ماهوار مه اَمده.“ و لابان تلاشی کد، ولے بُت های ره که دَ خانه شی پَرسَتیش موشد پیدَا نَتَنست. ^{۳۶} اوخته یعقوب قار شد و قد لابان جنجال کده دَزُو گُفت: ”تقصیر-و-گناه مه چی آسته که مره دَ ایقس عَجَله دُمبال کدی؟ ^{۳۷} آلی که تمام چیزای مره تلاشی کدی، از تمام سامانِ خانه خُو چی پیدَا کدی؟ بَیر اینجی دَ پیش قَومای ازمه و قَومای خود خُو بیل تا اونا دَ بَین ازمه و ازتُو فیصله کَنه. ^{۳۸} دَ امزی بیست سال که ما قد ازتُو بُوڈم، میش ها و بُزای تُو نُقصان نَکد و قُوچ های رَمِه تُو ره نَخوردُم. ^{۳۹} مالای گُرج خورده ره دَ پیش تُو نه میورُدُم، ولے خود مه تاوان شی ره میدَدُم. اگه دَ روز یا دَ شاو دُزی موشد، اونا ره از مه بازخواست مَوکدی. ^{۴۰} ما اینی رقم بُوڈم: دَ روز گرمی مره از حال مَورِد و دَ شاو یخی. و خاو از چیمای مه پَریده بُوَد. ^{۴۱} ای بیست سال ره اینی رقم دَ خانه تُو تیر کَدُم: چارده سال بلده دُو دُختر تُو دَز تُو خِدمت کَدُم و شَش سال بلده رَمِه تُو، لیکن مُزد مره ده دفعه تَغیر ددی. ^{۴۲} اگه خُدای آتِه مه، خُدای ابراهیم و هَبیتِ اسحاق قد ازمه نَمَوبود، یقیناً تُو مره دِست خالی رَبی مَوکدی. لیکن خُدا رَنج-و-مُصِیبت و زَحمتِ دِستای مره دید و دِشاو تُو ره سرزنش کد.“

قَوْل دَ بَینِ یعقوب و لابان

^{۴۳} لابان دَ جوابِ یعقوب گُفت: ”ای دُختر، دُخترِونِ ازمه آسته و ای بچکیچا، بچکیچای ازمه یه و ای رمه ها ام رمه های ازمه یه؛ خلاصه، پگ چیزای ره که دَ اینجی مینگری از مه یه. مگم امروز ما دَ امزی دُخترِونِ خُو و دَ بچکیچای که اونا دَ دُنیا اُورده چی کار کده میتنم؟ ^{۴۴} بیه که ما و تُو عهد بسته کنی تا دَ بَینِ ازمه و ازتُو یگ شاهد بَشه.“ ^{۴۵} پس یعقوب یگ سنگ ره گِرَفته دَ عِنوانِ نشانی ایستلجی کد ^{۴۶} و دَ قَومای خُو گُفت: ”سنگا ره جم کُنید.“ و اونا سنگا ره جم کده سنگ قَلچِه جور

کد و اونا د پالوی سنگ‌قلچه نان خورد. ^{۴۷} اوخته لابان او ره یجر سهدوتا گُفت، مگم
 یعقوب او ره جلعید نام کد. ^{۴۸ a} و لابان گُفت: «امروز ای سنگ‌قلچه د بین ازمه و
 ازتو یگ شاهد آسته.» امزی خاطر او ره جلعید نام ایشت. ^{۴۹} و او ره «مصفه»^b ام نام
 ایشته گُفت: «وختیکه مو از یگدیگه جدا آستی خُداوند د بین ازمه و ازتو پیره داری
 کُنه. ^{۵۰} اگه دخترن مَره آزار بدی و د بله دخترن مه دیگه خاتونو بگیری، باوجود که
 هیچ کس د بین ازمه و ازتو نییه، باخبر بش که خُدا د بین ازمه و ازتو شاهد آسته.»
^{۵۱} و لابان ادا مه دده د یعقوب گُفت: «اینه، امی سنگ‌قلچه و سنگ ره که د عنوان
 نشانی د بین از خو و ازتو ایستلجی کدم، ^{۵۲} ای سنگ‌قلچه و ای سنگ نشانی یگ
 شاهد آسته که ما ازی سنگ‌قلچه طرف ازتو بلده ضرر رسندو تیر نموشم و تو ام ازی
 سنگ‌قلچه و ازی سنگ نشانی بلده ضرر رسندو طرف ازمه تیر نموشی. ^{۵۳} خُدا ی
 ابراهیم و خُدا ی ناحور یعنی خُدا آته های ازوا د بین ازمو قضاوت کُنه.» و یعقوب د
 هیبت آته خو اسحاق قسَم خورد. ^{۵۴} بعد ازو یعقوب دمزو کوه قربانی کد و قومای خو
 ره د نان خوردو دعوت کد. و اونا نان خورد و شاه ره دمزو کوه تیر کد. ^{۵۵} صباح‌گاه
 لابان باله شد و نوسه‌گو و دخترن خو ره ماخ کده اونا ره برکت دد و پس طرف خانه
 خو ری شد.

ترس یعقوب از عیسو

۳۲ ^۱ یعقوب د راه خو ری شد و ملایکه های خُدا قد شی روی د روی شد.
^۲ وختیکه یعقوب ملایکه ها ره دید، او گُفت: «ای خیمه‌گاه خُدا یه!» و
 اونجی ره «مخناپیم»^c نام ایشت. ^۳ پس یعقوب قاصد ها ره پیشلو طرف برار خو عیسو
 د سرزمین سعیر د مُلکِ آدوم ری کد ^۴ و دزوا امر کده گُفت: «د بادار مه عیسو اینی

^a ۳۱:۴۷ معنای «یجر سهدوتا» د زبون آرامی «سنگ قلچه شاهد» آسته، که د زبون عبرانی «جلعید»
 گُفته موشه. ^b ۳۱:۴۹ «مصفه» یعنی «بُرج پیره‌داری.» ^c ۳۲:۲ «مخناپیم» یعنی «دو خیمه‌گاه».

رقم بُگید، 'غلام تو یعقوب اینیطور مُوگبه: "ما قد لابان دَ عِنوانِ بیگنه زندگی کدُم
 و تا آلی ره دَ اُونجی شِشتم. ^۵ ما گاو ها، اُلاغ ها، رمه ها، غلاما و کبیرا دَرُم. و آلی
 قاصِد ها ره ریی کدُم تا دَ بادار مه خبر بَدیه و تا نظرِ لُطف تو دَ بِله مه قرار بَگیره. "'
^۶ و قاصِد ها پیش یعقوب پس آمده گُفت: "دَ دِبرِ برار تو عیسو رسیدی و او قد چار
 صد نفر دَ دمِ راه تو مییه. "^۷ اوخته یعقوب غدر ترس خورد و دَ تشویش شد و کسای
 ره که قد شی بُود و رمه ها، گلّه ها و اُشتر ا ره دَ دُو دِسته تقسیم کد. ^۸ او قد خود
 خو گُفت: "اگه عیسو دَ سرِ دِسته اولِ بییه و اونا ره بزنه، دِسته دوّم بتنه دوتا کنه. "
^۹ پس یعقوب دُعا کده گُفت: "ای خدای بابِه کلون مه ابراهیم و خدای آته مه اسحاق،
 ای خدای که تو دَز مه گُفتی 'دَ مُلکِ خود خو و دَ پیشِ قومای خو پس بورو و ما
 قد تو خوبی مُوکنم، ' ^{۱۰} تمامِ مهربانی و وفای ره که تو دَ بنده خو کد، ما هیچ لایق
 شی ره ندرُم، چُون قد یگ تیاق امزی دربای اُردن تیر شدُم و آلی صاحبِ دُو دِسته کته
 شدیم. ^{۱۱} لُطفاً مره از دِستِ برار مه عیسو نجات بدی، چُون ما ازو ترس مُخورم؛
 نشنه که بییه و مره و آبه گون بچکیچا ره و خودون بچکیچا ره بزنه. ^{۱۲} مگم تو گُفتی
 که 'یقیناً قد از تو خوبی مُونم و اولادّه تو ره مثلِ ریگِ دریا وری کلو مُونم که از کلونی
 کس نَمیتنه حساب کنه. "' ^{۱۳} پس امو شاو ره دَ اُونجی تیر کد و از چیزای که قد خو
 دشت یگ تحفه بلده برار خو عیسو تیار کد: ^{۱۴} دُو صد بُرِ ماده قد بیست تُکه، دُو
 صد میش قد بیست قوچ، ^{۱۵} سی اُشترِ شِبرتو قد چوچه های شی و چل ماده گاو قد
 ده نرگاو و بیست اُلاغِ ماده قد ده اُلاغِ نر. ^{۱۶} و اونا ره دِسته دِسته جدا جدا دَ دِستِ
 خدمتگرای خو تسلیم کد و دَزوا گُفت: "پیشلون مه بورید و دَ مینکلِ هر دِسته فاصله
 بیلید. "^{۱۷} دَ اولنه خدمتگار امر کده گُفت: "وختیکه برار مه عیسو پیش تو رسید
 و از تو پُرسان کد که 'تو نفرِ کی استی و کجا موری و ای چیزای که دَ پیش تو یه
 از کی یه؟' ^{۱۸} اوخته دَز شی بگی: 'از غلام تو یعقوب آسته. اینا تحفه آسته که او
 بلده بادار مه عیسو ریی کده و اونه، خود شی ام از پُشت مو مییه. "' ^{۱۹} امچنان دَ

دومنه و سومنه و تمام کسای که از پُشتِ دسته‌ها مورفت، امر کده گُفت: "غَبْتیکه د پیشِ عیسو میرسید عین چیز ره دزشی بُگید،^{۲۰} یعنی امچنان بُگید که 'اونه، غلام تو یعقوب از پُشت مو مییه."^{۲۱} "یعقوب دِ دلِ خُو گُفت: "امکان دَره که قد امزی تُحفه های که پیشلون مه موره، قارشِی ره تا بَشَنم و بعد ازُو که رُوی شی ره مینگرم شاید مره قبول کنه."^{۲۲} پس تُحفه‌ها پیشلون یعقوب رفت، مگم خود شی امو شاو ره د خیمه‌گاه تیر کد.^{۲۳} امو شاو یعقوب باله شده هر دُو خاتُو و دُو کنیز و یازده باچه خُو ره گرفت و از جای کم آو دریاچه یبوق تیر شد.^{۲۴} آره، اُو اونا ره گِرِفته از دریاچه تیر کد و تمام چیزای ره که دشت ام تیر کد.^{۲۵} خود یعقوب د خیمه‌گاه تنها مند و یگ آدم تا دم روز واز شدو قد ازُو پُشتی گرفت.^{۲۶} وختی اُو آدم دید که نَمیتنه د سرِ یعقوب زور شنه اُو د سرِ سوجی یعقوب فشار اُورد د اندازه که سوجی یعقوب د غَبْتِ پُشتی گیری قد امزو آدم بُر شد.^{۲۷} اوخته اُو آدم گُفت: "مره بیل که بورم، چون روز واز موشه."^{۲۸} و لے یعقوب گُفت: "تا مره برکت ندی، تُو ره ایله نمونم."^{۲۹} اُو د یعقوب گُفت: "نام تُو چی یه؟" اُو گُفت: "یعقوب."^{۳۰} اوخته امو آدم گُفت: "ازی بعد نام ازتُو یعقوب نبشه، بلکه اسرائیل بشه، چراکه تُو قد خُدا و انسان مُقابله کدی و کامیاب شدی."^{۳۱} و یعقوب ازُو پُرسان کده گُفت: "نام ازتُو چی یه؟" اُو گُفت: "چرا نام مره پُرسان مَوکنی؟" و اُو ره د امونجی برکت دد.

^{۳۲} پس یعقوب امو جای ره «فَنیئیل»^a نام ایشْت و گُفت: "ما خُدا ره رُوی د رُوی دیدم و لے زنده مندُم."^{۳۳} و خَتیکه یعقوب از فَنوئیل تیر شد اَفَتو تازه بُر شد و اُو از پای خُو میلنگید.^{۳۴} امزی خاطر بنی اسرائیل تا امروز گوشتِ سرِ ران^b ره که د سوجی آسته نَموخوره، چراکه امو آدم د سرِ سوجی یعقوب که نزدیکِ ران آسته فشار اُوردد.

^a ۳۲:۳۰ «فَنیئیل» یعنی «رُوی خُدا». ^b ۳۲:۳۲ د جای «گوشتِ سرِ ران» د زبونِ عبرانی «رگِ نَسأ» نوشته یه. رگِ نَسأ یگ رقمِ رگِ عَصَبی و یا سِنِگیر آسته.

یَعْقُوبُ قَدِ عَيْسُو رُوی دَ رُوی مُوشه

۳۳

۱ پس یَعْقُوبُ سر خُو ره باله کد و دید که عیسو قد چار صد نفر مییه. اوخته او بچکیچای خُو ره دَ لیه، راحیل و دُو کنیز تقسیم کد. ۲ کنیزا ره قد اولادای شی پیش، لیه ره قد اولادای شی دَ پُشتِ ازوا و راحیل ره قد یوسف دَ آخر ایشت. ۳ و خود شی پیشلونِ ازوا ریی شد و خود ره هفت کَرَت دَ زمی خَم کد تا دَ پیشِ برار خُو رسید. ۴ مگم عیسو دَویده دَویده دَ دَم راه یَعْقُوب آمد و او ره بغل کده خود ره دَ گردون شی اندخت و رُوی شی ره ماخ کد و هر دُوی شی چخرا کد. ۵ وختیکه عیسو سر خُو ره باله کد و خاتونو و بچکیچا ره دید او پُرسان کد: ”امیا که قد تو آسته کی یه؟“ یَعْقُوبُ گُفت: ”امیا اولادای آسته که خُدا لُطف کده دَ غلام تو بخشیده.“ ۶ اوخته کنیزا قد بچکیچای خُو نزدیک شده دَزُو احترام کد. ۷ بعد ازُو لیه قد اولادای خُو نزدیک آمده دَزُو احترام کد و آخرکار یوسف و راحیل ام نزدیک آمده دَزُو احترام کد. ۸ عیسو گُفت: ”امو دِسته های که از پیشِ رُوی مه تیر شد، مقصد تو ازوا چی آسته؟“ یَعْقُوبُ گُفت: ”اونا ره ریی کدُم تا نظرِ لُطفِ بادار مه دَ بله مه قرار بگیریه.“ ۹ و عیسو گُفت: ”برار مه، ما غدر کلو دَرُم؛ هر چیزی که دَری، بلده خود خُو نگاه کو.“ ۱۰ یَعْقُوبُ گُفت: ”نه، لُطفاً قبول کو. اگه نظرِ لُطفِ تو دَ بله مه آسته، امی تَحْفَه مَره از دست مه قبول کو، چُون دیدونِ رُوی تو رقم دیدونِ رُوی خُدا آسته، چراکه تو مَره قبول کدی. ۱۱ خاهش موم، تَحْفَه مَره که دَز تو ریی شده قبول کو، چراکه خُدا دَ حقِ ازمه مهربانی کده و ما هر چیز دَرُم.“ و او دَ اندازه شله شد که عیسو قبول کد. ۱۲ اوخته عیسو گُفت: ”بیه که بوری و دَ راهِ خُو ادامه بدی و ما پیشِ پیشِ تو مورم.“ ۱۳ مگم یَعْقُوبُ دَزشی گُفت: ”بادار مه میدنه که بچکیچا چیتس ناتو آسته و رمه و گله شیرتو ام قد مه آسته؛ اگه اونا حتی یگ روز دَ تیزی هی شنه، پگ شی از بین موره! ۱۴ پس بادار مه پیشِ از غلام خُو حرکت کنه و ما مطابقِ قَدِم چارپایای که پیشِ

رُوی مه آسته و مُطابقِ قَدَمِ بچکِیچا آهسته آهسته میبم تا که پیشِ بادار خُو دَ منطقه سَعیرِ پَرَسُم. " ۱۵ عیسو گُفت: "خِی بیل که چند نفرِ امزی کسای ره که قد مه آسته پیشِ ازتو بیلم. " یعقوب گُفت: "چی لازمِ دره؟ فقط نظرِ لُطفِ بادار مه بس آسته. " ۱۶ و عیسو دَمزُو روز دَ راهِ خُو رَی شُدِه پس دَ سَعیرِ رفت. ۱۷ لیکن یعقوب دَ منطقه سوکوت^a رفت و دَ اُونجی بلده خود خُو خانه آباد کد و بلده چارپایای خُو سایه بان ها جور کد. امزی خاطرِ اُونجی ره سوکوت نام ایشت.

۱۸ یعقوب بعد از آمدن از فدان آرام دَ سلامتی دَ شارِ شِکیم دَ سرزمینِ کِنعان رسید و دَ نزدیکیِ شارِ خیمه زد. ۱۹ امو پتی زمی ره که یعقوب دَ زشی خیمه زد دَ صد سیکه نُقره از باچه های حَمور، آته شِکیم خرید ۲۰ و دَ اُونجی یگِ قُربانگاه جور کد و اُو ره «ایل ایلوهه اسرائیل»^b نام ایشت.

رَسوایی دیناه

۳۴^۱ دیناه، دُخترِ که لیه بلده یعقوب دَ دُنیا اُورد، یگِ روز بلده دیدونِ دُخترِونِ امزُو سرزمی بَرُو رفت. ۲ وختیکه شِکیم باچه حَمورِ جوئی دیناه ره دید، اُو ره دَ زورِ گِرِفت و قد شی خاو شُدِه اُو ره بے عَزَت کد. حَمورِ جوئی حُکمرانِ امزُو سرزمی بُود. ۳ دِلِ شِکیم سرِ دیناه، دُخترِ یعقوب رفت و اُو عاشقِ امزُو دُخترِ شُد و تورایِ دِلشینِ دَ ز شی گُفت. ۴ و شِکیم دَ آته خُو حَمورِ گُفت: "ای دُخترِ ره بلده مه بگیر که خاتونِ مه شُنه. " ۵ اوخته یعقوب شِنید که شِکیم دُخترِ شی دیناه ره بے اَبَرُو کده. مگم باچه های شی قد مال ها دَ صحرا بُود. امزی خاطرِ یعقوب تا آمدونِ ازوا چُپ شِشت. ۶ و حَمورِ آته شِکیم پیشِ یعقوب رفت تا قد ازو دَ ای باره توره بگه. ۷ و باچه های یعقوب که از صحرا پس آمد و دَزی باره شِنید، اونا کوئیوبار شُد و قارِ ازوا غَدَرِ باله آمد، چراکه شِکیم قد دُخترِ یعقوب خاو شُد و بے خُرمتی کنه دَ حقِ اسرائیل کُدد. ای کار نَباید

^a ۳۳: ۱۷ «سوکوت» یعنی «سایان». ^b ۳۳: ۲۰ «ایل ایلوهه اسرائیل» یعنی «خُدا، خُداِ اسرائیل».

مُوشْد. ^۸ مگم حَمور دَزوا گُفت: ”دِلِ باچِه مه شِکیم دَ سرِ دُختر شُمو رفته. خاهش مُونم که اُو ره دَ عنوانِ خاتو دَزشی بَدید. ^۹ قد ازمو خِشی کُنید: دُخترن خُو ره دَز مو بَدید و دُخترنِ از مو ره بَلدِه باچِه‌های خُو بَگیرید. ^{۱۰} دَ بَینِ ازمو جای-د-جای شُنید و ای سرزمی دَ پِیش رُوی شُمو واز آسته؛ دَ اینجی بَشینید و تُجارت کُنید و صاِحِبِ خانه-و-زمی شُنید.“

^{۱۱} اوخته شِکیم دَ آته و برارای دیناه گُفت: ”دَ بَله مه نظرِ لُطف کُنید و هر چیزی که دَز مه بَگید، ما میدم. ^{۱۲} هر قدر مَهر و گِلِه کلو که از مه طلب مُونید ما میدیم؛ فقط اُو دُختر ره دَ عنوانِ خاتو دَز مه بَدید.“

^{۱۳} مگم باچِه‌های یعقوب دَ جوابِ شِکیم و آته شی حَمور دَ حیلِه-و-مَکر توره گُفت، چراکه خوارِ ازوا دیناه ره بے آبرو کُدد. ^{۱۴} اونا دَزوا گُفت: ”ای کار ره مو نِمیتنی که خوار خُو ره دَ یگ آدمِ ناخَننه بَدی. ای بَلدِه ازمو نَنگ آسته. ^{۱۵} فقط دَ یگ شرطِ راضی مُوشی که شُمو ام رَقمِ ازمو شُنید و پِگِ مَردا-و-باچِه‌های شُمو خَتنه شنه. ^{۱۶} اوخته دُخترنِ خُو ره دَز شُمو میدی و دُخترنِ شُمو ره بَلدِه باچِه‌های خُو میگیری و قد شُمو زندگی کده یگ قومِ جور مُوشی. ^{۱۷} اگه توره مو ره قَبول نَکُنید و خَتنه نَشُنید، مو دُختر خُو ره گِرَفته ازینجی کوچ مُونی.“

^{۱۸} توره‌های ازوا دَ نظرِ حَمور و باچِه شی شِکیم خوش خورد. ^{۱۹} و اُمو جوان که دَ تمامِ خانِه آته خُو مُحترم بُوَد، دَ انجامِ دَدونِ امزی کار معطل نَکد، چراکه دُخترِ یعقوب ره عَدَر دوست دَشت.

^{۲۰} پس حَمور و باچِه شی شِکیم دَ درگِه شار خُو اَمَد و دَ مَرْدُمِ شار خُو اِعلان کده گُفت: ^{۲۱} ”ای مَرْدُمِ قد ازمو دوستانه رفتار مُونه؛ بیلید که اونا دَ امزی سرزمی جای-د-جای شُنه و تُجارت کُنه، چُونِ ای سرزمی بَلدِه ازوا پَراخ آسته. بیلید که دُخترنِ ازوا ره بَلدِه باچِه‌های خُو بَگیری و دُخترنِ خُو ره دَزوا بَدی. ^{۲۲} فقط دَ ای شرطِ اونا راضی مُوشه که قد ازمو زندگی کنه و یگ قومِ جور شُنه: هر مَرْد-و-باچِه از مو باید خَتنه شنه اُمو

رقم که اونا ختنه شده یه. ^{۲۳} آیا چارپایای ازوا و مال-و-دارایی ازوا و پگ حیوانای ازوا از مو نموشه؟ پس ببید که قد ازوا موافقت کنی تا که اونا دَ بَینِ ازمو زندگی کنه. ”
^{۲۴} اوخته تمام کسای که دَ درگه شارِ ازو رفتند توره حَمور و باچه شی شکیم ره گوش کد و هر مرد-و-باچه ختنه شد، یعنی پگ کسای که دَ درگه شارِ ازو رفتند.
^{۲۵} و دَ روزِ سِوم که اونا هنوز درد میکشید، دُو باچه یعقوب، یعنی شمعون و لاوی برارون دیناه هر کدم شی شمشیر خُو ره گرفته بے خبر دَ شار داخل شد و تمام مردا-و-باچه ها ره کُشت. ^{۲۶} اونا حَمور و باچه شی شکیم ره قد دَم شمشیر کُشت و دیناه ره از خانه شکیم گرفته بُر شد. ^{۲۷} و باچه های یعقوب دَ بله کُشته شده ها آمده تمام شار ره چور-و-چپاؤل کد، چرا که خوارِ ازوا دَ اُنجی بے آبرو شُد. ^{۲۸} اونا گلّه ها، رمه ها، الاغ ها و هر چیزی ره که دَ شار و صحرا بود، گرفت ^{۲۹} و تمام مال-و-دارایی و پگ بچکیچا و خاتونوی ازوا ره اسیر کده بُرد؛ هر چیزی ره که دَ خانه های ازوا بود وُلجه کد. ^{۳۰} اوخته یعقوب دَ شمعون و لاوی گفت: ”شمو مره دَ مُشکلِ اَندختید و مره دَ پیش باشنده های امزی سرزمی، دَ پیش کنعانی ها و فریزی ها مایه نَفرت جور کدید. تعدادِ نفرای مه کم آسته؛ اگه اونا دَ صِد مه جم شده دَ بله مه حمله کنه، ما و خانوار مه نابود موشی. ” ^{۳۱} اونا دَ جوابِ آتِه خُو گفت: ”آیا شکیم حق دشت که قد خوار مو مثل یگ فاحشه رفتار کنه؟“

پس آمدون یعقوب دَ بیت ایل

۳۵^۱ و خُدا دَ یعقوب گفت: ”باله شو، دَ بیت ایل بورو و دَ اُنجی جای-د-جای شو و بلده خُدا که دَز تو دَ وختیکه از پیش برار خُو عیسو دوتا موکدی ظاهر شد، دَ اُنجی یگ قربانگاه جور کو. ” ^۲ اوخته یعقوب دَ خانوار خُو و دَ تمام کسای که قد شی بود گفت: ”خُدا یونِ بیگنه^۳ ره که دَ بَینِ شمو آسته دُور کُنید و خودون

^۱ ۳۵:۲ یعنی بُت ها.

ره پاک کده کالای خُو ره تَبْدِیل کُنِید. ^۳ بعد ازُو بَیید که دَ بَیتِئیل بوری تا دَ اُونجی
 بَلدِه خُدا یِگ قُربانگاه جور کُنم، بَلدِه خُدا ی که دَ سَختی-و-تَنگی دُعای مَره قَبُول کد و
 دَ هر جای که رَفْتُم قد ازمه بُوَد. ^۴ پس اونا تمام خُدا یونِ بیگنه ره که دَ پِیشِ ازوا بُوَد
 قد گوشواره های که دَ گوشای خُو دَشت دَ یَعْقُوب دَد و یَعْقُوب اونا ره دَ زِبرِ درختِ
 بَلُوط که دَ نزدیکِ شَکِیم بُوَد، گور کد. ^۵ و خَتی که اونا کوچ کد ترس-و-وَهَم خُدا دَ بِلِه
 تمام شارای گِرَدو بَرِ ازوا قرار گِرِفت و هِیچ کس اونا ره دُمبال نَکد. ^۶ یَعْقُوب و تمام
 کسای که قد شی بُوَد دَ شارِ لُوز، یعنی دَ بَیتِئیل که دَ سرزمین کِنعان بُوَد، رَسِید
^۷ و دَ اُونجی یِگ قُربانگاه جور کده اُمُو جای ره «اِیل بَیتِئیل» نام اِیشت، چرکه خُدا دَ
 اُمونجی دَزُو ظاهر شُدُ دَ عَیْتِیکه اُو از پِیشِ بَرار خُو دُوتا مُوکد. ^۸ دَ امزُو غَیتِ دِیوره
 دایه رِیکا فَوْت کد و دَ زِبرِ یِگ درختِ بَلُوط، تاتر از بَیتِئیل دَفن شُد. و اونا اُمُو جای
 ره «اَلون باخوت»^a نام اِیشت. ^۹ بعد از پس اَمَدون یَعْقُوب از فَدان آرام خُدا بسم دَزشی
 ظاهر شُد و اُو ره بَرکت دَد. ^{۱۰} خُدا دَزُو گُفت: "نام تُو یَعْقُوب اَسته، مگم بعد ازی نام
 تُو یَعْقُوب گُفته نَشَنه، بَلکِه نام تُو اِسرائیل بَشَه." پس خُدا اُو ره اِسرائیل نام اِیشت.
^{۱۱} و خُدا دَزُو گُفت: "ما خُدا ی قَادِرِ مُطَلَق اَسْتُم؛ بارور و کَلو شو. از تُو یِگ مِلّت و
 جَماعتِ قَوْم ها دَ و جُود مِیبه و از تُو پادشاه ها پَیدا مَوشه. ^{۱۲} و زمینی ره که دَ اِبراهیم
 و اِسحاق دَدیم دَز تُو مِیڈم و بعد از تُو اُمُو سرزمی ره دَ اولادِه تُو مِیڈم." ^{۱۳} اوخته خُدا
 امزُو جای که قد شی توره مُوگُفت از پِیشِ شی باله رفت. ^{۱۴} و یَعْقُوب دَ امزُو جای
 که خُدا قد شی توره گُفُتد یِگ نشانی شِیخ کد، یعنی یِگ سنگ ره دَ عِنوانِ نشانی
 اِیستَلجی کد و یِگ هدیه وُچی کدنی و روغو دَ بِلِه شی شیو کد. ^{۱۵} اوخته یَعْقُوب اُمُو
 جای ره که خُدا قد شی توره گُفُتد بَیتِئیل^b نام اِیشت.

^a ۳۵:۸ «اَلون باخوت» یعنی «بَلُوطِ چخرا». ^b ۳۵:۱۵ «بَیتِئیل» یعنی «خانِه خُدا».

فوتِ راحیل

۱۶ اونا از بیت‌ئیل کوچ کد. هنوز یگ مقدار فاصله تا افرات مندَد که دردِ زیدونِ راحیل شروع شد و زیدون شی سخت بود. ۱۷ وختیکه زیدون شی کلو سخت شد، دایی دز شی گفت: «ترس نخور، ایمدفعه ام تویگ باچه مونی.» ۱۸ راحیل د حالیکه جان میدد، چون او مُردنی بود، باچه خو ره «بن اونی»^a نام ایشت. مگم آته شی او ره «بنیامین»^b نام ایشت. ۱۹ پس راحیل فوت کد و د راه افرات یعنی د بیت-لحم دفن شد. ۲۰ و یعقوب د سر قبر شی یگ سنگ ره د عنوان نشانی شیخ کد که امو سنگ قبر راحیل آسته و تا امروز باقی یه. ۲۱ بعد ازو اسرائیل ازونجی کوچ کد و خیمه خو ره او سون برج عیدر زد.

بنی اسرائیل

۲۲ د حالیکه اسرائیل د امزو سرزمی زندگی موكد، رئوبین رفته قد بلهه کینیز آته خو خاو شد و اسرائیل ازی واقعه خبر شد.
باچه های یعقوب دوازه بود:
۲۳ باچه های لیه اینی کسا بود: رئوبین باچه اولباری یعقوب و بعد ازو شمعون، لاوی، یهودا، یساکار و زبولون.
۲۴ باچه های راحیل اینی کسا بود: یوسف و بنیامین.
۲۵ باچه های بلهه کینیز راحیل اینی کسا بود: دان و نفتالی.
۲۶ باچه های زلفه کینیز لیه اینی کسا بود: جاد و آشیر.
ایتمیا باچه های یعقوب بود که د فدان آرام بلده شی تولد شد.

^a ۳۵: ۱۸ «بن اونی» یعنی «باچه کوئبو مه.» ^b ۳۵: ۱۸ «بنیامین» یعنی «باچه دست راست مه.»

فَوْتِ إِسْحَاقَ

۲۷ و یعقوب پیش آتِه خُو اسحاق د ممری آمد د قریت آریع، یعنی د حبرون، د امزو جای که ابراهیم و اسحاق د عنوان بیگنه زندگی مُوکید. ۲۸ عُمَرِ اسحاق یگ صد و هشتاد سال بُود ۲۹ که آخری نَفَس های خُو ره کشید و فَوْت کد. او پیر و سالخورده شُدِه بُود که قد قوماى خُو یگ جای شُد و باچه های شی عیسو و یعقوب او ره دَفن کد.

نسلِ عیسو

۱ ای د باره نسلِ عیسو یعنی اِدوم آسته: ۲ عیسو خاتونوی خُو ره از دُخترِ کِنعانیا گرفت که اینی کسا بُود: عاده دُخترِ ایلونِ جتی و اهلِیامه دُخترِ عنا باچه صِبعونِ جوی؛ ۳ و او بَسَمات دُخترِ اسماعیل خوارِ نیابوت ره ام خاتون کد. ۴ عاده الیفاز ره بلده عیسو د دُنیا اُورد، بَسَمات رعوثیل ره د دُنیا اُورد، ۵ و اهلِیامه یعوش و یعلام و قورح ره د دُنیا اُورد. اینمیا باچه های عیسو بُود که د سرزمینِ کِنعان بلده شی تُولد شُد.

۶ پس عیسو خاتونو، باچه ها، دُختر و و پگ خاتوار خُو ره قد چارپایا و پگ حیوانا و تمام دارایی خُو که از سرزمینِ کِنعان د دست اُورُد گرفت و از پیش برار خُو یعقوب کم وری دُورتر د یگ سرزمینِ دیگه رفت، ۷ چون مال-و-دارایی ازوا غدر کلو بُود و اونا نَمیتِنست که یگجای زندگی کنه؛ او منطقه بخاطر چارپایای ازوا بلده ازوا ریزگی مُوکید. ۸ پس عیسو د کوهستونِ سعیرِ جای-د-جای شُد؛ نامِ دیگه عیسو، اِدوم آسته. ۹ و اینیا نسل های عیسو بابه کلونِ ادومی ها، د کوهستونِ سعیر آسته. ۱۰ امیا نام های باچه های عیسو آسته: الیفاز باچه عاده خاتونِ عیسو و رعوثیل باچه بَسَمات خاتونِ عیسو. ۱۱ باچه های الیفاز اینی کسا بُود: تیمان، اومار، صَفوا، جعتام و قِناز.

۱۲ و الیفاز باچه عیسو یگ کینیز د نام تمناع دشت. او عمالیق ره بلده الیفاز د دنیا اورد. اینمیا اولاده عاده خاتون عیسو بود.

۱۳ باچه های رعوئیل اینی کسا بود: نخت، زارع، شمه و مژه. اینمیا نوسه های بسمات خاتون عیسو بود.

۱۴ باچه های اهو لیبامه خاتون عیسو، دخترِ عنا و نوسه صبعون اینی کسا بود: یعوش، یعلام و قورح. امیا ره اهو لیبامه بلده عیسو د دنیا اورد.

۱۵ اینیا میرهای اولاده عیسو آسته: باچه های الیفاز، باچه اولباری عیسو اینی کسا بود: میر تیمان، میر اومار، میر صفو و میر قناز، ۱۶ میر قورح، میر جعتام و میر عمالیق. اینمیا میرهای الیفاز د سرزمینِ ادوم بود و نوسه گون عاده.

۱۷ اینیا باچه های رعوئیل باچه عیسو آسته: میر نخت، میر زارح، میر شمه و میر مژه. اینمیا میرهای رعوئیل د سرزمینِ ادوم بود و نوسه گون بسمات خاتون عیسو.

۱۸ اینیا باچه های اهو لیبامه خاتون عیسو آسته: میر یعوش، میر یعلام و میر قورح. اینمیا میرهای اهو لیبامه دخترِ عنا، خاتون عیسو بود. ۱۹ پگ امزیا باچه های عیسو یعنی ادوم بود و میرهای ازوا.

اولاده سعیرِ حوری

۲۰ اینیا باچه های سعیرِ حوری آسته که دمزو سرزمی زندگی موكد: لوطان، شوبال، صبعون، عنا، ۲۱ دیشون، ایصر و دیشان. امیا میرهای حوریا بود و باچه های سعیر د سرزمینِ ادوم.

۲۲ باچه های لوطان اینی کسا بود: حوری و هیمام. خوارِ لوطان تمناع بود.

۲۳ باچه های شوبال اینی کسا بود: علوان، مَنَحَت، عیبال، شفو و اونام.

۲۴ باچه های صبعون اینی کسا بود: آیه و عنا. عنا امو کسی بود که چشمه های او گرم ره د صحرا پیدا کد د غیتیکه الاغای آته خو صبعون ره میچزند.

۲۵ اولادای عنا اینی کسا بُود: دیشون و اهو لیبامه دُختر شی.
 ۲۶ باچه های دیشون اینی کسا بُود: حِمدان، اِشبان، یتران و کران.
 ۲۷ باچه های ایصر اینی کسا بُود: بِلهان، زَعوان و عقان.
 ۲۸ باچه های دیشان اینی کسا بُود: عوص و اَران.
 ۲۹ اینیا میرهای حوریا بُود: میر لوطان، میر شوبال، میر صِبعون، میر عنا، ۳۰ میر
 دیشون، میر ایصر و میر دیشان. امیا میرهای حوریا دَ مَطابقِ طایفه های ازوا دَ سرزمین
 سعیر بُود.

پادشاه های اِدوم

۳۱ اینیا پادشاه های بُود که دَ سرزمینِ اِدوم حُکمرانی مُوُکد، پیش ازی که کُدم پادشاه
 دَ سر بنی اسرائیل حُکمرانی کنه: ۳۲ بالغ باچه بعور دَ اِدوم پادشاهی مُوُکد و نامِ شارِ
 ازو دینهابه بُود. ۳۳ وختیکه بالغ فَوْت کد، دَ جای شی یوباب باچه زارح از بُصره
 پادشاهی مُوُکد. ۳۴ غَیبتیکه یوباب فَوْت کد، دَ جای شی حوشام از سرزمینِ تیمانی
 پادشاهی مُوُکد. ۳۵ وختیکه حوشام فَوْت کد، دَ جای شی هَداد باچه اِداد که دَ دَشتِ
 موآب مدیانی ها ره شکست دَد، پادشاهی مُوُکد. نامِ شارِ شی عَویت بُود. ۳۶ وختیکه
 هَداد فَوْت کد، دَ جای شی سَمله از منطقهِ مسریقه پادشاهی مُوُکد. ۳۷ وختیکه سَمله
 فَوْت کد، دَ جای شی شائول از شارِ رحوبوتِ دریای فَرَات پادشاهی مُوُکد. ۳۸ وختیکه
 شاول فَوْت کد، دَ جای شی بعل حانان باچه عکبور پادشاهی مُوُکد. ۳۹ وختیکه بعل
 حانان باچه عکبور فَوْت کد، دَ جای شی هَداد پادشاهی مُوُکد؛ نامِ شارِ شی فاعو بُود
 و خاتونِ شی مهیطیبیل دُخترِ مَطَرِد، نوسه می ذاهب بُود.
 ۴۰ اینیا نام های میرهای عیسو دَ مَطابقِ طایفه ها، جای ها و نام های ازوا آسته:
 میر تمناع، میر علوه، میر یتیت، ۴۱ میر اهو لیبامه، میر ایلاه، میر پینون، ۴۲ میر قَناز،

میر تیمان، میر مبصار،^{۳۳} میر مجدیل و میر عیرام. اینمیا میرهای اِدوم یعنی عیسو
بابه کلون ادومی ها بود، دَ مُطابِقِ جای های بُود-و-باشِ ازوا دَ زَمینِ مُلکیتِ ازوا.

زندگی نامه یعقوب

۳۷^۱ یعقوب دَ سرزمینی جای-د-جای شد که آته شی دَ عنوانِ بیگنه زندگی
مُوکد، یعنی دَ سرزمینِ کِنعان.
ای دَ باره نسلِ یعقوب آسته.

خاوها یوسف

وختیکه یوسف هفده ساله بود، او قد برارون خُو چوپونی رمه ره مُوکد. او نوجوان
بُود و قد باچه های بلهه و زلفه خاتونوی آته خُو کومک مُوکد و یوسف از کارای بد
ازوا دَ آته خُو خبر میدد.

۳ اسرائیل^۲ یوسف ره از دیگه اولادای خُو کده کلوتر دوست دشت، چراکه او اولاد
پس پیری شی بود. و او بلده یوسف یگ جیلک خُو جور کد. ۴ وختی برارون یوسف
دید که آته ازوا او ره از دیگرو کده کلوتر دوست دَره، اونا از یوسف نَفرت کد و نَتَنست
که قد شی دَ نر می توره بگه.

۵ یگ شاو یوسف خاو دید. وختیکه خاو خُو ره دَ برارون خُو نقل کد، اونا ازو کلوتر
بدبُر شد. ۶ یوسف دَزوا گُفت: "گوش کنید که ما چیزخیل خاو دیدم: ۷ دیدم که مو دَ
سر کِشت مَشغُول قَوده کدون گندم بُودی که بے بلغه قَوده ازمه باله شد و راست ایسته
شد و قَوده های ازشمو دَ گِرِد قَوده مه جَم شُدده دَ برابر شی خَم شُد." ۸

^a ۳۷:۳ «اسرائیل» یعنی «یعقوب».

۸ برارون شی دَزُو کُفْت: "آیا تُو واقعاً دَ بِلِه ازمو پادشاهی مُوکُنی یا دَ سر ازمو حُکمرانی مُونی؟" اوخته از خاطرِ خواها و توره های شی نفرتِ ازوا دِیگه ام کلوتر شد.

۹ بعد ازُو یوسف یگِ خاوِ دِیگه دید و او ره دَ برارون خُو نقل کده کُفْت: "اینه، ما بسم خاو دیدم. ایمدفعه آفتو، ماهتو و یازده ستاره دَ برابر مه خَم شد."
۱۰ وختیکه خاو خُو ره دَ آته و برارون خُو نقل کد، آته شی او ره سرزَنش کده کُفْت: "ای چی رقم خاو آسته که تُو دیدے؟ آیا واقعاً ما و آبه تُو و برارون تُو آمده دَ برابر ازتُو دَ زمی خَم شنی؟" ۱۱ پس برارون شی از خاوِ ازُو بخیلی شی آمد، مگم آته شی امو توره ره دَ فکر خُو گرفت.

یوسف دَ مصر سَودا مُوشه

۱۲ یگ روز برارونِ یوسف بلده چَرندونِ رَمه آته خُو دَ منطقه شِکیم رفتد. ۱۳ و اسرائیل دَ یوسف کُفْت: "برارون تُو رمه ره دَ شِکیم میچَرنه. بیه، ما تُو ره دَ پیش ازوا ریی مُونم." و یوسف دَ جواب شی کُفْت: "خوبه، مورم."
۱۴ اوخته او دَ زشی کُفْت: "بورُو، احوالِ برارون خُو و احوالِ رمه ره توخ کُو و دَ زمه خبر بییر." پس یعقوب یوسف ره از دَره جبرون ریی کد.

وختیکه او دَ شِکیم رسید، ۱۵ یگ آدم او ره دید که دَ صحرا سرگردو میگرده؛ اوخته امو آدم ازُو پُرسان کد: "چیز خیل ره موبالی؟" ۱۶ یوسف کُفْت: "برارون خُو ره موبالم. لُطفاً دَ زمه بگی که اونا رمه ره دَ کُجا میچَرنه؟" ۱۷ و امو آدم کُفْت: "اونا از اینجی رفته. ولے ما شنیدم که اونا مُوگفت، 'بیید دَ دوطان بوری.'" پس یوسف از پُشتِ برارون خُو رفت و اونا ره دَ دوطان پیدا کد.

۱۸ اونا یوسف ره از دُور دید و پیش ازی که دَ نزدیکِ ازوا برسه، اونا نقشه کشید که او ره بکُشه. ۱۹ و اونا قد یگدیگه خُو کُفْت: "اونه، امو خاودیدنی والا مییه. ۲۰ بیید

که او ره بُکشی و د یکی امزی چُقوری ها بِنَدزی و بگی که یگو جانورِ دَرِنده او ره خورده. اوخته بِنِگری که خاوهاى شی چی مُوشه.

۲۱ مگم وختیکه رثوبین ای توره ره شِنید او ره از دِستِ ازوا خلاص کد و گُفت: "او ره نَکشی." ۲۲ و رثوبین اِدامه دده دَزوا گُفت: "خُون نَرَبَزید. او ره د مَنه امزی چُقوری که د بیابو آسته پورته کنید و د بِله اَزو دِست دِراز نَکنید." رثوبین قَصَد دَشت که او ره از دِستِ ازوا نِجات بَدیه و او ره پیشِ آته خُو پس بُبره.

۲۳ وختیکه یوسف د پیش برارون خُو رسید اونا امو جیلک ره، یعنی امو جیلک خُوب ره از جان شی کشید ۲۴ و خود شی ره گِرِفته د چُقوری اَندخت. مگم امو چُقوری خالی و بے آو بود. ۲۵ اوخته اونا شِشت که نان بُخوره. د حین خوردو سر خُو ره باله کد و دید که کاروانِ اِسماعیلیا از منطقه جِلعاد مِییه؛ د بِله اَشْرای ازوا مَوادِ خوشبوی، مَلَم و دَوال^a بار بُوَد و اونا ره د مِصر مَوْبُرَد.

۲۶ و یهودا د برارون خُو گُفت: "گُشتون برار مو و تاشه کدونِ خون شی بِلده مو چی فایده دره؟ ۲۷ ببید که او ره د اِسماعیلیا سَودا کنی و د بِله اَزو دِست دِراز نَکنی، چراکه او برار مو و گوشت-و-اَسْتغونِ خودون مو آسته." پس برارون شی قَبول کد.

۲۸ وختیکه تَبْجَرای مِدیانی^b د حالِ تیر شُدو بُوَد برارونِ یوسف او ره از چُقوری باله کش کده بُر کد و د بیست سِکه نَقَره د اِسماعیلیا سَودا کد و اونا یوسف ره د مِصر بُرَد. ۲۹ مگم وختی رثوبین د چُقوری اَمَد و دید که یوسف د مَنه چُقوری نییه، جاغِه خُو ره پاره کد ۳۰ و د پیش برارون خُو پس اَمده گُفت: "باچه د اُونجی نییه؛ آلی ما کُجا شُنم؟"

۳۱ اوخته اونا جیلکِ یوسف ره گِرِفْت و یگ تَکه ره کُشته جیلک ره د خُون شی غوْته کد ۳۲ و امو جیلکِ خُوب ره د پیشِ آته خُو بُرَد و گُفت: "ای جیلک ره مو پَیدا کدے."

^a ۳۷:۲۵ د جای «دَوال» د زبونِ عبرانی «مَر» نوشته یه که یگ مَوادِ خوشبوی آسته. ^b ۳۷:۲۸ تَبْجَرای مِدیانی اِسماعیلیای بُوَد که د مِدیان زندگی مَوکد.

توخ کُو، امی جیلک از باچه تُو آسته، یا نه؟^{۳۳} یعقوب امو جیلک ره سنخت و چیغ زده گُفت: ”آره، ای جیلک باچه مه یه. او ره یگو جانور دَرِنده خورده؛ حتماً یوسف پاره پاره شده.“

^{۳۴} اوخته یعقوب پیرون خُو ره پاره کده پلاس پوشید^۳ و روزای کلو بلده باچه خُو ماتم گرفت. ^{۳۵} تمام باچه‌ها و دختران شی باله شد که او ره دلداری کنه، مگم او قبول نکد که آرام شنه و گُفت: ”ما ماتمَزده پیش باچه خُو دَ عالم مُردا مورم.“ امو رقم آته یوسف از غم ازو چخرا مُوکد.

^{۳۶} دَ امزو زمان میدیانی‌ها یوسف ره دَ مصر دَ فوطیفار که یکی از صاحب منصباى فرعون و قومندان پیره‌دارا بود، سودا کد.

یهودا و تامار

۳۸^۱ دَمزو روزا یهودا برارای خُو ره ایله کده دَ پیش یگ آدم عَدولامی که جیره نام دشت رفت و قد ازو ششت. ^۲ دَ اونجی یهودا دختر یگ آدم کِنعانی ره که نام شی شوعا بود دید و او ره خاتو کده قد شی خاو شد. ^۳ امو خاتو حامله شده یگ باچه پیدا کد و یهودا او ره عیر نام ایش. ^۴ او بسم حامله شد و باچه دَ دنیا آورد و او ره اونان نام ایش. ^۵ او باز ام یگ باچه پیدا کد و نام شی ره شایلا ایش. وختیکه او ره پیدا کد، یهودا دَ منطقه کَرِیب بود.

^۶ و یهودا بلده عیر باچه اولباری خُو خاتو گرفت. نام ازو دختر تامار بود. ^۷ مگم عیر باچه اولباری یهودا دَ نظر خُداوند آدم شریر بود. پس خُداوند او ره از بین بُرد. ^۸ اوخته یهودا دَ اونان گُفت: ”قد خاتون برار خُو توی کُو و حق ایوری خُو ره دَ جای بیر تا بلده برار تُو نسل پیدا شنه.“ ^۹ لیکن اونان که موفامید، او نسل از خود شی نُموشه، او هر

^a ۳۴:۳۷ دَ امزو زمان مردُم عزادار پلاس موبوشید.

وختیکه قد خاتون برار خُو خاو مُوکد، از اولاد پیدا شدو جَلوگیری مُوکد^۹ تا د برار خُو نسل پیدا نکنه. ^{۱۰} ای کار د نظری خُداوند بد خورد و خُداوند اونان ره ام از بین بُرد. ^{۱۱} اوخته یهُودا د بیری خُو تامار گُفت: ”بورو د خانه آته خُو و بیوه بُمَن تا غیتیکه باچه مه شیللا کُنه شُنه.“ چُون قد خود خُو گُفت: ”نُشُنه که شیللا ام رقم برارون خُو از بین بوره.“ پس تامار رفته د خانه آته خُو شُشت.

^{۱۲} بعد از وختای کَلو دُخترِ شُوعا یعنی خاتون یهُودا فُوت کد. وختیکه روزای ماتم یهُودا تیر شد، اُو قد دوست خُو حیره عُدولامی د پیش گوسپو کلگرای خُو د منطقه تَمنه رفت. ^{۱۳} و د تامار خبر دده شد که ”اینه، خُسُر تو بلده کل کدون رَمه خُو د تَمنه موره.“ ^{۱۴} اوخته اُو کالای بیوگی خُو ره بر کد و یگ چادر د سر خُو آندخته رُوی خُو ره پُوت کد و د دم درگه شارِ عینایم د راه تَمنه شُشت، چُون اُو دید که شیللا کُنه شده مگم یهُودا اُو ره بلده شیللا خاتو نَکده. ^{۱۵} وختی یهُودا اُو ره دید، خیال کد که اُو فاحشه یه، چراکه اُو رُوی خُو ره پُوت کُدد. ^{۱۶} پس د بغلِ راه سُون اَزو رفته دَزو گُفت: ”بیه قد مه یگ جای شو،“ چُون یهُودا نَمیدَنست که اُو بیری شی آسته. تامار گُفت: ”بلده مه چیزخیل میدی که قد مه یگجای موشی؟“ ^{۱۷} یهُودا گُفت: ”از گله خُو یگ بَزغله دَز تُو رِبی مُونم.“ تامار گُفت: ”اگه یگو چیز تا وختِ رِبی کدون بَزغله گِرُو بدی، صَحیح آسته.“ ^{۱۸} یهُودا گُفت: ”چیزخیل دَز تُو گِرُو بَدُم؟“ اُو گُفت: ”مهر و بَدن شی ره قد تیاقی که د دست تُو آسته.“ پس یهُودا اونا ره دَز شی دَد و قد اَزو خاو شد و تامار د وسیله اَزو حامله شد. ^{۱۹} اوخته تامار باله شُده رفت و چادر ره از بله خُو دُور کده دُوباره کالای بیوگی خُو ره پوشید.

^{۲۰} بعد اَزو یهُودا بَزغله ره از دستِ دوستِ عُدولامی خُو رِبی کد تا چیزای گِرُوی ره از پیشِ امزُو خاتو پس بگیریه، مگم حیره اُو ره پیدانَتست. ^{۲۱} اُو از مردُم اُونجی پُرسان کد: ”اُمُو فاحشه که د عینایم د دم راه شُشتد، کُجا آسته؟“ اونا گُفت: ”هیچ فاحشه

^۹ ۳۸:۹ د جای «از اولاد پیدا شدو جَلوگیری مُوکد» د زیونِ عبرانی «د زمی انزال مُوکد» نوشته یه.

دَ اینجی نَبوده. ” ۲۲ و حیره پیشِ یهودا پس آمد و گُفت: ” اُو ره پیدا نَتِنسْتُم و مردُم امزُو جای ام مُوگه، هُیچ فاحِشه دَ اینجی نَبوده. ” ۲۳ یهودا گُفت: ” بیل که امُو چیزا ره بلده خُو نِگاه کنه، نَشْنه که مو رسوا شنی. دَ هر حال ما بُزغله ره دَزُو ریی کدُم مگم تُو اُو ره پیدا نَتِنستی. ”

۲۴ تقریباً سه ماه بعد دَ یهودا گُفته شد که ” بیری تُو تمار فاحِشگی کده و دَ نتیجه فاحِشگی حامله شده. ” یهودا گُفت: ” بورید، اُو ره بیرید تا دَر دده شنه. ” ۲۵ دَ حالیکه تمار ره بُرو میورد اُو یگ پیغام بلده خُسُر خُو ریی کده گُفت: ” صاحب امزی چیزا مره حامله کده. ” و ادامه دده گُفت: ” توخ کو که امی مُهر و بند شی و امی تَباق از کی آسته؟ ” ۲۶ یهودا امُو چیزا ره شِنخت و گُفت: ” اُو از مه کده عادلتر آسته، چراکه ما اُو ره بلده باچه خُو شبله نگرِفْتُم. ” و یهودا دیگه قد ازو خاو نَشُد. ۲۷ وختیکه زمان زیدون تمار رسید معلوم شد که دُوگنی دَ کوره شی آسته. ۲۸ دَ وخت زیدو یکی از باچه ها دِست خُو ره بُر کد و دایی یگ تار سُرخ ره گِرِفته دَ بند دِست شی بسته کد و گُفت: ” ای اوّل بُرو آمد. ” ۲۹ مگم اُو دِست خُو ره پس کش کد و برار شی اوّل بُرو آمد. اوخته دایی گُفت: ” چطور یگ رخنه بلده خُو واز کدی! ” امزی خاطر اُو ره فارص^a نام ایشْت. ۳۰ بعد ازو برار شی که تار سُرخ دَ دِست شی بُود بُرو آمد و اُو ره زارح^b نام ایشْت.

یوسف و خاتونِ فوطیفار

۳۹^۱ پس یوسف دَ مصر بُرده شد؛ و فوطیفار یکی از صاحبِ مَنصَبای فِرْعَوْن و قومندانِ پیره دارا که یگ آدمِ مصری بُود، یوسف ره از اسماعیلیای که اُو ره دَ اُونجی بُرُد، خرید. ۲ خُداوند قد یوسف بُود و اُو یگ آدمِ کامیاب شد و دَ خانه بادارِ مصری خُو زندگی مُوکد. ۳ بادار شی دید که خُداوند قد یوسف آسته و هر کاری

^a ۲۹:۳۸ «فارص» یعنی «رنه کدو». ^b ۳۰:۳۸ «زارح» یعنی «سُرخ یا روشنی».

ره که او مُونه خُداوند دَزُو کامیابی میدیه. ^۴ پس نظرِ لُطفِ فوطیفار دَ بِلِه اَزُو قرار گرفت و او خِدمتگارِ اَزُو شُد. فوطیفار او ره ناظِرِ خانِه خُو مُقرر کد و تمامِ دارایی خُو ره دَزُو تسلیم کد. ^۵ از وختیکه فوطیفار یوسف ره ناظِرِ خانه و تمامِ دارایی خُو مُقرر کد، خُداوند از خاطرِ یوسف خانِه امزُو مصری ره بَرکت میدد؛ بَرکتِ خُداوند دَ تمامِ دارایی شی بُود، ام دَ خانه و ام دَ صحرا. ^۶ پس او هر چیزی که دَشت دَ دِستِ یوسف تسلیم کد و دَ بارِه هیچ چیزِ فکرِ نَمو کد بَعَیر از نانی که مُوخورد.

یوسف یگ جوانِ خوش اندام و خوش نُمای بُود. ^۷ بعد از چند وخت خاتونِ بادر شی دَ بِلِه یوسف چیم سُرخ کد و گُفت: ”بیه، قد مه خاو شو!“ ^۸ مگم یوسف اِنکار کد و دَ خاتونِ بادر خُو گُفت: ”توخ گُو، ازی که ما دَ اینجی اَسْتُم بادر مه دَ بارِه چیزای که دَ خانه اَسْتِه تَشویش نَدَرِه و هر چیزی که دَرِه دَ دِستِ ازمه تسلیم کده. ^۹ دَ ای خانه هیچ کس از مه کده باله تر نییه و هیچ چیز ره از مه دِریغ نَکده بَعَیر ازتو که خاتون شی اَسْتی. پس ما چطور میتنم ای شرارتِ کُته ره انجام بدیم و دَ صِدِ خُدا گناه کُتم؟“ ^{۱۰} اگرچه خاتونِ فوطیفار هر روز دَزی بارِه قد یوسف توره مَوگُفت، مگم او از اید شی نَموشد که قد شی خاو کنه یا پالوی شی بِشینه.

^{۱۱} یگ روز یوسف دَ خانه بادر خُو دَرآمد که دَ کار خُو مَشعُول شنه و از نفرای خانه هیچ کس دَ اونجی نَبود. ^{۱۲} خاتونِ فوطیفار دَ پَتوی یوسف چنگ اَندخت و گُفت: ”قد ازمه خاو شو!“ مگم یوسف پَتوی خُو ره دَ دِستِ اَزُو ایله کد و دُوتا کده بَرُو رفت. ^{۱۳} وختی او دید که یوسف پَتوی خُو ره دَ دِستِ اَزُو ایله کده بَرُو دُوتا کد، ^{۱۴} او نفرای خانه خُو ره کوی کد و دَزوا گُفت: ”توخ کنید، شوی مه یگ عبرانی ره دَ مینکل ازمو اُورده تا مو ره ریشخند کُنه، او دَ دِیرِ ازمه اَمَد تا قد ازمه خاو کنه. لیکن ما قد آوازِ بلند چِیغ زَدُم. ^{۱۵} وختی او شنید که ما قد آوازِ بلند چِیغ میزنم، او پَتوی خُو ره پیش ازمه ایله کده بَرُو دُوتا کد.“

۱۶ پس او پتوی یوسف ره پیش خو نگاه کد تا وختیکه بادار شی خانه آمد. ۱۷ اوخته او قد فوطیفار توره گفته اینی رقم نقل کد: "امو غلام عبرانی ره که د مینکل مو اورد، پیش ازمه آمد تا مره ریشخند کنه، ۱۸ لیکن وختیکه ما قد آواز بلند چیغ زدُم او پتوی خو ره پیش ازمه ایله کده برُو دوتا کد." ۱۹ وختی بادار یوسف تورای خاتون خو ره شنید که دزشی نقل کده گفت: "غلام تو د حق ازمه اینی رقم کار ره کده،" آتش قار ازو داغ شد. ۲۰ و بادار یوسف او ره گرفته د بندی خانه اندخت که بندی های پادشاه د اونجی بندی بود.

یوسف د بندی خانه

یوسف د بندی خانه بود، ۲۱ لیکن خداوند قد شی بود و قد ازو مهربانی کده او ره د نظر رئیس بندی خانه محترم جور کد. ۲۲ اوخته رئیس بندی خانه تمام بندی های ره که د بندی خانه بود د دست یوسف تسلیم کد و هر کار که د اونجی انجام دده موشد، د زیر نظر یوسف انجام دده موشد. ۲۳ رئیس بندی خانه از تمام کارای که د دست یوسف تسلیم کدد، بیغم بود، چراکه خداوند قد یوسف بود و هر کاری ره که یوسف انجام میدد، خداوند او ره کامیاب موکد.

یوسف خا و بندی ها ره تعبیر مونه.

۴۰ چند وخت بعد، رئیس ساقی ها و رئیس نانبا یای پادشاه مصر د ضد بادار خو پادشاه مصر خطا کد ۲ و فرعون د بله دو خدمتگار خو، یعنی د بله رئیس ساقی ها و رئیس نانبا یا قار شد ۳ و اونا ره د بندی خانه قومندان پیره دارا اندخت، د امرو بندی خانه که یوسف بندی بود. ۴ قومندان پیره دارا یوسف ره مقرر کد تا قد ازوا بشه و اونا ره خدمت کنه. پس اونا یگ مدت ره د بندی خانه تیر کد.

۵ یگ شاو هر دوی ازوا خاو دید، یعنی رئیس ساقی ها و رئیس نانبايای پادشاه مصر که د بندی‌خانه بندی بود؛ هر کدم شی خاو خود خو ره دید و هر خاو تعبیر خود خو ره دشت. ۶ صباح‌گاه وختیکه یوسف د پیش ازوا آمد، دید که اونا پریشان آسته. ۷ اوخته یوسف از صاحب منصبای فرعون که قد شی د خانه بادار شی بندی بود، پُرسان کده گُفت: ”چرا امروز لب-و-رُوی شمو اوزو یه؟“

۸ و اونا دز شی گُفت: ”مو خاو دیدے و هیچ کس نییه که اونا ره تعبیر کنه.“ و یوسف دزوا گُفت: ”آیا تعبیر کدو مربوطِ خُدا نمُوشه؟ اونا ره دز مه نقل کنید.“

۹ اوخته رئیس ساقی ها خاو خو ره د یوسف نقل کده گُفت: ”د خاو مه یگ تاک انگور د پیش روی مه بود ۱۰ و امو تاک سه شاخچه دشت. امی که او پندُوق کد، گل شی بر شد و خوشای شی انگور پُخته حاصل دد. ۱۱ دمَرُو غیت جام فرعون د دست مه بود و ما انگورا ره چینده د جام فرعون خشیپه کدم و جام ره د دست فرعون ددم.“ ۱۲ و یوسف دزو گُفت: ”تعبیر خاو اینی آسته: سه شاخچه سه روز آسته. ۱۳ بعد از سه روز فرعون تو ره سربلند مونه و تو ره پس د مقام سابق تو مقرر مونه؛ و تو جام فرعون ره د دست شی میدی مثل سابق که ساقی شی بودی. ۱۴ پس وختیکه وضعیت تو خوب شد، لُطفاً قد از مه مهربانی کده مَره د پیش فرعون یاد کو و مَره امزی خانه بکش. ۱۵ چون ما واقعاً از سرزمین عبرانی د زور آورده شدیم^a و د اینجی ام کدم کاری نکدیم که مَره د ای سیاه چاه نگاه کنه.“

۱۶ وختی رئیس نانبايای دید که تعبیر خاو رفیق شی خوب بود، او د یوسف گُفت: ”ما ام یگ خاو دیدیم: دیدم که سه تُکری نان سفید د بَله سر مه بود. ۱۷ د تُکری بالنه رقم رقم نان بود که بلده فرعون پُخته شد، مگم مرغکو اونا ره از تُکری که د بَله سر مه بود، دزو مُوخورد.“

^a ۴۰:۱۵ د جای «د زور آورده شدیم» د زیون عبرانی «دزی شدیم» نوشته یه.

۱۸ یوسف دَ جوابِ اِزُو گُفت: "تعبیر شی اینی آسته: سه تُکری سه روز آسته. ۱۹ بعد از سه روز فرعون سر تو ره از تن تو جدا مونه و تو ره دَ چپو دار اوزو مونه و مرغکو آمده گوشت تو ره مُوخوره."

۲۰ پس دَ روزِ سیوم که سالگیره فرعون بود، فرعون بلده پگِ خدمتگاری خُو یگ مهمانی ترتیب دَد و رئیسِ ساقی ها و رئیسِ نانبایا ره دَ مینکلِ خدمتگاری خُو ایسته کده سرِ ازوا ره باله کد ۲۱ و رئیسِ ساقی ها ره پس دَ ساقی گری شی مقرر کد و ساقی جام ره دَ دستِ فرعون دَد، ۲۲ مگم رئیسِ نانبایا ره دَ دار اوزو کد، امو رقیمیکه یوسف بلده ازوا تعبیر کُدد. ۲۳ و له رئیسِ ساقی ها یوسف ره یاد نکد، بلکه او ره پُرُمشت کد.

خواه‌های فرعون

۱ و ایطور شد که بعد از تیر شدنِ دُو سالِ فرعونِ خاو دید که دَ بغلِ دریای نیل ایسته یه ۲ و به بلغه، هفت گاو خوشنمای و چاق از دریا بُر شده دَ منه نيزار دَ چَریدو شروع مونه. ۳ بعد ازوا هفت گاوِ دیگه که بدشکل و لاغر آسته، از دریای نیل بُر موشه و دَ پالوی گاوی اولی دَ لبِ دریا ایسته موشه. ۴ و امو گاوی بدشکل و لاغر، گاوی خوشنمای و چاق ره مُوخوره. دَ امزی وخت فرعون بیدار شد. ۵ او بسم خاو رفت و دفعه دیگه خاو دید که هفت خوشه گندمِ پُردانه و خوب دَ بله یگ نیچه بُر موشه. ۶ بعد از او هفت خوشه دیگه بُر موشه که پوچک آسته و از تاثیر بادِ شرقی خُشک شده. ۷ و امو خوشای پوچک هفت خوشه دانه‌تو و پُر ره قُورت مونه. اوخته فرعون بیدار شد و فامید که خاو دیده.

۸ صَباح‌گاه فرعون بیدار شد و فکر شی پریشان بود. پس او نفر ریی کده تمام جا دُوگرا و دانشمندی مصر ره کوی کد و خاوهای خُو ره قد ازوا نقل کد، مگم هیچ کس نتست که اونا ره بلده فرعون تعبیر کنه.

۹ اوخته رئیسِ ساقی ها دَ فِرْعَوْنَ گُفت: "امروز ما خطاهای خُو ره دَ یاد خُو میرُم.
 ۱۰ یگ وخت، فِرْعَوْنَ دَ سر خِدْمَتگَرایِ خُو قار شُد و مَره قد رِئِیسِ نانبایا دَ بَنَدی خانِه
 قومندانِ پیرِه دارا بَنَدی کد. ۱۱ اوخته هر دُوی مو دَ یگ شاو خاو دیدی که خاو هر
 کُدَم مو تَعْبِیرِ خود خُو ره دَشت. ۱۲ دَ اُونجی یگ جوانِ عِبَری قد ازمو بُود، که غُلامِ
 قومندانِ پیرِدارا بُود. مو خاو های خُو ره دَ زُو نَقْل کدی و اُو بَلَدِه مو تَعْبِیر کد، یعنی
 از هر کُدَم مو ره مُطابِقِ خاو مو تَعْبِیر کد. ۱۳ و اُمُو رَقم که اُو بَلَدِه مو تَعْبِیر کد، اُمُو
 رَقم شُد: ما پس دَ مَقامِ خُو مُقَرَّر شُدَم و رِئِیسِ نانبایا دَ دار اَوزو شُد."
 ۱۴ اوخته فِرْعَوْنَ پُشتِ یوسُفِ نَفَرِ رِی کد و اُونا دِستی اُو ره از سیاه چاه بُرو اُورد.
 یوسُفِ رِیشِ خُو ره کل کده کالایِ خُو ره تَبَدیل کد و دَ پِیشِ فِرْعَوْنَ اَمَد. ۱۵ فِرْعَوْنَ دَ
 یوسُفِ گُفت: "ما یگ خاو دیدیم و هِیچ کس نَمِیتنه که اُو ره تَعْبِیر کُنه، ولِی دَ بارِه
 اَز تُو شِنِیدیم که وختی یگ خاو ره بَشَنوِی، مِیَتنی اُو ره تَعْبِیر کُنی."
 ۱۶ یوسُفِ دَ فِرْعَوْنَ گُفت: "نَه ما، بَلِکِه خُدا دَ فِرْعَوْنَ یگ جَوابِ بَلَدِه خُوبی-و-سَلامتی
 شی مِیدیه."

۱۷ اوخته فِرْعَوْنَ دَ یوسُفِ گُفت: "دَ خاو خُو دیدُم که دَ بَعْلِ دریای نیل ایسته یم.
 ۱۸ بے بَلغِه هفت گاوِ گوشت تُو و خوشنمای از دریا بُر شُدِه دَ مَنِه نِزار دَ چَرِیدو شُد.
 ۱۹ بعد ازوا هفت گاوِ دیگِه از دریا بُرو اَمَد که بَدحال، کَلو بَدشَکَل و لاغر بُود. ما
 دَ تَمامِ سرزمینِ مِصر اُو رَقم گاو های بَدشَکَل ره نَدیدِه بُودُم. ۲۰ اُمُو گاوای لاغر و
 بَدشَکَل هفت گاوِ چاقِ اَوّلی ره خورد. ۲۱ مَگم باو جُودِ که اُونا دَ کُورِه ازوا رَفَتند، هِیچ
 معلوم نَمُوشد که اُونا دَ کُورِه ازوا رَفته، چَراکه اُونا مِثَلِ اَوّل بَدشَکَل بُود. دَ اَمْرُو غَیث
 بیدار شُدَم.

۲۲ اَمِچنان ما دَ خاو دیدُم که هفت خوشِه گندُم پُر دانه و خُوب دَ بِلِه یگ نِیچِه بُر
 مُوشِه. ۲۳ و بعد ازوا هفت خوشِه پُوچَک و بریگ بُر مُوشِه که از تائِیرِ بادِ شَرَقی خُشک
 شُدِه. ۲۴ و بے بَلغِه خوشای پُوچَک، هفت خوشِه خُوب ره قُورت مُونه.

ما ای ره دَ جادوگرا نقل کدُم، مگم هیچ کدُم از وا ننتیست که بلده مه بیان کُنه. ”
 ۲۵ یوسف دَ فرعون گُفت: ”معنای خاو های فرعون یگ آسته. خُدا چیزی ره که
 انجام دَدنی آسته بلده فرعون معلومدار کده. ۲۶ هفت گاو خُوب هفت سال آسته و هفت
 خوشه خُوب ام هفت سال. هر دُو خاو یگ آسته. ۲۷ هفت گاو لاغر و بدشکل که از
 پُشت ازوا بُر شُد، هفت سال آسته و هفت خوشه پُچک که از بادِ شرقی خُشک شُد
 ام هفت سال آسته؛ اونا هفت سالِ قحطی آسته. ۲۸ مقصدِ توره که دَ فرعون گُفتم اینی
 آسته: خُدا چیزی ره که انجام دَدنی آسته بلده فرعون معلومدار کده. ۲۹ اینه، هفت
 سال پَرمونی کلو دَ تمام سرزمینِ مصر مییه. ۳۰ مگم بعد ازوا هفت سال قحطی مییه و
 تمام پَرمونی دَ سرزمینِ مصر پُرمُشت موشه و امو قحطی سرزمینِ مصر ره تَباه مونه.
 ۳۱ هیچ نشانی از پَرمونی دَ سرزمینِ مصر دیده نَموشه بخاطرِ قحطی که بعد ازو مییه،
 چُون اُو قحطی کلو شَدید آسته. ۳۲ و مقصد از دُو بار خاو دیدونِ فرعون اینی آسته که
 ای واقعه از طرفِ خُدا مقرر شُد و خُدا ای ره دَ زودی انجام میییه.
 ۳۳ آلی، بهتر آسته که فرعون یگ نفرِ دانا و حکیم ره پیدا کُنه و اُو ره دَ اداره
 سرزمینِ مصر مقرر کُنه. ۳۴ امچنان فرعون ناظرًا ره دَ سرزمینِ مصر تعیین کُنه تاکه
 دَ دورونِ هفت سالِ پَرمونی یگ حصّه از پنج حصّه حاصلاتِ مصر ره بگیریه. ۳۵ اونا
 یگ خوراکه-بابِ امزی سال های خُوب ره که مییه، جَم کنه و غلّه-و-دانه ره دَ زیر
 نظرِ فرعون دَخیره کنه و خوراکه-بابِ ره دَ شارا نگاهداری کُنه. ۳۶ امو خوراکه-باب
 بلده سرزمینِ شُمو بلده هفت سال قحطی که دَ سرزمینِ مصر مییه یگ دَخیره بَشه، تا
 سرزمینِ شُمو دَ وسیله قحطی تَباه نَشنه. ”

یوسف حاکمِ مصر

۳۷ ای پیشنهاد دَ نَظَرِ فِرْعَوْنِ و تمامِ خِدْمَتِگَارایِ شیِ خُوبِ مَعْلُومِ شُد. ۳۸ اوخته فِرْعَوْنِ دَ خِدْمَتِگَارایِ خُو گُفَت: «آیا مِثْلِ امزیِ نَفَرِ یَکُو کسِ پَیْدَا مَوشِه که رُوحِ خُدا دَ زِ شیِ بَشه؟»

۳۹ پس فِرْعَوْنِ دَ یُوسُفِ گُفَت: «ازی که خُدا پَگِ امزیِ تورا ره دَ زِ تُو مَعْلُومدارِ کده، هیچ کسِ رَقَمِ از تُو وری دانا و حَکیمِ نِیستِه. ۴۰ ما تُو ره دَ اِدَارِه خَانِه خُو مَقَرَر مَونُم و تمامِ مَرْدُمِ مه از حُکْمِ تُو اِطَاعَتِ مَونه؛ تنها از نِگاهِ تاج-و-تَخت، ما از تُو باله تَرِ اَسْتُم.»

۴۱ و فِرْعَوْنِ اِدَامِه دَدِه دَ یُوسُفِ گُفَت: «اینه، ما تُو ره دَ اِدَارِه تمامِ سِرزِمینِ مِصرِ مَقَرَر کَدُم.» ۴۲ اوخته اَنگِشْتَریِ مَهردارِ خُو ره از دِستِ خُو کَشیدِه دَ دِستِ یُوسُفِ کد و کالایِ کتانیِ نازُک^b دَ جانِ شیِ دَدِه طَوَقِ طِلاّ ره دَ گردونِ شیِ اَندخت. ۴۳ فِرْعَوْنِ اُو ره دَ بِلِه دَوَمَنه گَاذیِ خُو سَوارِ کد و جَارچیِ پِیشِ رُویِ شیِ جَارِ زَدِه مَوگُفَت: «زائُو بَرَنید!» دَ امزیِ رَقَمِ یُوسُفِ ره دَ اِدَارِه تمامِ سِرزِمینِ مِصرِ مَقَرَر کد. ۴۴ علاوه ازیِ فِرْعَوْنِ دَ یُوسُفِ گُفَت: «ما فِرْعَوْنِ اَسْتُم؛ بَدُونِ اِجازه از تُو دَ تمامِ سِرزِمینِ مِصرِ هیچ کسِ حَقِ نَدَرِه که دِستِ یا پایِ خُو ره دِرَاز کُنِه.»

۴۵ و فِرْعَوْنِ یُوسُفِ ره صَفِناتِ پَعَنیجِ نامِ ایشْت. و اَسِناتِ دُخْتَرِ پَوطیِ فِرْعِ پِیشوایِ شَارِ اُونِ ره دَ عِنوَانِ خَاتُو دَ یُوسُفِ دَد. دَمزیِ رَقَمِ یُوسُفِ دَ سِرزِمینِ مِصرِ باله بَرِ شُد.

۴۶ یُوسُفِ سی ساله بُوَد که دَ خِدْمَتِ فِرْعَوْنِ پادشاهِ مِصرِ مَشْغُولِ شُد. و یُوسُفِ از حُضُورِ فِرْعَوْنِ بَرُو رَفْتِه دَ تمامِ سِرزِمینِ مِصرِ گُشْت.

۴۷ دَ دَوْرُونِ هفتِ سالِ پَرِیمونی، زمیِ حاصِلاتِ کَلُو دَد. ۴۸ و یُوسُفِ تمامِ خوراکه-بابِ امزُو هفتِ سالِ پَرِیمونی ره که دَ سِرزِمینِ مِصرِ اَمَدُدِ جَمِ کد و دَ شارا دُخیره کد. اُو

^a ۴۰:۴۱ «دَ اِدَارِه خَانِه خُو» یعنی «دَ اِدَارِه مَمْلَکَت». ^b ۴۲:۴۱ دَ اُو زَمَانِ کالایِ کتانیِ نازُکِ ره پادشایو و دَرباریا مَپوشید.

خوراکه-بابِ زمينایِ گِردوِبَرِ هر شارِ ره جَم کده دَ امزُو شارِ ذَخيره کد. ^{۴۹} یوسُف غَلّه-و-دانه غَدَر کَلو ذَخيره کد رَقِمِ ريگِ دریا، دَ اندازِه که از حِساب-و-کِتَاب شی دِسْت بلّه کد، چُون از حِساب بُر بُود.

^{۵۰} پيش ازی که سال های قحطی برسه، دُو باچه بلده یوسُف پيدا شد که آسِنات، دُخترِ پوطی فرَع پيشوایِ اون، بلده شی دَ دُنیا اُورِد. ^{۵۱} اُو نامِ باچهِ اولیِ خُو ره مَنَسی^a ایشْت، چُون گُفت: «خُدا تمامِ سختی-و-مُشکِلات و تمامِ خانِه آتِه مَرِه از یاد مه بُرد.» ^{۵۲} و باچهِ دوْمنه خُو ره اِفرایِم^b نام کد، چُون گُفت: «خُدا مَرِه دَ سرزمینی بدبختی مه پُرْتَمَر کد.»

^{۵۳} اُمُو هفت سالِ پَریمونی که دَ سرزمینِ مِصر اَمَدَد، خلاص شد ^{۵۴} و اَمَدون هفت سالِ قحطی شروع شد، اُمُو رَقیمی که یوسُف گُفتد. قحطی پگِ سرزمینا ره گِرِفت، مگم دَ تمامِ سرزمینِ مِصر خوراکِ مَوْجود بُود. ^{۵۵} وختیکه تمامِ سرزمینِ مِصر قحطی زده شد، مَرْدُم بلده نان دَ پيشِ فِرَعون داد-و-فرياد کد. اوخته فِرَعون دَ پگِ مِصریا گُفت: «دَ پيشِ یوسُف بورید و هر چیزیکه دَز شُمُو مَوگیه، انجامِ پدید.» ^{۵۶} ازی که قحطی تمامِ سرزمی ره گِرِفت، یوسُف دَی خانِه ها ره واز کد و غَلّه-و-دانه ره دَ مِصریا دَ سَودا کدو شد، چُون قحطی دَ سرزمینِ مِصر شَدید بُود. ^{۵۷} و مَرْدُم از سراسرِ دُنیا دَ مِصر دَ پيشِ یوسُف میمَد که غَلّه-و-دانه بخره چراکه قحطی دَ تمامِ زمی شَدید بُود.

پَرارایِ یوسُف دَ مِصر موره

۴۲ ^۱ وختی یعقوب خبر شد که دَ مِصر غَلّه پيدا پيدا موشه اُو دَ باچه های خُو گُفت: «چرا سُون یگدیگه خُو توخ مونیید؟» ^۲ و اِدامه دده گُفت: «ما شَنِیدیم که دَ مِصر غَلّه پيدا موشه. دَ اُونجی بورید و بلده مو غَلّه-و-دانه بخرید تا که زنده بُمنی و نَمری.» ^۳ پس ده پَرارِ یوسُف بلده خریدونِ غَلّه-و-دانه دَ مِصر رفت. ^۴ لیکن یعقوب،

^a ۴۱:۵۱ «مَنَسی» یعنی «پُرْمُشت». ^b ۴۱:۵۲ «اِفرایِم» یعنی «دُو چند پُرْتَمَر».

بنیامین برارِ یوسف ره قد برارون شی ربی نکد، چُون گُفت “نشنه که کدم بلا د سر شی بیه.”^۵ دمزی رقم باچه های اسرائیل د مینکل نفرای بُود که بلده خریدون غله-و-دانه د مصر رفتد، چراکه قحطی د سرزمین کنعان ام رسیده بُود.

^۶ دمزو غیت یوسف حاکم سرزمین مصر بُود و او د پگ مردمای زمی غله-و-دانه سودا موكد. پس برارون یوسف آمد و خودون ره د برابر ازو خم کده روی د خاک افتد. ^۷ وختیکه یوسف برارون خو ره دید، اونا ره شنخت. مگم قد ازوا مثل بیگنه رفتار کد و د پیشانی ترش قد از وا توره گفته پُرسان کد: “شمو از کجا آمدید؟”

اونا د جواب شی گُفت: “مو از سرزمین کنعان آمدی تاکه خوراکه-باب بخری.” ^۸ یوسف برارون خو ره شنخت، مگم اونا او ره شنخت. ^۹ و او خواهای ره که د باره ازوا دیدد د یاد خو اورد و دزوا گُفت: “شمو جاسوس استید و آمدید که ضعف سرزمین مو ره پیدا کُنید.”

^{۱۰} اونا گُفت: “نه صاحب! غلامای تو بلده خریدون خوراکه-باب آمده. ^{۱۱} پگ مو باچه های یگ نفر استی؛ مو مردمای صادق-و-راست استی. غلامای تو هرگز جاسوس نبوده.”

^{۱۲} لیکن یوسف دزوا گُفت: “نه، شمو آمدید تاکه ضعف سرزمین مو ره پیدا کُنید.”

^{۱۳} اونا گُفت: “صاحب، مو غلامای تو دوازه برار بُودی، پگ مو باچه های یگ نفر د سرزمین کنعان. آلی ریزه پگ برارو د پیش آته مو استه و یگ مو دیگه وجود ندره.”

^{۱۴} یوسف بسم دزوا گُفت: “امو طور که پیشتر گُفتم، شمو جاسوس استید. ^{۱۵} ما شمو ره اینی رقم امتحان مونم: د زندگی فرعون قسم، تا زمانیکه برار ریزه شمو د اینجی نیه شمو از اینجی رفته نمیتید. ^{۱۶} یگ نفر شمو بوره و برار شمو ره گرفته بیره. دیگای شمو د اینجی بندی مومید تا توره شمو معلوم شنه که راست استه یا نه. د غیر ازی د زندگی فرعون قسم که شمو جاسوس استید.” ^{۱۷} اوخته یوسف اونا ره د مدت سه روز د بندی خانه نگاه کد.

۱۸ دَ رُوزِ سَوْمِ يُوْسُفَ دَزُوا كُفَّتْ: "ما يِگِ آدَمِ خُدَاتَرَسِ اَسْتَم. اِیْنِ كَارِ رِه كِنِیْدِ و شُمُو زِنْدِه مَوْمَنِیْدِ: ۱۹ اگِه آدَمایِ صَادِقِ اَسْتِیْدِ، یِگِ بَرَارِ شُمُو دَ اَمِیْنَجِی كِه شُمُو بَنْدِی اَسْتِیْدِ بُمْنِه و باقِی شُمُو رِفْتِه غَلَّه-و-دَانِه رِه بَلْدِه خَانَوَارایِ خُو كِه گُشْنِه مَنْدِه بُوْرِیْدِ. ۲۰ مِگَمِ بَرَارِ رِیْزِه خُو رِه پِیْشِ مِه بِیْرِیْدِ تاكِه تُوْرایِ شُمُو ثَابِتِ شُنِه و شُمُو نَابُوْدِ نَشُنِیْدِ." و اُوْنَا اَمُو رَقَمِ كَدِ. ۲۱ اُوْنَا قَدِ یِگِدِیْگِه خُو مُوْكَفْتْ: "مُو بَخَاطِرِ كَارِی كِه دَ حَقِ بَرَارِ خُو كَدِے مُجْرِمِ اَسْتِی. مُو بِیْچَارْگِی اَزُو رِه دِیْدِی وَخْتِیْكِه اُو دَ پِیْشِ مُو عُدْر-و-زَارِی كَدِ، مِگَمِ مُو گُوشِ نَكْدِی. اَمْرُو خَاطِرِ دَ اِی بَلَا گِرِفْتَارِ شُدِے."

۲۲ رَثُوْبِیْنِ دَزُوا كُفَّتْ: "اِیَا مَا دَزِ شُمُو نَه كُفْتُمْ كِه دَ ضِدِّ اَمْزِی باچِه كُناَه نَكْنِیْدِ؟ لِیْكِنِ شُمُو اَزِ اَیْدِ نَشُدِیْدِ. اَلِی بَلْدِه خُونِ اَزُو بايْدِ حِسَابِ بَدِی."

۲۳ اُوْنَا نَمِیْدِیْنِسْتِ كِه یُوْسُفَ زِیُوْنِ اَزُوا رِه مُوْفَاْمِه، چُونِ اُو دَ وَسِیْلَه تَرْجُمَانِ قَدِ اَزُوا تُوْرِه مُوْكَفْتْ. ۲۴ پَسِ یُوْسُفَ اَزِ پِیْشِ اَزُوا رِفْتِ و دَ چَخْرَا كَدُو شُدْ؛ پَسَاَنْتَرِ دُوْبَارِه دَ پِیْشِ اَزُوا اَمَدِ و قَدِ اَزُوا تُوْرِه كُفْتْ. و شَمْعُوْنِ رِه اَزِ بَیْنِ اَزُوا گِرِفْتِه دَ پِیْشِ چِیْمِ اَزُوا بَسْتِه كَدِ.

۲۵ بَعْدِ اَزُو یُوْسُفَ اَمْرِ كَدِ تا جُوْالایِ اَزُوا رِه اَزِ غَلَّه-و-دَانِه پُر كُنِه و پِیْسِه هِر كَسِ رِه دَ مَنِه جُوْالِ شِی بِیْلِه و خُوْرَاكِ سَفَرِ اَمِ دَزُوا بَدِیِه. و اِی كَارِ بَلْدِه اَزُوا اِجْرَا شُدْ. ۲۶ اوخْتِه اُوْنَا غَلَّه-و-دَانِه رِه دَ بَلِه اَلَاغایِ خُو بارِ كَدِه رِیْبِ شُدْ.

۲۷ دَ جَاِی كِه اُوْنَا شَاوِ رِه تِیْرِ مُوْكَدِ یِكِی اَزِ وَا جُوْالِ خُوْرِه وَازِ كَدِ كِه دَ اَلَاغِ خُو خُوْرَاكِ بَدِیِه. اوخْتِه دِیْدِ كِه پِیْسِه شِی دَ دَانِ جُوْالِ اَسْتِه. ۲۸ اُو دَ بَرَارُوْنِ خُو كُفْتْ: "پِیْسِه مِه پَسِ اِیْشْتِه شُدِه. اِیْنِه، دَ دَانِ جُوْالِ مِه یِه!" دَ دِلِ اَزُوا وَهْمِ اُفْتَدِ و قَدِ تَرْس-و-لَرْزِ دَ یِگِدِیْگِه خُو كُفْتْ: "اِی چِیْزِخِیْلِ اَسْتِه كِه خُدَا دَ سِرِ اَزْمُو اُوْرْدِه؟"

۲۹ وَخْتِیْكِه اُوْنَا دَ سِرْمِیْنِ كِنْعَانِ دَ پِیْشِ اَتِه خُو یَعْقُوْبِ رَسِیْدِ، اُوْنَا تَمَامِ چِیْزایِ رِه كِه دَ بَلِه اَزُوا اَمَدُدِ دَ اَتِه خُو نَقْلِ كَدِه كُفْتْ: ۳۰ "آدَمِی كِه حَاكِمِ اَمْرُو سِرْمِی اَسْتِه قَدِ مُو دَ پِیْشَانِی تُرْشِ تُوْرِه كُفْتْ و فِكْرِ كَدِ كِه مُو دَ سِرْمِیْنِ اَزُوا جَاْسُوْسِی مُوْنِی. ۳۱ و مُو دَ

جواب شی گفتی که 'مو مردمای صادق آستی، نه جاسوس. ۳۲' مو دوازده برار بُودی، باچه های آته خُو. یگ مو دیگه وجود ندره و ریزه پگ مو دَ سرزمینِ کِنعان دَ پیش آته مو آسته. ۳۳' اوخته آدمی که حاکِم امزُو سرزمی آسته دَز مو گُفت: 'دَ امزی رقم ما موفامم که شُمُو مردمای صادق آستید، یکی از برارون خُو ره دَ پیش ازمه بیلید و دیگران شُمُو غَلّه-و-دانه ره گِرِفته بلده خانوارای خُو که گُشنه منده بُبرید. ۳۴' بعد ازو برارِ ریزه خُو ره پیش مه بَبرید تا بَفامم که شُمُو جاسوس نیستید، بلکه صادق آستید. اوخته برار شُمُو ره دَز شُمُو پس میدم و شُمُو میتید دَ ای سرزمی تجارت کنید. ۳۵' امی که اونا جوالاتی خُو ره خالی کد، دید که خلطه پیسه هر کس دَ مَنه جوال شی آسته. وختی اونا و آته ازوا خلطه های پیسه ره دید، اونا وحشت زده شد. ۳۶' آته ازوا یعقوب دَزوا گُفت: "شُمُو مَره از اولادای مه محروم کدید؛ یوسف نیسته، شمعون نیسته و آلی میخاهید که بنیامین ره ام بُبرید. پگِ امزی بلاها دَ بله ازمه آمده!" ۳۷' رثوبین دَ آته خُو گُفت: "اگه ما بنیامین ره دُوباره دَ پیش تُو نه اوردُم تُو میتنی هر دُو باچه مَره بکُشی. اُو ره دَ دِستِ ازمه تسلیم کُو و ما اُو ره دُوباره دَ پیش تُو میرم." ۳۸' مگم یعقوب گُفت: "باچه مه قد شُمُو نَموره، چراکه برار شی مُرده و تنها اُو باقی منده. اگه دَ راهی که مورید کدم بلا دَ سر شی بیه، حتماً موی سفید مَره قد عم دَ گور مُورید."

سَفِرِ دَوَمِ بَرارای یوسف دَ مِصر

۱۴۳ قحطی دَ امزُو سرزمی سخت ادامه دشت. ۲' وختی اونا غَلّه-و-دانه ره که از مِصر اوردُد خورده خلاص کد، آته ازوا دَزوا گُفت: "بسم دَ مِصر بورید و یگ مقدار خوراکه بلده مو بخرید." ۳' مگم یهو دَا دَزو گُفت: "امو آدم مو ره اخطار دده گُفته، 'تا وختیکه برارِ ریزه شُمُو قد شُمُو نبشه، شُمُو رُو مَره نَمینگرید. ۴' اگه برار مو ره قد مو ریی مونی، مو موری

و بلده تو خوراکه میخری،^۵ لیکن اگه او ره ری نمونکی، مو نموری، چراکه او آدم دز مو گفته،^۶ تا وختیکه برار شمو قد شمو نبشه، شمو روی مره نمینگرید.^۷ ”
 اوخته اسرائیل گفت: ”چرا ای بدی ره د حق ازمه کدید و دزو آدم گفتید که شمو برار دیگه ام دید؟“

۷ اونا د جواب شی گفت: ”امو آدم د باره ازمو و قومای مو دقیق سوال کده گفت که آته شمو تا آلی ره زنده یه؟ کدم برار دیگه ام دید؟“ مو جواب امزی سوال ها ره دزو گفتی، از کجا میدنستی که او موگیه، برار خو ره پیش ازمه^۸ بیرید.^۹ ”
 ۸ یهودا د آته خو اسرائیل گفت: ”باچه ره قد ازمه ری کو تاکه مو باله شده بوری و تا پگ مو زنده بمتی و نمری، تو و مو و امچنان بچکیچای مو.^۹ ما خود مه ضمانت ازو ره مونم؛ او ره از مه بازخاست کو. اگه او ره د دیر ازتو پس نه اوردم و د پیش روی تو حاضر نکدم، تا ابد گناه ازی کار د گردون ازمه بشه.^{۱۰} اگه مو طال نمیددی، تا آلی ره دو دفعه رفته پس میمدی.“

۱۱ اوخته آته ازوا اسرائیل دزوا گفت: ”اگه ای رقم آسته، پس اینی کار ره بکنید: از خوبترین حاصلات ای سرزمی د جوالای خو بگیرید و د عنوان تحفه دمزو آدم بیرید: یگ مقدار ملم، یگ مقدار عسل، مواد خوشبوی، مر،^b پسته و بادام.^{۱۲} پیسه ام دو برابر قد خو بگیرید و پیسه‌های ره که د دان جوالای شمو ایشته شده بود، برده پس بدید. شاید اشتباه شده بشه.^{۱۳} باله شنید، برار خو ره بگیرید و د پیش امزو آدم بورید.^{۱۴} خدای قادر مطلق د بله شمو د پیش امزو آدم رحم کنه تا برار دیگه شمو و بنیامین ره قد شمو پس ری کنه. اگه ما از بچکیچای خو محروم موشم، البت امی د قسمت مه آسته که محروم شوم.“

^a ۴۳:۷ د جای «پیش ازمه» د زیون عبرانی «تا» نوشته یه، چون کنعان از سرزمین مصر کده بلند بود.

^b ۴۳:۱۱ «مر» یگ رقم شلیم خوشبوی درخت آسته.

۱۵ پس برارو امو سَوغات و دُو برابر پیسه ره گرفت و بنیامین ره قد خو گرفته سون مصر حرکت کد و د اُونجی دَ حُصُورِ یوسُف حاضر شد. ۱۶ وختیکه یوسُف بنیامین ره قد ازوا دید، د ناظرِ خانه خو امر کده گفت: ”ای نفراره د خانه بَبَر و یگ مال ره حلال کده نان تَبَار کُو، چراکه آمیا نان چاشت ره قد ازمه مُوخوره.“ ۱۷ ناظر هر چیزی ره که یوسُف امر کدُد انجام دَد و برارو ره دَ خانه یوسُف بُرد.

۱۸ وختیکه اونا ره دَ خانه یوسُف بُرد اونا ترس خورد و قد یگدیگه خو گفت: ”از خاطر امزو پیسه‌های که پیشنه دفعه دَ دانِ جوالای مو ایشته شُدُد، مو ره دَ اینجی اُورده تا دَ بَله مو حمله کده مو ره غلام خو جور کُنه و الاغای مو ره ام بگیره.“

۱۹ پس اونا دَ دَیرِ ناظرِ خانه یوسُف رفت و دَ دانِ درگه خانه قد شی گپ زده ۲۰ گفت: ”صاحب! دفعه اوّل که مو بلده خریدونِ غَلّه-و-دانه دَ اینجی آمدی، ۲۱ دَ وختِ پیس رفتو غَیتیکه دَ شاو جای رسیدی، جوالای خو ره واز کدی و هر کدُم مو پیسه خو ره دَ دانِ جوالِ خو پیدا کدی و پیسه مو مُکَمَل بُود. اینه، امو پیسه ره مو پس اُوردی. ۲۲ و پیسه دیگه ام قد خو اُورده تا که خوراکه-بابِ بخری. مو نمیدنی که پیسه مو ره کی دَ جوالای مو ایشند.“

۲۳ ناظر گفت: ”بیغم بشید و ترس نَخورید! خدای شُمو یعنی خدای آته شُمو حتماً امی گنج ره دَ جوالای شُمو ایشته بُوده. پیسه‌های شُمو دَز مه رسید. اوخته شمعون ره دَ پیش ازوا بُرو اُورد.“

۲۴ ناظر برارو ره دَ خانه یوسُف بُرد و دزوا آو دَد تا پای‌های خو ره بُشویه و دَ الاغای ازوا کاه-و-جَو دده شد. ۲۵ اونا سَوغات خو ره بلده یوسُف تَبَار کد، چُون اونا شِنیدُد که اُو چاشت مییه و اونا دَ اُونجی نان مُوخوره.

۲۶ وختیکه یوسُف دَ خانه آمد اونا سَوغاتی ره که قد خو دَ خانه اُورُد دَزو پیش کد و دَ برابر شی رُوی دَ خاک اُفتد. ۲۷ و یوسُف از حال-و-احوالِ ازوا پُرسان کده گفت: ”ایا آته پیر شُمو که دَ باره شی توره گفته بُوید، تا آلی ره زنده یه؟“

۲۸ اونا گُفت: "غلام شُمو آتِه مو جور آسته و تا آلی ره زنده یِه." و اونا بسم خود ره حَم کده رُوی دَ خاک اُفتند.

۲۹ و یوسف سر خُو ره باله کده برار خُو بنیامین ره که باچه آبه شی بُود، دید و پُرسان کد: "آیا امی برار ریزه شُمو آسته که شُمو دَ باره شی دَز مه گُفتید؟" و د بنیامین گُفت: "باچه مه، خُدا دَ بله تُو نظرِ لُطف کُنه!"^{۳۰} و یوسف دَ عجله بُرو رفت، چراکه احساسات شی بلده برار شی دَ سر اَزو زور شُد. اُو بلده چخرا کدو جای مُپالید؛ پس دَ یگ اُتاتی گوشه رفت و چخرا کد. ^{۳۱} بعد اَزو رُوی خُو ره شُشته پس آمد و خود ره اداره کده گُفت: "نان بیرید!"

۳۲ بلده یوسف جدا نان اُورد و بلده ازوا جدا و بلده مصری های که قد اَزو نان مُخورد ام جدا، چراکه مصریا نمیتنست قد عبرانیا قتی نان بُخوره، چُون مصریا ازی کار کِرک دَشت. ^{۳۳} و برارای یوسف رُوی دَ رُوی اَزو شُشت، هر کس دَ ترتیب سن-و-سال خُو، از باچه اُولباری تا ریزه ترین. و اونا سُون یگدیگه خُو توخ کده حیرو مندُد. ^{۳۴} تقسیم ازوا ره از دسترخون یوسف گِرفته دَ پیش ازوا ایشت، مگم تقسیم بنیامین پنج برابر دیگا بُود. پس اونا قد یوسف خُوب عیش-و-نوش کد.

جام گمشده یوسف

۱ بعد اَزو یوسف دَ ناظرِ خُو امر کده گُفت: "جوالای امزی نفرا ره هر قدر **۴۴** که برده میتنه از غلّه-و-دانه پُر کُو و پیسه هر کُدم شی ره ام دَ دان جوال شی بیل. ^۲ اوخته جام ازمه، یعنی جام نُقرهیی ره دَ دان جوال ریزه ترین بیل، پیسه غلّه-و-دانه شی ره ام قد شی قتی." و ناظرِ امرِ یوسف ره اجرا کد.

^۳ روز دیگه شی دَ دم روز واز شُدو برارو دَ امر یوسف قد الاغای خُو ری شُد. ^۴ اونا هنوز از شار اوقس دُور نرفتند که یوسف دَ ناظرِ خُو گُفت: "از پُشت ازوا بورو و غیتیکه

اونا ره گیر کدی، دزوا بگی: 'شمو چرا دَ عَوْضِ خُوبی بدی کدیدی؟^۵ آیا ای امو جام نییه که بادار مه قد شی وچی مونه و ام قد شی پال مینگره. شمو کار بد کدیدی.'^۶ وختیکه ناظر اونا ره گیر کد، ای توره‌ها ره دزوا گُفت. ^۷ لیکن اونا دز شی گُفت: "صاحب، چرا شمو ای رقم گیا ره موگید؟ از غلامای شمو دُور بشه که ای رقم کار بد ره کده بشی.^۸ اونه، امو پیسه ره که از دانِ جوالای خُو پیدا کدیدی، حتی از سرزمین کنعان بلده شمو پس اوردی. پس چطور امکان دَره طَلّا یا نقره ره از خانه بادار شمو دُزی کده بشی؟^۹ دَ پیش هر کدم از غلامای شمو که جام پیدا شد، او باید کُشته شنه. و باقی مو ام غلامای بادار خُو موشی."

^{۱۰} او گُفت: "خوبه، امو رقم شنه که گُفتی. مگم دَ پیش هر کسی که پیدا شد تنها امو نفر غلام ازمه شنه و باقی شمو آزاد استید."

^{۱۱} اوخته هر کدم ازوا دَ عَجَله جوال خُو ره دَ زمی تا کد و هر کدم شی جوال خُو ره واز کد.^{۱۲} و ناظر تلاشی کدو ره از کته شروع کد تا دَ ریزه رسید؛ و جام دَ جوال بنیامین پیدا شد.^{۱۳} اوخته اونا جاغه‌های خُو ره پاره کد و هر کدم شی اَلاغ خُو ره بار کده پس دَ شار رفت.

^{۱۴} وختیکه یهودا و برارون شی دَ خانه یوسف آمد او هنوز دَ اونجی بود و اونا خودون ره دَ برابر ازو دَ زمی آندخته احترام کد.^{۱۵} و یوسف گُفت: "ای چی رقم کار آسته که شمو کدیدی؟ آیا شمو نمیدنید که مردی مثل ازمه میتنه پال بنگره؟"

^{۱۶} یهودا گُفت: "دَ بادار خُو چی بگی؟ و چی عرض کنی؟ و چطور میتنی بیگناهی خُو ره ثابت کنی؟ خُدا گناه غلامای تُو ره برَملا کده. اینه، مو غلامای بادار خُو آستی، ام مو و ام امو نفری که جام دَ پیش شی پیدا شده."

^{۱۷} لیکن یوسف گُفت: "از مه دُور بشه که ای کار ره کنم. فقط امو کسی که جام دَ پیش شی پیدا شده، امو غلام مه موشه و باقی شمو صحیح-و-سلامت دَ پیش آته خُو بورید."

شَفَاعَتِ يَهُودَا بَلَدِهِ بِنِيَامِينَ

۱۸ اوخته یهودا دِ دِیرِ یوسفِ رفته گفت: "بادار مه، لُطفاً دِ غُلامِ خُو اجازہ بدی کہ دِ گوشِ بادارِ خُو توره بگیه و دِ بله غُلامِ خُو قار نَشو؛ چُون شُمُو مِثلِ خُو دِ فِرَعُونِ اَسْتِید. ۱۹ بادار مه از غُلامایِ خُو پُرسان کد کہ 'شُمُو آتہ یا برارِ دِیگہ دَرِید؟' ۲۰ مو دِ جوابِ بادارِ خُو گُفتی: 'مو یگ آتہ پیرِ دَری و یگ برارِ ریزہ کہ باچہ پسِ پیری آتہ مو آستہ و برارِ تَنی شی مُردہ. تنها اُمُو باچہ از آتہ خُو باقی مَندہ و آتہ شی اُو رہ کلو دوست دَرہ. ۲۱ اوخته شُمُو دِ غُلامایِ خُو گُفتید: 'اُو رہ دِ پیشِ ازمه بَیرِید تا اُو رہ قد چیم خُو بَنگَرُم.' ۲۲ و مو دِ بادارِ خُو گُفتی کہ اُو باچہ نَمِیتنہ آتہ خُو رہ ایلہ کُنہ، چُون اگہ اُو آتہ خُو رہ ایلہ کُنہ، آتہ شی مُومَرہ. ۲۳ ولے شُمُو دِ غُلامایِ خُو گُفتید: 'تا وختیکہ برارِ ریزہ شُمُو قد شُمُو نیہ، شُمُو دِیگہ رُوی مَرہ ام نَمینگرِید.'

۲۴ غَیتیکہ مو دِ پیشِ غُلامِ شُمُو آتہ خُو پسِ رفتی، مو تورایِ بادارِ خُو رہ دَزُو نَقَل کدی. ۲۵ بعد ازو آتہ مو گُفت: 'بسم دِ مِصرِ بورِید و بلدِہ مو یگ مِقَدارِ خوراکہ بخرِید!' ۲۶ لیکن مو گُفتی: 'نَمِیتنی بوری، ولے اگہ برارِ ریزہ مو قد مو نَبشہ، اوخته موری؛ چُون مو نَمِیتنی رُوی امزُو آدم رہ بَنگری تا وختیکہ برارِ ریزہ مو قد مو نَبشہ.' ۲۷ غُلامِ شُمُو، آتہ مه دَز مو گُفت: 'شُمُو مِیدَنِید کہ خاٹون^۱ مه بلدِہ مه دُو باچہ دِ دُنیا اُورده. ۲۸ یگ شی از پیشِ مه رفت و ما گُفتُم کہ حتماً یگو جانورِ دَرِنده اُو رہ پاره پاره کدہ. و اُو رہ دِیگہ تا آلی رہ نَدِیدُم. ۲۹ اگہ شُمُو امی باچہ ره ام از پیشِ مه بَبرِید و کُدُم بلا دِ سر شی بیہ، شُمُو مُوی سفید مَرہ قد عَم دِ گورِ مَورِید.'

۳۰ پسِ آلی، اگہ دِ پیشِ غُلامِ شُمُو آتہ خُو پسِ بورُم و ای باچہ قد مو نَبشہ - دِ حالیکہ زندگی ازو دِ زندگی امزی باچہ بند آستہ - ۳۱ و اُو بَنگرہ کہ باچہ نییہ، اُو مُومَرہ و مو غُلامایِ شُمُو، مُوی سفیدِ غُلامِ شُمُو آتہ خُو رہ قد عَم دِ گورِ رَیی مونی. ۳۲ علاوہ

^a ۲۷:۴۴ یعنی «راحیل».

ازی، ما غلام شمو د پیش آته خو ضامن امزی باچه شدیم و گفتیم که 'اگه ما ای باچه ره د پیش تو پس نیرم، تا ابد ما د نظر آته خو گناهکار استم.'^{۳۳} پس آلی خواهش موئم که د غلام خو اجازه بدی تا د جای امزی باچه د غلامی بادار خو بومه و امی باچه ره بیل که قد برارون خو بوره. ^{۳۴} چون ما چطور میتئم د پیش آته خو بورم اگه ای باچه قد مه نبشه؟ و غمی ره که د سر آته مه میبه دیده نیتئم."

یوسف خود ره د برارای خو افشا مونه

۴۵^۱ اوخته یوسف دیگه نتست خود ره د پیش خدمتگاری که د پالوی شی ایسته بود، اداره کنه و او د آواز بلند امر کد: "پگ ره از پیش مه برو ری کنیدا!" پس وختیکه یوسف خود ره د برارون خو شختند، هیچ کس دیگه د پالوی شی نبود. ^۲ و یوسف د اندازه بلند چخرا کد که مصریا و نفرای خانه فرعون شنید. ^۳ او د برارون خو گفت: "ما یوسف استم. آته مه تا آلی زنده یه؟" ولی برارون شی نتست که جواب بدیه، چون اونا د حضور ازو وحشت زده شدد. ^۴ اوخته یوسف دزوا گفت: "نزدیک مه بییدا!" و اونا نزدیک آمد. و او گفت: "ما برار شمو یوسف استم، امو که شمو د مصر سودا کدید. ^۵ مگم آلی ورخطا نشنید و ازی که مره د اینجی سودا کدید، د بله خو قار نبشید؛ چون خدا مره پیشلون شمو ری کد تا باعث نجات زندگی مردم شنم. ^۶ آلی دو سال شده که قحطی د زمی استه و پنج سال دیگه ام کشت و درو نموشه. ^۷ خدا مره پیشلون شمو ری کد تا بلده شمو د روی زمی نسل^a نگاه کنه و شمو ره د وسیله نجات بزرگ زنده نگاه کنه. ^۸ پس شمو مره د اینجی ری نکدید، بلکه خدا مره ری کد. او مره آته د بله فرعون، بادار د بله تمام نفرای خانه شی و حکمران د بله تمام سرزمین مصر مقرر کد.

^a ۴۵:۷ د جای «نسل» د زیون عبرانی «باقی‌منده» نوشته یه.

۹ آلی دَ عَجَلَه پِيشِ آتِه مه بورید و دَزُو بُگید که 'باچه تُو یوسُفِ اینی رقم مُوگیه: "خدا مَره حاکِمِ تمامِ مصر جور کده. دَ دِیرِ ازمه بیه و معطل نَکُو! ۱۰ تُو میتنی دَ منطِقَه جوشن جای-د-جای شنی تا دَ نزدیکِ ازمه بشی؛ خود تُو، باچه ها و نوسه های تُو، رمه ها و گله های تُو و هر چیزی که دری. ۱۱ دَ اُونجی بلده تُو هر چیز تهیه مُونم، چُون پَنج سالِ قحطی باقی منده. نَشنه که تُو و خانوار تُو و چیزای که دَر تُو تعلقِ دره، غریب-و-بیچاره شُنید." ۱۲

آلی شُمو و برار مه بنیامینِ قد چیمای خُو مینگرید که ما قد زبونِ خود خُو قد شُمو توره مُوگیم! ۱۳ پس دَ آتِه مه دَ باره تمامِ شان-و-شوکتی که دَ مصر دَرُم و دَ باره هر چیزی که دیدید، نقل کُنید. عَجَلَه کُنید و آتِه مَره دَ اینجی بیرید! ۱۴ اوخته یوسُفِ خود ره دَ گردونِ برار خُو بنیامینِ اندخته چخرا کد و بنیامین ام گردونِ یوسُفِ ره گِرَفته چخرا کد. ۱۵ و یوسُفِ پَگِ برارون خُو ره ماخ کده دَ بله شانه ازوا چخرا کد. بعد ازُو برارون شی قد ازُو توره گُفت.

۱۶ وختی خبر دَ خانه فرعون رسید که برارونِ یوسُفِ آمده، فرعون و خدمتگاری شی خوشحال شد. ۱۷ پس فرعون دَ یوسُفِ گُفت: "دَ برارون خُو بگی: 'اینی رقم کُنید: حیوانای خُو ره بار کده دَ سرزمینِ کنعان بورید ۱۸ و آتِه خُو ره قد خانوارای خُو گِرَفته دَ پیش مه بیید و ما خُو بترین زمینِ مصر ره دَز شُمو میدُم تا از حاصلاتِ زمی بُخورید. ۱۹ علاوه ازی تُو وظیفه دری که دَزوا بگی: 'اینی رقم کُنید: گاڈی ها ره از سرزمینِ مصر بلده بچکیچا و خانونوی خُو بُرید و اونا ره قد آتِه خُو گِرَفته بیرید! ۲۰ دَ فکرِ مال-و-اسباب خُو نَشنید، چراکه خُو بترین چیزای سرزمینِ مصر از شُمو موشه." ۲۱

پس باچه های اسرائیل^a امو رقم کد. یوسُفِ دَ مُطابقِ امرِ فرعون گاڈی ها ره قد خوراکه سفر دَزوا دَد. ۲۲ دَ هر کَدَمِ ازوا یگ جوره کالا دَد، مگم دَ بنیامین سه صد سبکه نُقره و پنج جوره کالا دَد. ۲۳ یوسُفِ دَ آتِه خُو اینی چیزا ره ربی کد: ده بارِ خَر

^a ۴۵:۲۱ یعنی «باچه های یعقوب».

از خوبترین چیزهای مصر و ده بار خَر غَلّه و نان و دیگه خوراکه-باب بلده سفر آتِه خو.
۲۴ اوخته یوسف پرارون خُو ره رخصت کد و د وخت حرکت دزوا گُفت: ”د راه قد
یگدیگه خُو جنجال نکنید!“

۲۵ پس اونا از مصر بر شُده د پیش آتِه خُو د سرزمین کنعان آمد ۲۶ و د آتِه خُو گُفت:
”یوسف تا آلی ره زنده یه! او حاکم تمام سرزمین مصر آسته.“ یعقوب آگ شُده مند،
چراکه د تورای ازوا باور نموکد.

۲۷ وختی اونا تمام تورای ره که یوسف دزوا گُفتند، د یعقوب نقل کد و او گاڈی های ره
که یوسف بلده بردون ازو ریی کُدد، دید، روح آتِه ازوا یعقوب تازه شد. ۲۸ و اسرائیل^a
گُفت: ”امیقس بس آسته. باچه مه یوسف هنوز زنده یه! ما مورم و پیش از مردون خُو
او ره مینگرم.“

اسرائیل قد خانوار خُو د مصر موره

۱ پس اسرائیل قد هر چیزی که دشت حرکت کده د منطقه بئیرشبع رفت و
بلده خُداي آتِه خُو اسحاق قربانی ها تقدیم کد. ۲ و خُدا د غیت شاد د عالم
خا و قد اسرائیل گپ زده گُفت: ”یعقوب، یعقوب!“
او گُفت: ”امر کو صاحب.“

۳ او گُفت: ”ما خُدا آستم، خُداي آتِه تو. از رفتو د مصر ترس نخور، چراکه ما د
اونجی از تو یگ ملت کنه جور موئم. ۴ ما قد تو د مصر مورم و امچنان تو ره ازونجی
پس میرم. و یوسف چیمای تو ره پوٹ مونه.“

۵ اوخته یعقوب از بئیرشبع حرکت کد و باچه های اسرائیل آتِه خُو یعقوب ره قد اولادا
و خاتونوی خُو د گاڈی های سوار کد که فرعون بلده اوردون ازوا ریی کُدد. ۶ اونا
گلّه-ورمه و دارایی ره که د سرزمین کنعان د دست اوردد، قد خُو گرفته برد. دمزی

^a ۲۸:۴۵ یعنی «یعقوب».

- رقم یعقوب قد تمام اولاده خو د مصر رفت: ^۷ او باچه ها و باچه گون باچه های خو، دختران خو و دختران باچه های خو، یعنی تمام نسل خو ره قد خو د مصر بُرد.
- ^۸ اینیا نام های باچه های اسرائیل، یعنی یعقوب و اولاده شی آسته که د مصر رفت: رتوبین باچه اولباری یعقوب ^۹ و باچه های رتوبین: حنوخ، فلو، حصرون و گرمی.
- ^{۱۰} شمعون و باچه های شی: یموئیل، یامین، اوهد، یاخین، صوخر و شائول؛ شائول باچه خاتون کنعانی بُود.
- ^{۱۱} لای و باچه های شی: جرشون، قهات و میراری.
- ^{۱۲} یهودا و باچه های شی: عیر، اونان، شیلای، فارص و زارح. مگم عیر و اونان د سرزمین کنعان فوت کد. باچه های فارص اینیا بُود: حصرون و حامول.
- ^{۱۳} یساکار و باچه های شی: تولاع، فوه، یثوب ^{۱۳} و شمرون.
- ^{۱۴} زبولون و باچه های شی: سارد، ایلون و یاحلی ئیل.
- ^{۱۵} اینیا باچه های لیه بُود که او د شمول دختر خو دینه د منطقه فدان آرام بلده یعقوب د دنیا اوردد. پگ اولاده یعقوب از لیه، باچه ها و دختران شی سی و سه نفر بُود.
- ^{۱۶} جاد و باچه های شی: صفیون، حجی، شونی، اصبون، عیری، ارودی و آرئیلی.
- ^{۱۷} آشیر و باچه های شی: یمنه، پیشواه، پیشوی، بریعه، و خوار ازوا سارح. و باچه های بریعه: جبر و ملکی ئیل.
- ^{۱۸} اینیا بچکیچای زلفه بُود که لابان او ره بحیث کنیز د دختر خو لیه دده بُود. زلفه امی شونزده نفر ره بلده یعقوب د دنیا اورد.
- ^{۱۹} باچه های راحیل، خاتون یعقوب: یوسف و بنیامین.
- ^{۲۰} بلده یوسف د سرزمین مصر، مَنسی و افرایم پیدا شد که آسِنات دختر پوطی فرع پیشوای شار اون بلده شی د دنیا اورد.

^a ۴۶:۱۳ د بعضی نسخه ها د زبون عبرانی «یوب» نوشته یه.

۲۱ بنیامین و باچه های شی: بلاع، باکر، آشیل، جیرا، نعمان، ایحی، رُش، مُفیم، حُفیم و آرد.

۲۲ اینمیا باچه ها و نوسه گونِ راحیل بُود که بلده یعقوب پیدا شد و پگ شی چارده نفر بُود.

۲۳ باچه دان: حوشیم.

۲۴ نقتالی و باچه های شی: یحصئیل، جونی، یصر و شلتیم.

۲۵ اینمیا باچه ها و نوسه گونِ بلهه بُود که لابان او ره بحیث کنیز د دختر خُو راحیل دده بُود. امیا ره بلهه بلده یعقوب د دنیا اُرد که پگ شی هفت نفر بُود.

۲۶ تعداد کسای که قد یعقوب د مصر رفت، یعنی کسای که از پُشتِ کمرِ ازو پیدا شُد، بَعیر از بیری گون شی جمله شصت و شش نفر بُود. ۲۷ باچه های یوسف که د مصر بلده شی پیدا شُد، دو نفر بُود. پس تعدادِ خانوارِ یعقوب که د مصر رفتند، هفتاد نفر بُود.^a

یعقوب قد خانوار خُو د منطقه جوشنِ مصر میرسه

۲۸ و یعقوب یهودا ره پیشلو د دیرِ یوسف ربی کد تا راهِ منطقه جوشن ره دزوا نشو بدیه. د امزی رقم اونا د جوشن رسید. ۲۹ اوخته یوسف گاڈی خُو ره تیار کده سوار شد و د دمِ راهِ آته خُو اسرائیل د جوشن رفت. وختیکه یوسف د پیش آته خُو رسید، او خود ره د گردون شی آندخت و بلده یگ مدت د بله گردون شی چخرا کد.

۳۰ اسرائیل د یوسف گفت: "آلی اگه بمرم ارمو ندرم، چراکه روی تو ره دیدم و یقین مه آمد که تو هنوز زنده آستی."

۳۱ اوخته یوسف د برارو و دیگه نفرای خانوارِ آته خُو گفت: "ما مورم تا د فرعون خبر بدیم و دز شی بگیم که برارون مه و خانوارِ آته مه که د سرزمینِ کنعان زندگی

^a ۲۷:۴۶ تنها تعدادِ مردا و باچه های خانوارِ یعقوب د مصر هفتاد نفر بُود.

مُوكَد، دَ دِيرِ ازمه آمده. ^{۳۲} اونا چوپو آسته و مالدارى مُوكنه؛ و اونا گله‌ها و رمه‌هاى خُو ره قد تمام دارايى خُو آورده. ^{۳۳} وختيکه فِرْعَوْن شُمُو ره كُوى مُوكنه و پُرسان مُونه كه 'كِسب-و-كار شُمُو چى آسته؟' ^{۳۴} شُمُو بُوگيد: 'غلاماى شُمُو از ريزگى تا آلَى ره مالدارى كده، ام مو و ام بابَه كلوناي مو.' اى ره بُوگيد تا اُو دَز شُمُو اجازَه بديه كه دَ منطقه جوشن جاي-د-جاي شُنيد، چراكه مِصرِيا از تمام چوپونو كِرَك دَره.

۴۷

پس يوسُف رفت و دَ فِرْعَوْن خبر دده گُفت: "آته و برارون مه قد گله‌ها و رمه‌ها و پگِ دارايى خُو از سرزمينِ كِنعان آمده و فعلاً دَ منطقه جوشن آسته." ^۲ و يوسُف از بين برارون خُو پنج نفر ره گِرِفت و اونا ره دَ فِرْعَوْن معرفى كد. ^۳ فِرْعَوْن ازوا پُرسان كده گُفت: "كِسب-و-كار شُمُو چى آسته؟" اونا دَ جوابِ فِرْعَوْن گُفت: "غلاماى شُمُو چوپو آسته، امُو رقم كه بابَه كلوناي مو بُوَد." ^۴ اونا ادامه دده دَ فِرْعَوْن گُفت: "مو آمده تا دَ عنوانِ بيگنه دَ اى سرزمى زندگى كنى، چُون كُدَم چراگاه بلده رمه‌هاى غلاماى شُمُو نمنده، چراكه قحطى شديد دَ سرزمينِ كِنعان ادامه دَره. و آلَى خواهش مُونى كه دَ غلاماى خُو اجازَه بدي تا دَ منطقه جوشن زندگى كنى."

^۵ اوخته فِرْعَوْن دَ يوسُف گُفت: "خوبه كه آته و برارون تُو دَ پيش تُو آمده. ^۶ سرزمينِ مِصر دَ پيش رُو تُو آسته؛ آته و برارون خُو ره دَ خُوبترين منطقه سرزمين جاي بدي؛ اونا ره دَ منطقه جوشن جاي-د-جاي كُو. و اگه ميبدنى كه دَ بين ازوا آدمای باتجربه آسته، اونا ره مسئولِ گله‌هاى خود مه مقرر كُو."

^۷ اوخته يوسُف آته خُو يعقُوب ره آورده دَ حُضُورِ فِرْعَوْن پيش كد و يعقُوب فِرْعَوْن ره بركت دَد. ^۸ و فِرْعَوْن از يعقُوب پُرسان كد: "تُو چند ساله آستى؟"

^۹ يعقُوب دَ فِرْعَوْن جواب دده گُفت: "سال‌هاى آوازگى مه يگ صد و سى سال آسته. سال‌هاى عَمِرِ مه كم و سخت بُوَده و دَ سال‌هاى آوازگى بابَه كلوناي مه نَميرسه."

^{۱۰} اوخته يعقُوب دُوباره فِرْعَوْن ره بركت دَد و از پيش شى بَرُو رفت.

۱۱ پس یوسف آته و برارون خُو ره جای-د-جای کد و اونا ره دَ خُو بترین منطقه سرزمین مصر، یعنی دَ منطقه رَعَمسیس^a جای دَد، امو رقم که فرعون امر کُدد. ۱۲ و یوسف بلده آته و برارون خُو و تمام خانوار آته خُو دَ مطابِق عیال ازوا مواد خوراکه تهیه موكد.

نتیجه قحطی

۱۳ دَ تمام سرزمی هیچ نان پیدا نموشد، چراکه قحطی کلو شدید بود. سرزمین مصر و سرزمین کنعان بخاطر قحطی از حال رفتند. ۱۴ یوسف تمام پیسه های ره که دَ سرزمین مصر و سرزمین کنعان بود، دَ عوضِ غلّه-و-دانه که مردم میخرید، گرفت و دَ خانه فرعون آورد. ۱۵ وختیکه پیسه از سرزمین مصر و سرزمین کنعان خلاص شد، تمام مصریا پیش یوسف آمده گفت: ”دز مو نان بدی. چرا میلی که مو دَ پیش چیمای تو بمری، چون پیسه مو تامو شده.“

۱۶ یوسف گفت: ”چارپایای خُو ره بیرید و ما دَ عوض چارپایای شمو دز شمو غلّه-و-دانه میدم.“ ۱۷ پس اونا چارپایای خُو ره دَ پیش یوسف آورد و او دَ عوض اسپ ها، رمه، گلّه و الاغ ها دزوا نان دد. اَره، دمزو سال او دَ عوض تمام چارپایای ازوا بلده ازوا خوراکه-باب تهیه کد.

۱۸ وختیکه امو سال خلاص شد، اونا دَ سالِ دیگه شی دَ پیش یوسف آمده گفت: ”از بادار مو تاشه نیبه که پیسه مو تامو شده و چارپایای مو ام دَ بادار مو تعلق گرفته. بغير از جان و زمین مو دیگه هیچ چیز نمنده که دَ حضور بادار خُو پیش کنی. ۱۹ چرا میلی که مو و زمینای مو دَ پیش چیمای شمو از بین بوری؟ مو و زمینای مو ره دَ عوض نان بخر و مو قد زمینای خُو علامای فرعون موشی. فقط دز مو گندم تخمی بدی تا زنده بمانی و نمری و زمی ام بوره نشنه.“

^a ۴۷:۱۱ «رَعَمسیس» نامِ دیگه «جوشن» آسته.

۲۰ دَمزى رَقْمِ يوسُفِ تمامِ زمينايِ مِصرِ رِه بِلدِه فِرْعونِ خَرِيد. پِگِ مِصرِبا زمينايِ خُو رِه سَودا كد، چِراكه قَحطى دَ بِلِه ازوا سِختِ اِدامه دَشت. پسِ زمينا از فِرْعونِ شُد ۲۱ و يوسُفِ مَرْدُمِ رِه از سرِ تا سرِ مِصرِ غُلامِ جورِ كد. ۲۲ مِگَم اُو زمينايِ پيشوايو رِه نَخَرِيد، چِراكه بِلدِه پيشوايو از طرفِ فِرْعونِ حَقِ خوراكِ تَعيينِ شُدُد و اونا از حَقِ خوراكِ كه فِرْعونِ دَزوا مِيدَد، مُوخورد. امزى خاطرِ اونا زمينايِ خُو رِه سَودا نَكَد.

۲۳ يوسُفِ دَ مَرْدُمِ كُفَت: ”اينه اِمروزِ شُمُو رِه و زمينايِ شُمُو رِه بِلدِه فِرْعونِ خَرِيدُم؛ دَ اينجى گَنَدُم تُوخْمى بِلدِه شُمُو اَسْتِه، بَرِيد و زمينا رِه كِشتِ كُنِيد. ۲۴ وختِيكه فَصلِ دِرُو رِسِيد، از پَنجِ حِصّه يِگِ حِصّه حاصِلاتِ رِه دَ فِرْعونِ بَدِيد و چارِ حِصّه شى از شُمُو بَشَه تا بِلدِه زمينا تُوخْم بَشَه و بِلدِه خودونِ شُمُو و خانوارِ شُمُو و بچِكِچايِ شُمُو خوراك.“

۲۵ اونا كُفَت: ”شُمُو جانِ مو رِه نِجاتِ دَدِيد. بادارِ مو، نَظَرِ لُطْفِ شُمُو دَ بِلِه مو اَسْتِه؛ اينه، مو غُلامايِ فِرْعونِ اَسْتى.“ ۲۶ پسِ يوسُفِ اِى قانُونِ رِه دَ سرزمينِ مِصرِ اِعلانِ كد كه از پَنجِ حِصّه يِگِ حِصّه حاصِلاتِ دَ فِرْعونِ دَدِه شَنِه. اِى قانُونِ تا اِمروزِ حاكِمِ اَسْتِه. فقطِ زمينايِ پيشوايو دَ فِرْعونِ تَعَلُقِ نَكِرِفَت.

آخِرِى خاهِشِ يَعقُوبِ

۲۷ دَمزى رَقْمِ اِسْرَائِيلِ^a قَدِ خانوارِ خُو دَ سرزمينِ مِصرِ دَ مَنتَقَه جوشنِ جايِ-د-جايِ شُد؛ اونا دَ اُونجى مالِ-و-دارايى دَ دِستِ اُورْد و باروَرِ شُدِه عَدَرِ كَلو شُد. ۲۸ يَعقُوبِ مَدَتِ هَفدِه سالِ دَ سرزمينِ مِصرِ زَنديگى كد و سالِ هاى عُمَرِ يَعقُوبِ يِگِ صَد و چَل و هَفْتِ سالِ بُوَد. ۲۹ وختِيكه زَمانِ مَرْدونِ اِسْرَائِيلِ نَزديكِ شُد، باچِه خُو يوسُفِ رِه كُوى كدِه دَز شى كُفَت: ”اگِه نَظَرِ لُطْفِ تُو دَ بِلِه مِه اَسْتِه، دِستِ خُو رِه دَ زِبِرِ رانِ مِه بِيَلِ و قَسَمِ بُوخُورِ كه دَ حَقِ مِه اِينى مَحَبّتِ و مِهْرَبانى رِه مُونى: مَرِه دَ مِصرِ دَفنِ نَكُو. ۳۰ وختِيكه مَرْدُمِ و قَدِ بابِه-كَلونايِ خُو يِگجايِ شُدُم، مَرِه از مِصرِ بُرِ و دَ قَبْرِستونِ بابِه-كَلونايِ مِه

^a ۲۷:۴۷ يعنى «يعقوب».

دَفَن كُو. ” و یوسف گفت: ” هر چیزی که گفتی امو رقم مونم. “^{۳۱} اسرائیل گفت: ” دز مه قَسَم بُخور!“ و یوسف بلده شی قَسَم خورد. اوخته اسرائیل د سر بستر خُو حَم شده عِبادت کد.

دُعای خیر و برکتِ یعقوب د باچه های یوسف

۴۸ چند وخت بعد د یوسف گفته شد که ”آته تُو مریض آسته.“ پس او دُو باچه خُو مَنَسی و اِفرایم ره قد خُو گرفته رفت.^۲ وختی د یعقوب خبر دده شد که ”اونه، باچه تُو یوسف د پیش تُو آمده،“ اسرائیل زور کرده کده د سر جاگه خُو ششت.^۳ و یعقوب د یوسف گفت: ”خُدای قَادِرِ مُطَلَق د مَنْطِقَه لُوز د سرزمینِ کِنعان دز مه ظاهر شده مَره بَرکت دَد^۴ و دز مه گفت: ’ما تُو ره بارور کده تعدادِ اولاده تُو ره کلو مونم و از تُو قوم های کلو د وجود میرم و ای سرزمی ره بعد از تُو د اولاده تُو د عنوانِ مُلکیتِ اَبَدی میدم.’

^۵ و آلی امی دُو باچه تُو که د سرزمینِ مصر پیش از آمدونِ ازمه د مصر بلده تُو پیدا شده، از مه آسته: اَر، اِفرایم و مَنَسی از مه آسته امو رقمیکه رثوبین و شمعون از مه به. ^۶ مگم اولادای که بعد از با بلده تُو پیدا موشه، اونا از تُو به. از نگاهِ میراث اونا د زیر نام های برارون خُو ذکر موشه.^a ^۷ غیتیکه از منطقه فدان پس آمدُم، مُتاسفانه راحیل د سرزمینِ کِنعان د راه قوت کد د حالیکه هنوز یگ مقدار فاصله تا شارِ اِراته مندُد. اوخته ما او ره د اُونجی د بَغِلِ راهِ اِراته، یعنی بیت-لَحَم دَفَن کُد.

^۸ وختیکه اسرائیل باچه های یوسف ره دید او پُرسان کد: ”اینبا کی آسته؟“
^۹ یوسف د آته خُو گفت: ”امیا باچه های مه آسته که خُدا د اینجی دز مه دده.“ و آته شی گفت: ”اونا ره د پیش ازمه بیر تا اونا ره بَرکت بدیم.“^{۱۰} چیمای اسرائیل از خاطرِ پیروی شی خیره شدُد و اُو نَمی تَنست صحیح بَنگره. پس یوسف اونا ره د نزدیک شی

^a ۴۸:۶ یعنی از طریقِ اِفرایم و مَنَسی میراث میگیره.

اُورد و آتِه شی رُوی ازوا ره ماخ کده اونا ره دَ بَغَل خُو گِرِفَت. ^{۱۱} و اِسْرَائیل دَ یوسُف گُفت: ”هَرگِر فِکِر نَمُوکُدم که رُوی تُو ره بَسْم بِنگَرُم. مگم اینه، خُدا حتّی اولادای تُو ره ام دَز مه نِشو دَد.“

^{۱۲} اوخته یوسُف اونا ره از بِلِه زانُوهای آتِه خُو گِرِفَت و دَ برابر آتِه خُو حَم شُدِه رُوی خُو ره دَ زمی اِیشت. ^{۱۳} بعد ازو یوسُف هر دُو باچه ره گِرِفَتِه بَسْم دَ نَزْدِیکِ آتِه خُو اُورد و اِفرایم ره دَ دِستِ رَاسْتِ خُو که دِستِ چِپِ اِسْرَائیل بُوَد و مَنَسّی ره دَ دِستِ چِپِ خُو که دِستِ رَاسْتِ اِسْرَائیل بُوَد، قَرار دَد. ^{۱۴} مگم اِسْرَائیل دِستِ رَاسْتِ خُو ره دِرَاز کده دَ سرِ اِفرایم اِیشت باوچُوَد که اُو باچه اُولبَاری بُوَد؛ خُلَاصَه، یَعقُوب دِستای خُو ره دَ شَکْلِ چَلِیبَا دِرَاز کد. ^{۱۵} پَس اُو دَ یوسُف بَرکَت دَدِه گُفت:

”خُدای که دَ حُضُور شی بابِه کَلون مه اِبْرَاهِیم و آتِه مه اِسْحاق قَدَم زَد، خُدای که دَ تَمَام زِنْدَگی مه تا اِمروز مَرِه هِدایت کده،

^{۱۶} خُدای که مَلایِکِه شی مَرِه از تَمَام سَخْتی ها-و-مُشکِلَات نِجات دَدِه، اِی باچه ها ره بَرکَت بَدِیه؛

نَام اِزْمِه و نَام بابِه کَلون مه اِبْرَاهِیم و نَام آتِه مه اِسْحاق،
دَ بِلِه اِمزی باچه ها گِرِفَتِه شُنِه
و اَمِیا دَ بِلِه زمی عَدَر کَلو شُنِه.“

^{۱۷} وختی یوسُف دِید که آتِه شی دِستِ رَاسْتِ خُو ره دَ سرِ اِفرایم اِیشته، دَ نَظَر شی خُوش نَخُورد. پَس دِستِ آتِه خُو ره گِرِفَت که از سرِ اِفرایم باله کُنِه و دَ سرِ مَنَسّی بیلِه. ^{۱۸} و یوسُف دَ آتِه خُو گُفت: ”اَتّی جو، اِی رَقَم نَکُو، چُون باچه اُولبَاری مه اِینی اَسْتِه؛ دِستِ رَاسْتِ خُو ره دَ سرِ اِزی بیل!“

۱۹ ولی آتِه شی انکار کده گُفت: ”ما میدنُم باچه مه، ما میدنُم. از ای^a ام یگ قوم جور موشه و ای ام بزرگ موشه، مگم برار ریزه شی ازی کده بزرگتر موشه و از اولاده شی ملت های کلو د وجود مییه.“

۲۰ دمزو روز اسرائیل اونا ره برکت دده گُفت: ”د نام ازتو بنی اسرائیل برکت طلب کده موییه:

’خدا تو ره مثل افرایم و منسی جور کنه.“

د امزی رقم اسرائیل افرایم ره از منسی کده پیشقدم جور کد.

۲۱ بعد ازو اسرائیل د یوسف گُفت: ”اینه، ما د مردو نزدیک شدیم. مگم خدا قد شمو آسته و شمو ره د سرزمینِ بابه کلونای شمو پس موبره. ۲۲ ما دز تو یگ تقسیم^b کلوتر از برارون تو میدیم، یعنی امو زمین ره که از دست اموری ها د زور شمشیر و کمو گرفتیم.“

آخری توره یعقوب

۱ بعد ازو یعقوب باچه های خو ره کوی کده گُفت: ”گرد مه جم شنید تا دز شمو بگم که د آینده چی واقعه ها د سر شمو مییه. ۲۴۹

۲ ای باچه های یعقوب! جم شنید و گوش بگیرید،

د تورای آتِه خو اسرائیل گوش بدید!

۳ رئوبین، تو باچه اولباری مه آستی،

توانایی مه و اولین ثمر قوت مه،

بلند مرتبه د مقام و بلند مرتبه د قدرت،

۴ سرشار مثل او دریا، مگم بلند مرتبه نمونی،

^a ۴۸:۱۹ یعنی منسی. ^b ۴۸:۲۲ د جای «یگ تقسیم» د زبون عبرانی «شکیم» نوشته یه، «شکیم»

ام نام یگ منطقه یه و ام «دامنه کوه» معنی میدیه.

چراکه د بِلِه جاگِه آتِه خُو بُر شُدی،
و اُو ره بے عِزَت کدی؛ اَرے، تُو د بِلِه جای خاو مه بُر شُدی. †
۵ شِمعون و لاوی برارو آسته،
شمشیرای ازوا آلاتِ ظَلَم.

۶ آی جان مه، د مشورِه ازوا شریگ نَشو!
آی روح-و-رَوان مه، قد جَم ازوا یگجای نَشو،
چراکه اونا د وختِ قار خُو آدم کُشت
و بلده ساعت تیری خُو سَنگِیرِ پای گاو ها ره مُنثی کد.
۷ نالت د قار ازوا که وحشتناک آسته

و د غَضَبِ ازوا که بے رَحَم آسته!
ما اونا ره د سرزمینِ یَعْقُوبِ تَقْسِیمِ مُونم
و اونا ره د اسرائیلِ تِیتِ پَرکِ مُوکُثم.
۸ یهُودا، برارون تُو، تُو ره تعریف-و-توصیف مونه.
دست تُو د پسِ گردونِ دُشمنای تُو آسته
و باچه های آتِه تُو د برابر تُو خود ره حَم کده احترام مونه.

۹ یهُودا، تُو یگ شیرِ نوجوان آستی،
باچه مه، تُو از شکار خُو باله شُدی.
اُو خود ره جَم کده رقمِ شیرِ خاو مونه، رقمِ شیرِ عُران؛
کی میتنه اُو ره بِخیزنه؟

۱۰ تیاتی پادشاهی از دستِ یهُودا دُور نَمُوشه
و نه ام سوئه-چیو حُکمرانی از مینکلِ پایای شی
تا وختی امو شخص بییه

† ۴:۴۹ پیدایش ۲۲:۳۵

که قوما از شی اطاعت مونه.

۱۱ او اَلاغِ جوان خُو ره دَ تاکِ انگور بسته مونه
و کَرِه اَلاغِ خُو ره دَ خُو بَتَرین تاکِ انگور؛
او کالای خُو ره دَ شرابِ انگور موشویه
و چَپِن خُو ره قد خُونِ انگور.

۱۲ چیمای شی از شرابِ انگور روشوتر آسته
و دَنونای شی سفیدتر از شیر.

۱۳ زَبُولون دَ بَغَلِ دریا جای-د-جای موشه؛
منطقه اَزُو بندرِ کِشتی‌ها جور موشه
و سرحد اَزُو تا منطقه صیدون میرسه.

۱۴ یساکار مثل یگِ اَلاغِ قوی آسته
که دَ مینکلِ قوتونا خاو کده.

۱۵ او دید که جای خاوِ اَزُو خُوب آسته
و زمین شی خوش آیند.
او پُشت خُو ره بلده بار خَم کد
و تابع کارِ اجباری شد.

۱۶ دان دَ بِلِه قومای خُو قضاوت موكنه
مثل یکی از طایفه های اسرائیل.

۱۷ دان یگِ مار دَ بَغَلِ راه آسته
یگِ تیر مار دَ سِرِ راه

که پُشتِ پای آسپ ره میگره
تا سوار شی پَسکی بُفته.

۱۸ ای خُداوند، ما چیم دَ راهِ نجات تُو آستُم!

۱۹ جاد ره غارتگرا غارت مُوکنه
 مگم او اونا ره دُمبال مُونه.
 ۲۰ آشیر نان شی چرب آسته
 و او خوراکِ مزهدارِ شاهانه تهیه مُونه.
 ۲۱ نفتالی یگ آهو آسته که آزادانه مُودوه
 و آهو-باره‌های نُوربند میزیه.
 ۲۲ یوسف تاگ انگورِ پُرثمر آسته
 یگ تاگِ پُرثمر دَ بیخِ چشمه
 که شاخچه های شی دَ سرِ دیوال بُر مُوشه.
 ۲۳ تیر اندازا دَ بِلِه ازو بے رحمانه حمله کد
 اونا سون شی تیر اندخته او ره آزار-و-آذیت کد.
 ۲۴ مگم کمون ازو دَ قوت-و-زور خُو باقی مند
 و بازو های شی دَ وسیله دِسْتِ خُدای قُدرتمندِ یعقوب قوی جور شد،
 دَ وسیله هدایت کُننده^a و پناهگاه^b اسرائیل،
 ۲۵ دَ وسیله خُدای آتِه تُو که تُو ره کومک مُوکنه،
 دَ وسیله قادرِ مُطلق که تُو ره برکت میدیه
 قد برکت های آسمو از عالمِ باله
 و برکت های غوجی ها که دَ تئی زمی آسته،
 و برکت های پستونا و رحم.
 ۲۶ برکت های آتِه تُو
 بزرگتر از برکت های کوه های ابدی آسته

^a ۴۹:۲۴ دَ جای «هدایت کُننده» دَ زبون عبرانی «چوپو» نوشته یه. ^b ۴۹:۲۴ دَ جای «پناهگاه» دَ

زبون عبرانی «قاده» نوشته یه.

و بزرگتر از سرحدای تپه های قدیمی؛
دعا مؤتم که اونا د سر یوسف قرار بگیره،
د تولغه امزو که از مینکل برارون خو انتخاب شد.

۲۷ بنیامین یگ گرگ درنده یه

که د وخت صبح شکار کده مؤخوره

و د وخت شاو وُلجه ره تقسیم مونه.

۲۸ اینمیا دوازده طایفه اسرائیل آسته؛ و اینمی ام توره های بود که آته ازوا د وخت

برکت ددو دزوا گفت و هر کدم شی ره مطابق حال شی برکت دد.

وَفَاتِ يَعْقُوبَ

۲۹ پس یعقوب اونا ره وصیت کده گفت: "ما د زودی قد قوم خو یگجای مؤشم.

مره د پالوی بابه کلونای مه د غاری که د زمین عفرون حتی آسته دفن کنید، ۳۰ دمزو

غاری که د منطقه مکفیله د نزدیک ممری د سرزمین کنعان آسته، د امزو غاری که

ابراهیم او ره قد زمی از عفرون حتی بلده قبرستو خرید. ۳۱ ابراهیم و خاتون شی ساره

د امونجی دفن آسته؛ اسحاق و خاتون شی ریکا د امونجی دفن شده؛ و ما ام لیه ره

د امونجی دفن کدم. ۳۲ امو زمی و غاری که د زشی آسته از بنی حث خریده شده.

۳۳ وختیکه وصیت یعقوب د باچه های شی تامو شد، او پایای خو ره د بله جاگه خو

جوره کد و آخرین نفسای خو ره کشیده قد قوم خو یگجای شد.

۱ اوخته یوسف خود ره د بله آته خو اندخت و چخرا کده روی شی ره ماخ

کد. ۲ بعد ازو یوسف د طیب های که د خدمت شی بود امر کد تا جنازه آته

شی ره مومیایی کنه. و اونا اسرائیل ره مومیایی کد. ۳ مومیایی کدون شی چل روز

ره دَرَبَرِ گِرِفْت، چُون بِلْدِه مومبایی کدو امیقَس وخت ضرورَت بُود. و مِصرِیا هفتاد روز بِلْدِه یَعْقُوب ماتم گِرِفْت^۵.

^۴ وختیکه روزهای ماتم خلاص شد، یوسف از خانوارِ فرعون خواهش کده گُفت: «آگه نظرِ لُطْف شُمُو دَ بِلِه مه آسته، لُطْفاً دَ فرعون بَگید که^۵ آتِه مه مَرِه قَسَم دَده گُفته: «اینه، ما دَ مُردو نزدیک شُدیم؛ مَرِه دَ قبری که بِلْدِه خُو دَ سرزمینِ کِنعان کَنَدیم، دَفن کُنید.» آلی دَز مه اِجازه پدیه که بورم و چِنازِه آتِه خُو ره دَفن کُنم؛ بعد اَزو ما پس مییم.»^۶ فرعون گُفت: «بورو و اُمُو رَقْمیکه آتِه تُو دَز تُو قَسَم دَده، چِنازِه شی ره دَفن کُو.»

^۷ پس یوسف رفت تا آتِه خُو ره دَفن کنه. تمام خِدمتگارانِ فرعون، مُو سفیدای خانِه شی و پَگِ مُو سفیدای سرزمینِ مِصر،^۸ تمام خانوارِ یوسف و برارون شی و خانوارِ آتِه شی قد یوسف رفت؛ فقط بچکیچای ازوا، گلّه ها و رمه های ازوا دَ منطقه جوشن باقی مند. ^۹ گاڈی ها و آسپ سوارا ام قد یوسف رفت و اونا یگ جمعیتِ بسیار کنه بُود.

^{۱۰} غَیْبیکه اونا دَ سِرِ خرموجای اَطاد دَ اُو طرفِ دریای اُردُن رسید، اونا دَ اُونجی عَدر کَلو و بِلند چخرا کد و یوسف مَدَتِ هفت روز بِلْدِه آتِه خُو ماتم گِرِفْت. ^{۱۱} وختی باشنده های امزو منطقه یعنی کِنعانی ها، اُمُو ماتم ره دَ خرموجوی اَطاد دید اونا گُفت: «ای ماتم مِصرِیا عَدر کنه آسته!» امزی خاطر اُونجی ره «اِبِل مِصرایم»^b نام اِشت.

^{۱۲} پس باچه های یَعْقُوب اُمُو رَقم کد که اُو دَزوا اَمَر کُدد: ^{۱۳} اونا چِنازِه شی ره دَ سرزمینِ کِنعان بُرد و دَ غاری که دَ پَئی زمینِ مَکفیلِه دَ نزدیک مَمری بُود، دَفن کد. اِبِراهِیم اُمُو زمی ره از عِفرون جِتی بِلْدِه قَبْرِستو خِرِبُدد. ^{۱۴} وختیکه یوسف چِنازِه آتِه خُو

^a ۳:۵۰ دَ جای «ماتم گِرِفْت» دَ زبونِ عبرانی «چخرا کد» نوشته یه. ^b ۵۰:۱۱ «اِبِل مِصرایم» یعنی

«ماتم مِصری ها.»

ره دَفَن کد، اُو قد برارو و پگِ کسای که بِلدِه دَفَن کدونِ آتِه شی قد ازو رَفَنُد، پس دَ مصر آمد.

۱۵ وختی برارونِ یوسُف دید که آتِه ازوا مُرده، اونا گُفت: ”اگه یوسُف دَ برابرِ ازمو کینه دَشته بَشه و از خاطرِ تمامِ بدی های که مو دَ حتی ازو کدے مو ره جَزَا بَدیه، چطور کُنی؟“ ۱۶ اوخته اونا بِلدِه یوسُف پیغام رَیی کده گُفت: ”آتِه تُو پیش از مُردون خُو اینی هدایت ره دَد و گُفت که ۱۷ دَ یوسُف بَگَید: ”از تُو خواهش مُونم که گُناه و خطای برارون خُو ره بُبُخش، چراکه اونا قد ازتُو بدرفتاری کده.“ پس آلی خواهش مُونی که گُناه های غُلامای خُدای آتِه خُو ره بُبُخشی.“ غَیبتیکه قاصدا امی توره ره دَ یوسُف گُفت، اُو دَ چخرا کدو شُد.

۱۸ بعد ازو برارون شی ام آمد و خود ره دَ پیشِ رُوی ازو اندخته گُفت: ”مو غُلامای تُو آستی.“ ۱۹ مگم یوسُف دَزوا گُفت: ”ترس نَخورید، آیا ما دَ جای خُدا آسْتُم؟“ ۲۰ شمو دَ باره مه نِیْتِ بَد دَشتید، مگم خُدا نِیْتِ نِیک دَشت تا تعدادِ کلونِ مُردُم ره زنده نِگاه کُنه، اُمو رقم که امروز آسته. ۲۱ آلی دِیگه نَتَرسید. ما بِلدِه شمو و اولادای شمو هر چیز تهیه مُونم.“ پس یوسُف اونا ره دِلداری کد و تورای دِلگرم کُننده دَزوا گُفت.

وَفَاتِ یوسُف

۲۲ یوسُف قد خانوارِ آتِه خُو دَ مصر زندگی مُوکد. اُو یگ صد و ده سال زندگی کد. ۲۳ یوسُف اولادِه اِفرایم ره تا نسلِ سِوَم شی دید و اولادای ماخیر باچه مَنَسی ام تَوَلد شُدِه دَ بِلِه زانو های یوسُف قرار گِرِفت.

۲۴ دَمَزو غَیْتِ یوسُف دَ برارون خُو گُفت: ”ما دَ مُردو نزدیک شُدیم؛ مگم خُدا حتماً دَ بِلِه شمو نظرِ لُطفِ مُونه و شمو ره ازی سرزمی دَ سرزمینی مُوبره که اُو ره دَ اِبْرَاهیم، اسحاق و یَعقُوب قَسَم خورده وعده کد.“

۲۵ بعد از یوسف دَ بَنی اسرائیل قَسَم دَدَه کُفَت: ”خُدا حَتَمًا دَ بِلِه شُمُو نَظَرِ لُطْفِ
مُونَه، اوخته اسْتَعُونای مَرَه از اینجی قَد حُو بُبَرِید.“ ۲۶ پس یوسف دَ عُمَرِ یَگِ صَد
و دَه سالگی فَوْت کَد و مومیایی گَرا اُو رَه مومیایی کَدَه دَ سِرزَمِینِ مِصر دَ مَنَه یَگِ
تَابُوتِ اِیشت.